

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj: 200 holdig 1/2 q buza egyenértéke 500 " 1 " " " 1000 " 2 " " " 2000 " 3 " " " 3000 " 4 " " " ezen felül 5 " " " Rézvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 3 q buza egyenértéke 1 q buza egyenértéke októberi fizetésnél 300,000 K. Egyéb tagok részére évi tagdíj 4 aranykorona = 60,000 K.		Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona Az egyesületi tanács felügyelete alatt Kiadással felelős: Szilassy Zoltán az OMGE igazgatója Felelős szerkesztő: Buday Barna Társzerkesztő: Rothmeyer Imre Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: József 51-05	Ideiglenes előfizetési ár az előfizetési díj utólagos kiegészítésének fenntartásával: OMGE-tagoknak: Előfizetőknek: Egy évre 200,000 K Egy évre 320,000 K Félévre 100,000 " Félévre 160,000 " Negyedévre 50,000 " Negyedévre 80,000 " Külföldre a fenti árak kétszerese Előfizetést csak naptári negyedévekre fogadunk el Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telef.: József 90-32
---	--	--	---

TARTALOM:

- Uj pénz.
- Mindszenti fecske.
- A szesztermelés rendezése.
- A cukorrépa forgalmi adója.
- A gabonahatárvidéket reformja Amerikában.
- A jövedelmező tejtermelés biztosításának feltételei. II. (Bischitz Sándor.)
- Munkabeosztás és rendtartás a gazdaságban. (Reichenbach Béla.)
- Legnagyobb takarmánysilók Magyarországon. (Molnár Lajos.)
- Kultivátor a rétegyengetésnél. (Paulini Béla.)
- Uj rendeletek.
- Könyvismertetés.
- A gazdasági köznevelés köréből. (Kisérletek a többtermelés érdekében.)
- Mezőgazdasági oktatás az Amerikai Egyesült Államok elemi iskoláiban. (Siegescu Miklós dr.)
- A honyháti szarvasmarha törzskönyvelése.
- Vegyes közlemények.
- Értékesítés, szállítás. (A dunai államok gabonagyarménye. — Hogyan lehet a gazda a maga boltosa? — A kifogásolási költség.)
- Társaság, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.

Meghívó
 az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának és a Magyar Gazdaszövetségnek együttesen folyó évi november hó 6-án délután 5 órakor az OMGE székháza tanácstermében (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz. I. em.) tartandó

gyűlésére.

Tárgysorozat:
 1. A szakosztály újra alakulása.
 2. A birtokviszonyok és földreform statisztikája. Előadó: Konkoly Thege Gyula dr. miniszteri tanácsos, a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal mezőgazdasági osztályának vezetője.
 Vendégeket szívesen látunk.
 Budapest, 1925. október hó 22.
 Somssich László gróf s. k. az OMGE elnöke.

a szempontból milyen új pénzegységet válasszunk, arra nézve az átmenet egyszerűsége és könnyű volta döntő fontossága. A pénzügyminiszter szerint a 12,500-as osztószám alkalmazása azért indokolt, mert ez az átszámítás egyszerű, amennyiben 1 millió mai papirkorona 80 új pénzegységnek, vagyis pengőnek felel meg. Egy aranykorona egyenlő 1.15854 pengővel, egy arany font egyenlő 27.8251 pengővel, egy aranydóllár egyenlő 5.7175 pengővel, egy arany hollandi forint egyenlő 2.29824 pengővel, egy aranyfrank egyenlő 1.10322 pengővel, egy aranyárnyal egyenlő 1.361996 pengővel s egy osztrák shilling egyenlő 0.804539 pengővel.

A magunk részéről a pénzügyminiszter indoklásának attanulmányozása után sem vagyunk meggyőződve arról, hogy a választott pénzegység akár az osztószám, akár az elnevezés szempontjából szerencsés volna. Teljesen egyetértünk a pénzügyminiszterrel abban, hogy az új pénzegység megválasztása nem valutarendezést jelent s hogy itt elsősorban az átmenet és az átszámítás egyszerűsége, könnyedsége a döntő szempont. De éppen mert mi is ezen a nézeten vagyunk, kell sajnálattal megállapítanunk, hogy a különféle javaslatok közül a megoldásra kiválasztott a legkevésbé alkalmas, minthogy az átszámítást és az átmenetet nemcsak az egyszerű népre, hanem a számolni tudó emberekre nézve is megnehezíti s minthogy semmiféle logikus vagy könnyen átértelmezhető kapcsolata nincs eddigi bevett érték- és árképzeteinkkel. Gondoljunk csak meg, hogy pl. minden egyes gyakorlati gazdának az üzemi és ár-adatoknak egész sorozata van a fejében s évek sora óta megszoktuk, hogy ezeket az adatokat arany- vagy békekoronában kifejezve őrizzük az emlékezetünkben, mert hiszen csak így lehetséges a könnyűszerrel való összehasonlítás s csak így ad egy-egy koronában kifejezett konkrét értékadat könnyen felfogható és összehasonlítható árképzetet. De nemcsak a magunk értéképzetei, hanem a mindennapi életben számtalan szót előforduló vagy szükségessé váló statisztikai adatok is aranykoronában vagy esetleg legújabb papirkoronában fejezték ki. Tehát mindenki megszokta már évek óta, hogy aranykoronában gondolkozik és hasonlít össze, a papirkoronát pedig aranykoronára (valóban eltörpülő hibaszázalékkal) úgy számítja át, hogy 7-tel megszorozza és az eredményt 100,000-rel elosztja, vagyis 5 tizedest vág el a szám végéről. A pénzügyminiszter javaslatában foglalt új pengőegység sem békebeli pénzegységünkkel, sem a mai papirkoronával közvetlen természetes kapcsolatban nem áll s az egyes papirkoronában kifejezett összegeknek pengőre való átszámítása, vagyis 8-cal való szorzása és 100,000-rel való osztása semmivel sem könnyebb művelet, mint az aranykoronára való átszámítás. Amde a sok számítás eredménye még mindig csak egy olyan „telefonszám“, melyet tovább kell átszámítani olyan egységre, amelyben gondolkodni és összehasonlítani tudunk. Nem is szólva arról, hogy az egész pénzügyi igazgatás az aranykorona alapján rendezkedett be; aranykoronában számítják az adókat, a vámokat, a különféle egyéb köztartozásokat, tehát most mindezeket át kell szá-

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

Felhívás

az országos Széchenyi-ünnepségen való részvételre.
 Széchenyi István gróf korszakalkotó munkássága kezdetének századi évfordulója alkalmából f. évi november 8-án (vasárnap) délelőtt Budapesten, az Országház-téren, utóbb Széchenyi István grófnak a Ferenc József-téren emelt szobra előtt nagyszabású országos ünnepség lesz, mellyel a társadalom hálás kegyeletét öhajítja leróni nemzetünk nagyja iránt.
 Széchenyi István gróf működése a magyar mezőgazdaság fejlesztését is erőteljesen felkarolta, a löntenyésztés, selyemtenyésztés, vízszabályozás fellendítése az ő nevéhez fűződik, valamint a gazdatársadalmi szervek megalakulása is. Az ő javaslatára létesült a „Lőntenyésztő Társaság“, melyből utóbb az „Allattenyésztő Társaság“, majd az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ lett és Széchenyi István gróf volt az, aki az OMGE akkori székházára a Köztelek elnevezést javasolta.
 A százéves évforduló alkalmából gazdatársadalmunk, de különösen az OMGE is az ünneplők sorába lép, hogy hálójának Széchenyi szobrának megkoszorúzásával külső jelét is adja. Felhívjuk tehát az OMGE t. tagjait, hogy az országos Széchenyi-ünnep alkalmából november 8-án délelőtt 9 órára a Köztelek-en gyülekezni és az OMGE küldöttségéhez minél nagyobb számban csatlakozni szíveskedjenek. A Köztelek-ről egyesületünk képviselete az ünnepség színhelyére testületileg fog felvonulni.
 Budapest, 1925. okt. 29-én.
 Somssich László gróf s. k. elnök.

Egyről-másról.

Uj pénz.

Bud János dr. pénzügyminiszter a nemzetgyűlés elé terjesztette a pengőérték megállapításáról és az ezzel összefüggő rendelkezésekről szóló törvényjavaslatát. A javaslat szerint a koronaérték helyébe új érték lép, amely aranyérték s amelynek számolási egysége a 100 garasra oszló pengő. Az érték-péni alkotá aranyérméket 900 ezredrész aranyat és 100 ezredrész rezet tartalmazó ötvözetből verik, vagyis 1 kg. ötvözött aranyra 3720, 1 kg. finom aranyra pedig 3800 pengő esik. Tehát 1 kg. ötvözött aranyból 171 darab 20 pengős, vagy 342 darab 10 pengős aranyérmét vernek. A 20 pengős aranyérmé nyers sulya 5-847944 gr., finom sulya 5-263156 gr., a 10 pengős aranyérmé nyers sulya 2-923975 gr., finom sulya 2-631578 gr. Az aranyérméken a magyar címer s a magyar királyság felirat, továbbá az érték-megjelölés fog alkalmaztatni. Az aranyérméken felül 1 pengős ezüstpénzt, továbbá nem nemesféműből való 50, 20, 10, 2 és 1 garasos váltópénzeket fognak verni. Az ezüstpengő 640 ezredrész ezüstöt és 360 ezredrész rezet fog tartalmazni, sulya 5 gr. lesz darabonként.
 A javaslat értelmében a pengőértékben való számítás 1927. évi január hó 1-től válik kötelezővé. A mai papirkoronának pengőértékre való átszámításánál 12,500 papirkoronát kell egy pengőnek számítani. A koronában teljesítendő minden fizetési kötelezettséget 1927. évi január hó 1-től pengőértékben lehet teljesíteni.
 A javaslat indokolása kifejti, hogy az új pénzegység megválasztásának nincs oly nagy fontossága, mint aminőt egyesek annak tulajdonítanak. Hitelpolitikai szempontból a pénzérték állandósága a fontos, amit már elértünk a korona értékállandóságával. Ezután már csak gyakorlati célszerűségi szempont indokolja a felesleges nullák eltüntetését s hogy ebből

Küldjön mintát az eladásra kerülő **Lóhere, Lucerna, Baltacim, Mák, Mustár, Tavaszbükköny**, valamint **egyéb gazdasági magvakból** melyeket legmagasabb napi áron vásárol a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 29. szám. Mai számunk 18 oldal. Ennek a számnak ára 4000 K.

mitani az új pénzegységre, ami nemcsak temérdek munkát és fáradságot okoz, hanem temérdek számitási hibának és tévedésnek is lehet a forrása.

Kiváltképpen a mezőgazdasági népesség van kitéve annak, hogy az átszámításnál a számoláshoz jobban érték megrövidíthessék. S talán évtizedekig is eltarthat, míg az egyszerű kisgazda vagy mezőgazdasági munkás a maga meglévő árképzeteit az új pénzegységre átértékelheti. Fokozza a nehézséget az is, hogy az új pénzegységnek megfelelő pénzjegyek és pénzérték előreláthatólag csak hosszabb idő után kerülhetnek a szükséges mennyiségben forgalomba, addig pedig a más értékre szóló pénzjegyek használata az új pénzegységben való számolást, éppen az átszámítás mesterkéltségénél fogva, még inkább megnehezítik.

Ebből a szempontból, ha már az aranykoronára való áttérést bizonyos — szerintünk nem is döntő — indokokból nem akarta a kormány vállalni, a 10,000-es osztószám elfogadása lett volna a legcélszerűbb. Ennek a mellőzése pusztán ama szólam hatása alatt történt, hogy ne legyen Ausztriával azonos pénzegységünk, holott az átszámítási kulcs azonossága ezt semmiképpen sem vonta volna maga után. A mi pénzünk és az osztrák shilling között semmiféle kapcsolatot nem jelentett volna az, hogy történetesen 10,000 magyar papirkorona a fontértékben alapuló 1 „Máriás koronával” és 10,000 osztrák papirkorona a dolláralapon stabilizált, egy aranyshillinggel egyenlő. Ezért volt nagyon is gyakorlatias a 20,000-es osztószám és a forintnak pénzegységül való elfogadására irányuló, az OMGE elnöke, Somssich László gróf által előterjesztett javaslat, amelynek el nem fogadására semmiféle helytálló indokot sem tud a nemzetgyűlés előtt fekvő törvényjavaslat megokolása felhozni.

Ami pedig az új pénzegység elnevezését illeti: meg lehet, hogy azoknak van igazuk, akik ennek még kisebb jelentőséget tulajdonítanak, mint az átszámítási kulcs és a pénzláb megválasztásának. De ha már új nevet választunk, mégis kell, hogy a választásban egyrészt logika legyen, másrészt, hogy az elnevezés nyelvészetiileg helytálló legyen s bizonyos nemzeti, történelmi hagyományokban gyökerezék, végül, hogy az elnevezés ne csak a belföldön válhasson könnyen közkeletivé, hanem a nemzeti forgalomban kívánalmainak is megfeleljen. vagyis olyan név legyen, amely vagy lefordítható idegen nyelvre, vagy a maga eredeti mivoltában az idegen által könnyen kiejthető és leírható. A választott elnevezés tudvaleg nem más, mint a régi ezüstforintnak a papirosforinttól megkülönböztető jelzője. Onmagában a „pengő” szó semmit sem fejez ki, kivált ha az a pénz, amelyet megjelöl, nem is peng, hanem zörgő papirosból van. Ezenkívül az új elnevezés idegen nyelvre le nem fordítható, mert önmagában véve értelmetlen, viszont a századik idegen sem fogja tudni leírni vagy kiejteni. Tehát eleve ki van zárva, hogy a nemzetközi forgalomban ez az elnevezés gyökeret verhesen.

Mindamellett, hogy a fentiekben kifejtett nézetünknek közgazdasági körökben nagyon sok híve van, míg a pengő meggyőződéses híveit lámpással kell keresni; valószínű, hogy a nemzetgyűlés nagy többsége magáévá teszi az eléje terjesztett javaslatot s így rövidesen áttérünk az új pénzegységben való számolásra. Erre az esetre feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy hivatalos részről mindenképpen megkönnyítsék az átmenetet s az eleinte sok fáradsággal járó átszámításokat, továbbá, hogy mielőbb kellő mennyiségű, az új egységre szóló pénz kerüljön forgalomba, ami azután megszüntetheti a mindennapi életben felette terhes állandó átszámítási kényszerűséget. Oszintén szólva, nem tudunk lelkesedni az új pénzegységért, de igenis tudunk lelkesedni azért a jobb magyar gazdasági jövőért, amelynek ez az új pénzegység kell hogy a szimbóluma legyen. Adja

Isten, hogy ez a gazdasági megújulás, amelyet a pénzérték állandósítása s az új pénzértékre való áttérés külsőleg is kifejezésre juttat, mielőbb bekövetkezzen s magával hozza azt a várva-várt magán-gazdasági fellendülést, amelynek az államháztartási egyensúly helyreállítását követnie kell. Ha ez a korval, mint a szentirásbeli „zengő érc és pengő cimbalom” fog szólni az elkövetkező új nemzedék lelkéhez: akkor meglesz talán új pénzünk elnevezésének is a szimbolikus jelentősége s pengéséből a papirkorszak letűnése, egy új aranykor felvirradása után a magyar reményesség fog biztatón kicsendülni.

Mindszenti fecske.

Kissé szokatlan természeti tümemény egy Mindszenti szentekről jelentkező első fecske, de reméljük, hogy talán éppen a szokatlansága folytán nem érvényesül majd reá nézve az a közmondás, hogy „egy fecske nem csinál tavaszt”...

Arról van szó, hogy Mindszenti ünnepére végre valóban megkezdődhet az állam által előlegezett 22 millió aranykoronás hosszulejáratu mezőgazdasági jelzálog-kölcsön folyósítása, amire a pénzügyminisztertől meghatározott hitelkeretekkel a következő 12 pénzügyintézet kapott felbatalmazást: Magyar Földhitelintézet, Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége (Altruista Bank), Országos Központi Hitelintézet, Magyar Általános Hitelbank, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Pesti Házai Első Takarékpénztár Egyesület, Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank, Magyar Általános Takarékpénztár, Magyar Országos Központi Takarékpénztár, Magyar Jelzáloghitelbank és Belvárosi Takarékpénztár.

Mindazok a gazdák, akik az állami hitelakció keretében kölcsönt kívánják felvenni, a felsorolt pénzügyintézetek valamelyikéhez fordulhatnak. A kölcsön kérelmezésekor igazolni kell, hogy a jelzálog lekötendő Biróság a földbirtokrendező eljárást befejezetté nyilvánította s ez a mentesítő határozat telekkönyvileg feljegyezve van. A kölcsön folyósításával megbízott pénzügyintézetek a részükre egyenként megállapított keretben a mezőgazdasági hiteligény kormánybiztos, illetve helyettese jóváhagyásával a jelzálogkölcsönököt dollárértékben, 1926. január hó 1-től számított 35 éves törlesztésre, 86,5 százalékos első a kölcsönvevő földbirtokosok kamat, tőketörlesztés és kezelési jutalék címén együttvéve felévenként előzetesen 4,4%-ot kötelesek dollárértékben fizetni. A kölcsönt az adós előzetes felírt felmondás mellett bármikor felmondhatja és akár készpénzben, akár záloglevelekben — az utóbbiakat névértékben számítva —, az első 10 évben 2%, a második 10 évben 1,1%, az utolsó 15 évben pedig 1% kártalafolyamra átszámítva. A folyósítási jutalék s a felévenkénti törlesztő részletek száraléka együttvéve körülbelül 10%-os tényleges kamat- és annuitás terhet jelent a kölcsönvevőkre nézve.

A jelzálogul lekötendő mezőgazdasági ingatlanoknak legkisebb becsértéke a kataszteri tiszta jövedelem 50-szerese, feltéve, hogy a folyósítandó kölcsön, mely a becsérték 20%-ánál több nem lehet, kataszteri holdankint a 25 dollárt meg nem haladja. Ha a becsértéket kizárólag a kat. tiszta jövedelem alaperdő és nádas kat. tiszta jövedelme figyelembe kívül hagyandó. A jelzálogul lekötendő telekkönyvi és a számítás alapjául vett kataszteri birtokiv-részletek azonossága szükség esetén községi bizonyítvánnyal igazolandó.

Ha a kölcsönvevő fél a kat. tiszta jövedelem alapján kiszámított becsérték 20%-ánál nagyobb kölcsön nyújtását kéri, vagy ha a kat. tiszta jövedelem alap-

ján nyújtható kölcsön több kat. holdankint 25 dollárnál, akkor további értékkadatok szükségessé válnak, nevezetesen okirattal igazolt vételár, bérleti szerződéssel igazolt haszonbér, netáni korábbi kölcsön folyósításakor az intézet által már beszerzett adatok, hozadéki számítás a gazdasági könyvek alapján, vagy helyszíni szakértői becslés. A becsléseket aranykorona-értékben kell foganatosítani, anélkül, hogy az arany vásárló erejének ezidőszerinti esőskénese külön tekintetbe vétetnék. A haszonbér legfeljebb annak 15-szörösével tőkésítendő, azonban levonandó a haszonbérnek az a része, mely netáni kastély, iparvállalatok, halastó stb. becsértékének látszik megfelelni, vagy az esetleg átengedett felszerelés értékének kamatját, illetve használati díját képviseli. A buzaértékben kikötött haszonbéréknél a buza q-ja 20 aranykoronával vehető számításba. Hozadékok netáni tőkésítése esetén legalább 6 1/2%-os, papirkorona összegeknek aranykoronára való átszámításánál 14,400-as kulcs alkalmazandó. Épület-érték csak előnyös tájékoztató adatul szolgálhat, de hitelezési alapul, éppen úgy mint a bányáérték, el nem fogadható. Régebbi becslési adatok felhasználása esetén a becslés időpontja s az annak alapján engedélyezett kölcsön összege feltüntetendő.

A pénzügyminiszter a becslési díjakat is szabályozta, még pedig oly módon, hogy a helyszíni értékeléshez való kiszállítás nélküli, ugynevezett szobabecslésért a kölcsönvevő terhére legfeljebb az engedélyezett kölcsönnek 1%-a, de legalább 300,000 K. számítható fel. Helyszíni kiszálás esetén a becslési díj a vasuti költségen felül 100 kat. holdig 1 millió K., 101-300 kat. holdig 1,5 millió K., 301-500 kat. holdig 2 millió K., 501-1000 kat. holdig 3 millió K., 1001-10,000 kat. holdig az első 1000 hold után 3 millió K., azonfelül kat. holdankint 1000 K. és 10,000 holdon felül minden megkezdett 5000 holdért 1 millió koronával több.

A kölcsön folyósításával megbízott 12 pénzügyintézet a hozzájuk beérkezett kölcsönkérelmeket a telekkönyvi, kat. birtokivi és becslési adatokkal, valamint saját javaslatával együtt elbírálás és a nyújtható kölcsön összegének végleges megállapítása céljából a mezőgazdasági hiteligény kormánybiztoshoz, illetve helyetteséhez terjeszti be. A kormánybiztos, illetve helyettese a bemutatott adatok és javaslatok elbírálása alapján elvileg engedélyezi a nyújtható kölcsönt, mire az illető pénzügyintézet megteszi a lépéseket a jelzálogi bekebelezés iránt s ha ez megtörtént, a kormánybiztos, illetve helyettese kiadja a kölcsön folyósítását engedélyező záradékot. A kölcsönt felvevő birtokosok bármelyik pénzügyintézetel szemben meghatározott, azonos szövegű kötelezvényt állítanak ki. Ha valamely esetben eltérő szövegű kötelezvényt kiállítására volna szükség, úgy ehhez a pénzügyminiszter előzetes jóváhagyását kell kikérni. Az egyöntetű eljárás érdekében a kölcsönvevő által a kötelezvényben vállalt kötelezettségek minden egyes esetben közjegyzői okirattal foglalandók.

A kölcsön folyósításával megbízott pénzügyintézetek a pénzügyminiszterrel szemben kötelezettséget vállaltak arra, hogy 1926. évi június hó 30-ig terjedőleg a pénzügyminiszter hozzájárulása nélkül nem fognak az állam által megállapítottaknál kedvezőlenebb feltételek mellett hosszú lejáratu mezőgazdasági hiteleket a gazdák részére nyújtani.

Az első fecske tehát itt van s reméljük, hogy az állam kezdeményezését a magántőke rövidesen követni fogja s a gazdaságadalom hitelszükséglete fokozatosan kielégítést nyerhet. Mindenesetre kívánatos, hogy a hitel igénybevenni óhajtó gazdák az Országos Földbirtokrendező Biróságban, valamint a telekkönyvi hatóságokban is megértő támogatásra találjanak. A folyó évi XV. t. c. 14. és 18. §-ai foglalják magukban a mezőgazdasági hitel megszerzésének megkönnyítése érdekében tett törvényhozási intézkedéseket s az OFB elnöksége részéről a kormánybiz-

FORDSON-TRAKTOR raktárról azonnal szállítható

HALTENBERGER VILMOS a FORD-gyárak autorizált képviselője

Telefon: 66-15 Budapest, VI., Nagymező-u. 19. Székesfehérváron: Wilford Budapest

FORDSON-TRAKTOROKNÁL

Speciális amerikai gazdasági gépek: Oliver-ekék, tárcsásberonák, tárcsás szikekék, fűkaszárok, burgonyakiszedő, kőr-fűszedő

VADAT

minden mennyiségben állandóan a legmagasabb árakon vesz: **H. STEIN, Wien, II., Franzensbrückenstr. 17.**

Alapítvány: 1872 Övadások minden összegig; azonnali készpénzfizetés. Legszolidabb üzleti lebonyolítás. Sürgőnycim: Wildstein, Wien 8435 Telefon: 44229, 41291, 44307

LINCOLN, FORD, FORDSON autorizált képviselője HALTENBERGER VILMOS Budapest, VI., Nagymező-utca 19. Telefon: 66-15.

tosság tudomásunk szerint határozott ígéretet kapott arra nézve, hogy az állami hitelakció keretében előterjesztendő beadványok mind soronkívül fognak elintéztetni s hogy a telekkönyvi hatóságok is haladéktalanul végrehajtják a kapott bírói rendelkezéseket. Ily módon a folyó év végéig előreláthatólag mind azok a gazdák, akik a 4/5 millió dolláros állami hosszú lejáratú kölcsönből részesedhetnek, hozzájuthatnak a régóta várt hitelhez. Mire pedig kitavasodik, reméljük és várjuk a további külföldi hitelek beköszöntő fecskeráját!

A szesztermelés rendezése.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete az 1921. évi szeszadó-novella életbeléptetése a kormányhoz intézett felterjesztésekben már ismételtén kérte, hogy a szeszkerés az 1888. évi és ezt követő kontingens törvények intencióinak megfelelően rendeztessék és azok a sérelmek, amelyek a mezőgazdasági szesztermelőket érték, orvosoltassanak.

Ilyen értelmű felterjesztést intézett az egyesület az elnöki tanács határozatából az idén is a kormányhoz, melyben rámutatott arra, hogy amikor az ipari szeszgyáraknak 1921-ben 80,000 hl., a mezőgazdasági szesztermelőknél pedig 160,000 hl. keret jutott, az ipari szeszgyárak 24,072 hl. több termelési keretet, a mezőgazdasági szesztermelőknél pedig 31,486 hl.-rel kevesebb termelési törzskeretet kaptak, mint amennyi kontingens birtokában azelőtt voltak. Ezért azt kérte, hogy:

az ipari szeszgyárak jelenlegi 80,000 hl.-es termelési törzskerete már az 1925-26. termelési évtől kezdve 30,000 hl.-rel leszállítsassék s annak további fokozatos leszállítása a mezőgazdasági szesztermelés javára oly módon biztosítsassék, hogy idővel minden üzemből levő mezőgazdasági szeszfőzde termelési törzskerete lehetőleg 960 hl.-re kiegészíthető legyen és új mezőgazdasági szeszgyáraknak termelési törzskeretben való részesítése és ezzel új mezőgazdasági szeszgyárak emelése lehetővé váljék.

Az ipari szeszgyárak termelési törzskeretének a fent említett módon való leszállításánál javasolta, hogy jelenlegi termelési törzskeretük ama részéért, amey az 1921. XLI. t. c. életbeléptetése alkalmával a legutóbb birtokukban volt kontingens mennyiséget meghaladja (ez 24,072 hl.) az ipari szeszgyárak kártalanításban ne részesüljenek, miután az tőlük kontingens alakjában már megváltott. Ellenben az ipari szeszgyárak törzskeretének további fokozatos csökkentése méltányos kárpótlás mellett történjék.

A mezőgazdasági szesztermelők törzskeretének 160,000 hl.-es nagyságában való meghagyását azzal kérte, hogy alkalmas törvényhozási intézkedésekkel annak további fejlesztése biztosítsassék.

Végül pedig olyan bonifikáció biztosítását sürgette, amely alkalmas arra, hogy az ipari nagy és szabad üzem, valamint a mezőgazdasági kicsiny és napi termelésében korlátozott üzem közötti termelési költségeket lehetőleg kiegyenlítse.

Ezzel az üggyel a földművelésügyi tárca költségvetési tárgyalásánál a pénzügyi bizottság ülésén k. Mándy Sámuel nemzetgyűlési képviselő foglalkozott s úgy, mint a múltban, most is sürgette a kérdés rendezését. Ezzel kapcsolatban az egyik napilap október 25-iki számában azt írja, hogy nem a gazdák érdekében van szó, hanem néhány gazdáeről, akiknek az élén Mándy Samu hadakozik az összes gazdák nevében. A továbbiakban pedig azt hangoztatja, hogy Mándy Samuéknek és Eszenyi Jenőéknek nem szabad az agrár érdekesség nevében követelni maguknak külön hasznót, mert azzal az igazi agrár-érdekességnek nincsenek hasznára.

Ezzel a nyilvánvalóan téves állítással szemben a valóság az, hogy amit Mándy Samu a nemzetgyűlés pénzügyi bizottságának ülésén a mezőgazdasági szesztermelő érdekesség nevében elmondott, már évek óta hagyományos követelése az 1921. évi keret-törvény folytán sérelmet szenvedett mezőgazdasági szesztermelőknél, akiknek egyetemes érdekképviselete, a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete által a kormányhoz intézett és fentebb vázlatosan ismertetett memorandumban ugyanazok a kívánások jutnak kifejezésre, mint amelyek

mellett Mándy Samu lándzsát tört. Nem egyéni érdekről vagy magánügyről, hanem a mezőgazdasági szesztermelők közös érdekéről van itt szó s a kérdés másként való beállítása vagy tájékozatlanságot, vagy rosszakaratot árul el, ami valóban nincs hasznára az agrárérdekelteknek.

A cukorrépa forgalmi adója.

Valamennyi adónem között a legesélyesebb létjogosultsága van a forgalmi adónak, ezt maga Bud János pénzügyminiszter is több ízben beismerte és éppen ezért kilitátsba is helyezte, hogy legfőbb gondja a forgalmi adónak a lehetőség szerint való csökkentése lesz. Amidőn a forgalmi adók létesítettek, elvileg elfogadtattak, hogy a mezőgazdasági termékek, eltekintve a gabonaféléktől és az állatoktól, nem esnek forgalmi adó alá. Am alighogy ennek az elvnek alapján a forgalmi adókról szóló rendelkezés életbe lépett, 1921. nyarán, Hegedűs pénzügyminiszter valutajavító tevékenysége idején, az alapelv ellenére egy pótrendekezéssel életrekellették a cukorrépa forgalmi adót.

A cukorrépa forgalmi adója ugyanis korábban fix alapon megállapodván a cukorgyárosokkal a cukorrépa átvételi árában, az a fix ár a korona javulása folytán meglehetősen magasra emelkedett, úgy hogy a cukorgyárosok aggódva tekintettek az őszi átvételi kampány elé. Ekkor merült fel a terve annak, hogy a jó cukorrépaárakra számító gazdáknak egy kissé eret kellene vágni és ez a terv a cukorrépa forgalmi adó alakjában valóra is vált, noha feltornázott valutánk összeire ismét visszazuhant és így a termelők a remélt magas repaáraktól estek. Hogy ez a forgalmi adó kizáróan a repatermelők ellen irányult, azt legjobban igazolja az, hogy míg más mindennemű forgalmi adót a vásárló tartozott és tartozik ma is fizetni, addig a cukorrépa forgalmi adó fizetésére a fennálló rendelkezés az eladót, tehát a gazdát kötelezi.

A cukorrépa forgalmi adó — a forgalmi adók házaságán kívül született testvére — először 2%-ban állapított meg, majd hivatkozással arra, hogy a többi forgalmi adónem 3%, ezt is 3%-ra emelték fel, nehogy illegitím származása a százálékülönbözettel mellett még jobban kitünjön. Ez az egyenlőség azonban nem maradt meg, mert azt kellett tapasztalunk, hogy míg a forgalmi adók általában 3%-ról 2%-ra csökkentettek, addig a cukorrépa forgalmi adó rendületlenül áll ma is a 3%-on, mint a silbak, akiről teljesen megfélekedtek.

A mai 3%-os cukorrépa forgalmi adóval szemben tehát három igen súlyos kifogásunk van. Először, hogy cukorrépa forgalmi adó egyáltalában létezik, annak ellenére, hogy annakidején illetékes helyről oly elvi kijelentés történt, hogy a mezőgazdasági terményeket az állatokon és gabonaféléken kívül forgalmi adó nem fogja sújtani. Másodszor, hogy ha már az egy évre tervezett cukorrépa forgalmi adó továbbra is fennáll, azt a forgalmi adót a termelő, tehát az eladó tartozik fizetni, holott a többi forgalmi adónál a vevő fizeti azt. Harmadszor méltán kifogásolhatjuk azt, hogy a cukorrépa forgalmi adó még ma is 3%, a többi forgalmi adónál megállapított 2%-al szemben.

Mindezeket Bud János m. kir. pénzügyminiszter figyelmébe ajánljuk, tudatában annak, hogy az egyenlő elbánás és a méltányosság egyik legnagyobb híve. Az OMGE egyébként ezeket a panaszokat a pénzügyminisztériumban a múlt héten megtartott értekezleten is részletesen előterjesztette.

A gabonahatáridőüzlet reformja Amerikában.

Egyik fővárosi napilapunk közgazdasági rovatában közli, hogy a budapesti áru- és értéktőzsde tanácsának e célra kiküldött bizottsága a múlt héten teljesen elkészült a gabonahatáridős üzlet szabályzatával. Csúpan csak az van még hátra, hogy hány alkuzsi jogositványt adjanak. A tőzsde érdekessége e hirdás szerint már hozzá akar fogni a nyílt határidős üzlethez. A cikk azzal végződik, hogy a további simítás nem fontos, a földolog az, hogy fogjanak már hozzá. Tehát akiknek voltaképp az egész gabonahatáridőüzlet és az abból kifolyó játék a zsebére mehet: a gazdáknak véleményét nem szükséges megkérdezni; határoznak rólunk, de nélkülünk.

Tény az, hogy a budapesti tőzsdén erős áramlat érvényesül a határidőüzlet azonnali bevezetése érdekében. A tőzsdetöröknek az a nézetük, hogy miután a háború kitörésekor a tőzsdetanács saját autonómiájában függesztette fel a gabonahatáridőüzletet, azt éppen úgy saját autonóm hatáskörében bármikor újra be is vezetheti.

Erre soha jobbkor nem érkezhetett volna csattanósabb válasz, mint éppen most a szabadság hazájából, Amerikából jött hírek.

A közelmúltban szemünk előtt játszódtak le a Chicagói gabonahatáridőüzlet kilengései és annak következményei. A spekuláció által okozott károk az amerikai farmerek nyomása következtében erősen foglalkoztatták az amerikai kormányköröket is. Jardin földművelésügyi miniszter határozott fellépésre a chicagói határidőszokványokat hosszas huzavona után a tőzsde vezetősége kénytelen volt átdolgozni. A földművelésügyi miniszter határozott formában kijelentette, hogyha a vezetőség meg nem találja az útját annak, hogy záros határidőn belül a tőzsdén rendet teremtsen, úgy a határidőüzletet Chicagóban be fogja tiltani.

A földművelésügyi miniszter felszólalásának meg is lett az eredménye, mert a chicagói tőzsde vezetősége mélyreható reformok sorozatát jelentette be, melyek közül két igen fontos intézkedés már a múlt héten életbe is lépett.

Az egyik intézkedés az, hogy egy új szervezeti árszabályozó bizottságot állítottak fel. E bizottságnak sere a szervezete is ugyancsak részt út a tőzsde autonómiáján, mert e bizottságban, mely öttagu, helyet foglal a minisztérium és a mezőgazdasági kamara képviselője is.

E bizottság feladata mindennap a gabonahatáridős forgalom megindulása előtt meghatározni az azon napra érvényes árkeretet, melyet se fel-, se lefelé túllépni nem lehet.

De fel van ruházva ez a bizottság azzal a hatáskörrel is, hogy jogában van a gabonahatáridőüzletet napokra megszüntetni, ha nagyobb és indokolatlan spekulatív kilengéseket tapasztal.

A másik radikális intézkedés pedig az úgynevezett „stop-loss” (leszögezett veszteség) üzletkötések megszüntetése.

A stop-loss nem egyéb, mint csúpan árkülönözetre való játék és kiválóan alkalmas a kis tőkével rendelkező játékosok játékszenvedélyének előmozdítására.

Egyben a stop-loss a gabonakontremint is nagy-szerűen szolgálta.

Ugyanis a stop-loss-üzletnél, midőn a megbízó fél a tőzsdetörökknél angazsmánt vállal, fedezetül bizonyos összeget deponál, de egyben meghatározza azt az árszintet is, amelynél baisse alkalmával az angazsmán lebonyolítandó, nem akarván nagyobb veszteségkockázatot vállalni. Természetes, hogy egy szervezett kontreminnél azután a stop-loss kötések még fokozottabb mértékben nyomják lefelé az árakat, mert hisz nem lévén további fedezet, az angazsmánokat liquidálni kell.

A fentiekből azt látjuk, hogy a mezőgazdák érdekeit Amerikában a szabadkereskedelem hazájában megvédte, a jövőben is meg akarja védeni a földművelésügyi kormány és nem feszélyezte magát, a tőzsde autonómiájába való beleavatkozástól sem.

A tőzsdetörök felfogása szerint a határidős üzlet legelsősorban feladata az, hogy a gabonatermelőknek idő- és helybeli szétosztását teljesítse, ennek azonban nélkülözhetetlen feltétele az, hogy az áru bármely országból bárhova és bármikor akadálytalanul ki- és bemehessen. Ezt pedig megteheti az amerikai áru, mely akárhová szabadon mehet és jöhet, de sajnos, még soká nem teheti meg a magyar áru, mert Magyarországnak körülötte fekvő országokkal a kereskedelmi szerződéseik még nincsenek megkötve vagy életbe léptetve. Enélkül pedig a határidős üzlet a budapesti tőzsdén semmi más, mint játék, mert a határidősüzleti ár mindig visszahat a készfizetőüzlet árára is. Itt megy a dolog aztán a magyar gazda zsebére.

Miután tehát nálunk az effektív, fedezett gabonahatáridős üzlet eleme, a forgalom korlátlan szabad-

CHINOIN gyógyszer- és vegyészeti termékek gyára r.-t. **UJPEST**

Telefon: 163-36, 133-54, 85-30

MÉTELYKÓROS juhait és szarvasmarháit BIZTOSAN MEGGYÓGYITJA a

DISTOL

Ne várjon addig, míg állatjai leromlanak!

Megrendelésnél az állatok testsulya megjelölendő.

Sertések csontlágylását az angolkórt megakadályozza

FUTOR

Futor rendszeres adagolásával megerősödik az állat szervezete, ellentáll a járványos betegségekkel (paratyphus) szemben.

KOPTIN RÜHESSÉG ELLEN

sága hiányzik, bevezetése csak a spekuláció játékát mozdítaná elő, ami úgy az országra, mint a mezőgazdaságra káros.

A jövedelmező tejtermelés biztosításának feltételei. *)

II.

Röviden érintetem közleményem multkor között első részében a takarmányozás főbb problémáit, melyek minden egyes tehenészetre többé-kevésbé vonatkoznak. Térjünk át most a tehenészetek szervezésére és üzemeltetésére vonatkozó főbb kérdésekre és lássuk azoknak a mai helyzettel való összefüggését.

Itt van mindenekelőtt a lefejőtehenészetek kérdése. Arról, hogy érdemes-e a mai viszonyok között lefejő tehenészetet létesíteni, azt hiszem, kár is beszélni, mert ha igazuk volt is valaha a lefejés ellenségeinek, akik azt állították, hogy a lefejő tehenészet magángazdasági szempontból lehet ugyan hasznos, de közzgazdasági szempontból káros, mert a legjobb teheneket viszi vágóhidra, akkor ez a véleményük most csak ugy alakulhat, hogy a lefejő tehenészet közzgazdasági szempontból rendkívül hasznos keresletet teremt az egyébként potom áron vágóhidra kerülő öreg népies tehenek iránt, viszont magángazdasági szempontból az utóbbi évek viszonyai között gyakran áldozatot jelentett tulajdonosára nézve. De még normális viszonyok mellett is határozottan előnyösnek kell a lefejő tehenészetek közzgazdasági szerepét tartanunk, mert a tejtermelés szolgáltatába állítanak olyan egyedeket, amelyek egyébként a népies tehenészetben már eljártak a szerepüket és elérik azt, hogy sovány, selejtes tehenek helyett javított minőségű lefejt áru kerül piacra.

Maguk a lefejő tehenészetek azonban gyakran siralmas helyzetben vannak, mert kénytelenek lefejt teheneket potom áron elpredálni és a tej mai magas előállítás ára mellett nem képesek a lefejés első időszakában a fokozott tejhozam által az értékesítés veszteségeit akár csak részben is fedezni. Tekintettel arra, hogy éppen a legintenzívebben kezelt és a városi tejellátást nagy részben biztosító tehenészetek lefejő apon vannak szervezve, vizsgáljuk meg, hogyan lehetne ezek veszteségét legalább is részben csökkenteni.

Vegyünk alapul egy olyan lefejő tehenészetet, amely 10 millió korona beszerzési áru, 10 literes átlagfejésű tehenekkel dolgozik, melyek átlag 8 hónapig állanak és azután lefejve, körülbelül 75 kg. sulyzaporulattal értékesíttetnek ab istálló a mai árak mellett 10,500 koronáért, azaz átlag 6 millió koronáért darabonként. A takarmányozás tárgyalásánál nyert számadatokat alapul véve ezek költsége így alakul:

Életfenntartásra 2-5 kg. k.-é. á 1700, 300 gr. em. f. á 8000 K.	6,550 K.
10 liter teje 2-5 kg. k.-é. + 500 gr. em. f. ...	8,250 "
300 gr. sulyfelvételre 1-5 kg. k.-é. + 180 gr. em. f. ...	3,990 "
Rezsiköltség naponként és darabonként ...	10,000 "
4 millió korona veszteség 1/240-része ...	16,666 "
Összesen: ...	45,556 K.
Le 300 gr. sulyfelvétel értéke á 10,500 K.	3,150 "
Marad 10 liter tej előállítására ...	42,406 K.

Egy liter tej előállítása tehát okszerű takarmányozás mellett is 4240 koronába kerül. Módot kell tehát keresnünk a veszteség lehető lecsökkentésére és erre, előbbi vizsgálatainkat is alapul véve, a következő módok kínálkoznak:

1. Igyekezünk kell a lefejő tehenészetbe csakis legelőrendű fejőteheneket besorolni, ha valamivel többet is kell értük fizetnünk. Az ilyen tehenek tovább is tartják a tejhozamot, mint a gyengébbek, tehát csökken a napi ráfizetési hányad, ami döntő fontosságú.

*) Az OMGE tejgazdasági bizottságának 1925. évi március 23-iki gyűlésén tartott előadás kivonata.

2. Az etetést úgy kell végrehajtani, hogy a friss fejőtehenekből megfelelő egyedi takarmányozással a legmagasabb hozamot érjük el, míg a régi fejős, sulyfelvételre is dolgozó tehenek takarmányában igyekeznünk kell több keményítőértéket és kevesebb fehérjét adni, ami olcsóbb. Szóval, egyedi takarmányozás a lefejő tehenészetben.

3. Végül pedig mindaddig, amíg a tartás és értékesítés között bizonyos egyensúly helyre nem áll, vezessünk be vegyes lefejő üzemet azáltal, hogy a jó egyedeket újra felfolyatjuk és leellés után hizlaljuk fel, tehát az értékesítés időpontját jobb időkre halasztjuk.

Ennyit a lefejő tehenészetekről: nézzük most ismét a tenyésztehenészetek ama üzemi rendszabályait, amelyek a jövedelemre befolyással bírnak. Ezek között elsőrendű fontossága a tejellenőrzés és az ezzel összefüggő mustrálás kérdése. Azt hiszem, olyan gazdaság talán már nincs is, amely teheni tejhozamát legalább is kéthetenkinti próbafejéssel ne ellenőrizné. A majsai béruradalomban próbafejés nincs, hanem minden egyes fejés alkalmával a fejő a kifejt tejet a kéznél levő mérőedénybe önti és a tejhozamot a tehenesgazdának vagy segédtisztnek bemondja, miáltal egyrészt a próbafejésnél felmerülő véletlenek hatása van kiküszöbölve, másrészt pontosan ellenőrizhető, vajjon a teheneket lelküismeretesen kifejték-e? A tejellenőrzésnek azonban kapcsolatosnak kell lennie az etetés ellenőrzésével is és így időnkint azt is vizsgálnunk kell, hogy milyen volt az illető időszakban a takarmányértékesítés, illetve, hogy hány kilogramm keményítőértékkel és abban mennyi fehérjével és mely áron állítottunk elő egy liter tejet, illetve 1 kg. sulygyarapodást.

Hogy a mustrálás kérdésében mennyire nem szabad magunkat a tejelésen és tenyésztéteken kívül más tényezőktől befolyásoltatni, annak igazolására tényleges adatok alapján lássuk, hogy mibe kerül egy tízliteres és mibe két ödliteres tehen évi tartása.

	2 ödliteres tehen évi tartása	tízliteres tehen évi tartása
Az általános költségek megfelelő hányada ...	8,731,940	4,366,820
Életfenntartásra évi 9125 kg. k.-é. á 1700 K.	15,625,000	7,812,500
1095 kg. em. fehérje „ 8000 „	4,854,500	2,427,250
Évi 3650 liter tej á 250 gr. k.-é. és 50 gr. em. fehérje, összesen 850 K. literonként ...	3,011,250	3,011,250
Összesen: 16,597,390	9,804,320	
Tehát egy liter tej előállítására ...	4,547	2,688

A számadás, amelynek az általános rezsire vonatkozó adatai a majsai tenyésztehenészet 1924. évi tényleges kiadásai alapján vannak felvéve, míg a takarmányozási adatok előbbi számításainkon alapulnak, világosan beszél és azt hiszem, nem maradhat fenn kétség aziránt, hogy inkább kevesebb, jó tehénnel kell hasznot elérnünk, mint sok gyenge tehénnel drágán megvásárolnunk azt a trágyát, melynek nitrogénjét rossz kezeléssel folytán — tisztelt a kivételeknek — megint elveszítjük.

A tej előállításának költségeinél a takarmányozási kiadásokra eső hányad az összkidadások 50-75%-át teszi, míg a fennmaradó rész kamat, kockázat, épületbér, anyag, fuvarok és munkabérek között oszlik meg. Ezeknél a tételeknél lényegesebb megtakarítás csupán a fuvaroknál és a személyzeti kiadásoknál érhető el; előbbieknél elsősorban a tenyésztés jármozgása által, ami a major takarmányellátását olcsóbbítja, míg a személyzet amugy is nehéz problémáját azáltal vihetjük közelebb a megoldáshoz, ha csak annyi állandó tehenest tartunk, amennyi a takarmány előkészítéséhez és etetéséhez okvetlenül szükséges, a fejest pedig ezeken kívül lányokkal vagy asszonyokkal végeztetjük, akik napjuk fennmaradó 3/4-résztét vagy odahaza, vagy más egyéb majorbeli munkákkal töltik. Természetes, hogy megfelelő modern takarmánykamra, etető folyosók és istállóvasut az etetés munkáját erősen megkönnyíti és olcsóbbá teszi.

Vegyük immár szemügyre az egész kérdés komplexum másik, talán még többet vitatott oldalát, a tejértékesítés helyes megoldásának kérdését.

Csonka-Magyarország évszakonként erősen ingadozó tejtermelésével a nyerstejfogyasztó centrumok, tehát a főváros és az egyes vidéki városok változó nagyságu fogyasztása áll szemben. A nehézség természetesen sokkal kisebb lenne, ha a fogyasztás a tejbőséget felmutató hónapokban érné el tetőpontját és viszont, sajnos azonban, fordítva van és éppen a tejből bővelkedő nyári hónapok azok, amikor nagy tejeleslegék állanak elő, melyeknek levezetése a tej könnyen romlandó természeténél fogva nehézségekbe ütközik és veszteségeket okoz. Amint látjuk, az egész probléma nem más, mint a tejkiegyenlítés kérdése, melynek megoldását két uton kísérhetjük meg.

Az első út a kereslet és termelés egymáshoz való arányítása volna, tehát ama cél elérésére szolgáló törekvés, hogy egyrészt a tejtermelést igyekezzünk kevésbé ingadozó keretekben tartani, másrészt pedig a fogyasztást a tejidő hónapokban fokozni. Az előbbi cél megközelítése az imént vázolt takarmányozási eljárások segítségével, legalább is az uradalmi tehenészetekben bizonyos fokig elérhető és kétségtelenül a helyzet könnyebbülését vonná maga után; előnyös hatásának mutatkoznék a tejkiegyenlítés szempontjából, továbbá a szokásos tavaszi borjádzások egész évre való egyenletes elosztása is.

A fogyasztás kiegyenlítésére szolgáló törekvésnek egy-egy érdekes angol és amerikai példáját akarom felemlíteni. A New-York ellátásában legnagyobb szerepet játszó Borden Company a 67,000 tagot számláló tejtermelő-szövetkezettől napi 400,000 liter tejet vesz át, melyért a nyári hónapokban 100 angol fontonként 3-5 százalék zsirtartalom mellett 115-161 156 centig változó árat fizetett a különböző hónapokban.

Az angol National Farmers Union, a gazdák ottani hatalmas szervezete, 1924. év őszén hosszas küzdelem után úgy egyezett meg az angol tejjállalatokkal, hogy a fogyasztásra szolgáló tejtől londoni partibusban a 'gazdák a hat téli hónapra gallononként 18-5, a hat nyári hónapra 12 pennys árat kapnak, ami literekre átszámítva télen 6000, nyáron 3888 koronás árnak felel meg. A feldolgozásra kerülő tejt árat az importált kanadai és new-zeelandi sajt átlagárának alapulvételével olyképpen állapítják meg, hogy egy font sajt árából két pennyt levonnak, a fennmaradó ár képezi azután egy gallon, azaz 4 1/2 liter tej árát. A vállalatok csupán egy bizonyos állandó mennyiség átvételére kötelezik magukat fogyasztási áron, míg az ezen felüli mennyiséget csupán feldolgozási áron számolják el.

Kétségtelen azonban, hogy még ilyen eszközök alkalmazása által sem lehetne a kívánt célt teljesen elérni, hiszen egyrészt fennmarad még a népies tejtermelés, melynek szabályozása sokkal nehezebben vihető keresztül, másrészt pedig az sem remélhető, hogy a városok fogyasztása a nyári időszakban a termeléssel párhuzamos mértékben emelhető legyen. Felmerül tehát a mutatózó tejeleslegék feldolgozásának sokat vitatott problémája és ez az a pont, ahol igenis el kell ismernünk, hogy mindaddig nagy rendszertelenség, szervezetlenség és technikai felkészületlenség uralkodott, amelyen segíteni a magyar nemzetgazdaság nagy érdeke.

Csak röviden kívánok rámutatni a magyar tejipar nehézségeire. Ha a nyugati fejlett tejipari kultúrájú vidékeinek viszonyait tekintjük, mindjárt nyilvánvalóvá válik, hogy magas fokon álló tejipar csak olyan vidékeken lehetséges, ahol egy négyzetkilométerre aránylag nagymennyiségű tej jut, ahol nagy a tejsűrűség, ahol tehát az egy üzemből feldolgozásra kerülő tej mennyisége jelentős és így az egy liter teje eső üzemköltsége alacsony. Csak ilyen üzemek dolgozhatnak jövedelmezően és állíthatnak elő kiváló minőségű, magas értékű árut. Ezzel szemben nálunk a szertelen verseny és tökehiány, törpe, hiányos felkészültséggel dolgozó üzemek mérték-

GOLYÓSCSAPÁGYGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, X., NOSZLOPY-U. 1. TELEFON: József 140-66

Egyedüli magyar golyóscsapágygyár

Szállít mindennemű golyóscsapágyakat és elvállal gyors eszközülésre javításokat

Lapp-féle Mélyfurások

Budapest, X., Kőbányai-ut 41/b. Telefon: József 11-51

vállalkozik ártézi kutak mélyítésére és más szakmába vágó munkák elvégzésére

Magyar

Részvénytársasága

8466

telen ve
demora
ezek az
ják, ter
kező tej
leromlás
len vesz
csak a
hogy a
sődnyé
tökéit
hassa.
sem leh
termelés
valóság
gazdasá
Pedig
csupán
felelő t
szolidari
Legels
értékesít
tosítva
többé-ke
amint az
tejet a
nóm, vag
tásra sz
akkor m
helyzet
ha sikerü
nyersfogy
atejbősé
zerválhat
exportvaj
tejet min
akkor bi
azok a v
termelői
tet, ha ne
leg ment
A kérd
képzelt
fejlett nép
tejsűrűsége
gócponok
vidékeken
tejsarnok
tejszállítá
vajkészíté
lást, sajtk
tását és pr
zelését, te
vajkészíté
lését és g
a kiérlelé
utak melle
gezni. Az i
közvetlen
illetve tejt
rendelkezé
fekvő feld
is azt a r
meghaladj
sen elke
feleslegek
mék gy
tejeméke
szervezet
kődnek és
tejnek gy
feldolgozni
mellékterm
Ezzel ro
főbb szem
fejlesztés
Mindent ö
tejtékesít
még bőven
sági helyz
aki állati t
a mi felad
telenül elk
már most
gejt. Előad
mint arra
gazdaság,
hogy nincs
leg, a legs
javanak el
lehetőségel
Maise.

MÜS

Telefonszám
112-74

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormány János.

Munkabeosztás és rendtartás a gazdaságban.*)

A munkateljesítmény fokozására nagy befolyása van a helyes rendelkezésnek, illetőleg munkabeosztásnak. Az iparban a munkabeosztás elkészíthető hosszabb időre is. A mezőgazdaságban az időjárással együtt megváltozik a munkaterv is. Ezért nehezebb a mezőgazdaságban a munkabeosztás és úgy kell rendelkezniünk, hogy a változó időjárás esetére is meglegyen a munkaterv.

Csak az lehet jó gazda, aki a munkát jól be tudja osztani, illetőleg helyesen tud rendelkezni. Ezt minden

ban csak egy munkás dolgozik. Ha két, vagy több munkás dolgozik egy kupac széthanyasánál, fokozatosabban kevesebb lesz aránylag az egy munkásra eső végzett munkamennyiség. A pommirizi munkakísérleti gazdaság a cukorrépaművelésnél azt tapasztalta, hogy minden egyes esetben igen nagy mértékben emelkedett a végzett munka mennyisége, ha nem csoportban, hanem egyesben dolgoztatták. Egy esetben megegyeszer annyi volt a csoportmunkával szemben az egyesben végzett munka, mivel egy haszontalan nő munkás a csapatot munkájában visszatartotta. Ezért általános szabály, hogy ahol csak lehet, egyes, illetőleg külön munkát végezzen minden munkás. Ezt a hasznos elvet azonban minél nagyobb a gazdaság, annál nehezebb tökéletesen keresztülvinni.

Vannak azonban a mezőgazdaságban feltétlenül csoportos munkák. Ilyenek pl. a gabonaszakolás, trágyahordás, a gabonahordás stb. Ezeknek a munkáknak a helyes beosztása teszi a legjobban próbára a gazda rendelkezőképességét.

Lüders*) a következő példákban mutatja be, hogy minként lehet a munkák megfelelő tanulmányozása után a csoportos munkákra vonatkozólag is helyesen rendelkezni:

A gabonaszakolás csoportos munka, amelynél szintén nehéz a munkásokat egyformán megfelelő munkateljesítményre bírni. A legeredményesebbnek bizonyult a munkásokat 8-as csoportban dolgoztatni: két munkás lapátol, két munkás zsákot tart és pedig felváltva olyanformán, hogy miközben az egyik munkás tartja a zsákot, a másik előkészíti a legközelebbi üres zsákot és közbeeső szabad idő alatt a szétszóródott gabonaszemeket a garmadába söpri, két munkás a tele zsákokat a mérlegre és onnan eltolja. Egy felügyelőmunkás mérlegel és végül egy munkás bekötözi a zsákokat. Ha ideje van, ez a munkás is közben összepörkíti a szétszóródott szemeket. Ilyen összeállításban 8 munkás óránként kényelmesen felszokol 30 q gabonát, az egyes zsákokba 85 kg. gabonát töltve. Szakmányban Lüders hét nő és egy férfifelügyelő munkással óránként 50 q gabonát méretett zsákba még a háború előtt ezzel a munkabeosztással.

Ugyancsak csoportos munka a trágyahordás, amelynél fogatok és gyalogmunkások együttesen dolgoznak. Lüders ennél a munkánál a következő beosztást alkalmazza. A rakodást végzi három munkás, egy kocsis vagy béres, a szekér mindegyik oldalára esik két munkás. Több munkás már egymást akadályozná a munkában. Ez a négy munkás közepérett trágyából átlag 18 perc alatt 12-15 q-t rak fel egy szekérré. Ha a trágyatereptől a megtrágyazandó tábla 2 1/2 km.-re van, egy forduléhoz szükséges idő a következő:

Rakodási idő	18 perc
A trágya kihordása 2 1/2 km.-re,	
a 12 perc =	30 "
A trágya táblára való fuvarozása	5 "
A trágya lerakása	10 "
Az üres szekérnek a tábláról való eltávolítása	5 "
Az üres szekérral a visszatérés a telephez 2 1/2 km. a 10 perc	25 "
Összesen:	93 perc.

Az így nyert 93 percet el kell osztani a rakodási idővel: 18 perccel: 93:18=5, eszerint öt szekérnek kell trágyát hordani, hogy a telepen való rakodáshoz alkalmazott munkásokat kihasználjuk. A mutatózó három perc időtöbblet nem számít, mivel a gyakorlatban ugysem történik a szekerek fordulása pernyi pontossággal. Jó is, ha az egyes szekerek megérkezése közt van is egy kis szünet, mielőtt a munkások kifújhatják magukat. Jobban is iparkodnak ez esetben a munkával, mintha már ott áll az üres szekér, amikor az előbb megérkezett szekér csak félig van megrakva. A fogatoknak az előre jelzett napi fordulatszámot meg kell tenni és ha ez nem volna meg, ennek okát azonnal keresniük kell.

Ha fogatosmunkáról van szó, különösen ügyeljünk, hogy a drága fogatoserő megfelelően ki legyen használva. Tartunk jó erőben levő erős igásállatokat. Igyekezünk lehetőleg minden munkát kettesben végeztetni. Egy csoportban, pl. szántásnál, egy fogásban sok fogat ne legyen, mert ha

*) W. Lüders: Die Erhöhungen der landw. Arbeitsleistungen durch Anwendung des Taylor-Systems, Berlin 1924.

telen versengését, rossz áru előállítását és a termelő demoralizálását idézi elő. A nyári időszakban, midőn ezek az üzemek vajtermelésüket elhelyezni nem tudják, természetesen képtelenek lesznek a náluk jelentkező tejeleslegeket felvenni és ez a tejárak teljes leromlásán kívül arra vezet, hogy a tejipar kénytelen veszteségeit más hónapokban behozni, ami ismét csak a termelő rovására történik, anélkül azonban, hogy a tejipari vállalat legalább anyagilag megerősödne és abba a helyzetbe kerüljön, hogy gyűjtött tőkéit gyümölcsözőleg üzemé feljavítására fordíthassa. Ilyen rendszer mellett természetesen szó sem lehet arról, hogy a termelés fejlődjék és viszont termelés híján a tejipar sem találhatja meg alapjait; valóságos cirkulusz vicíózus keletkezik, amely a mezőgazdaságot és az ipart egyaránt sújtja.

Pedig a probléma korántsem megoldhatatlan, csupán megoldásának akadályait kell legyőzni megfelelő tőkének, munkának és szellemnek — gazdaszolidaritás! — harcvonalba állításával.

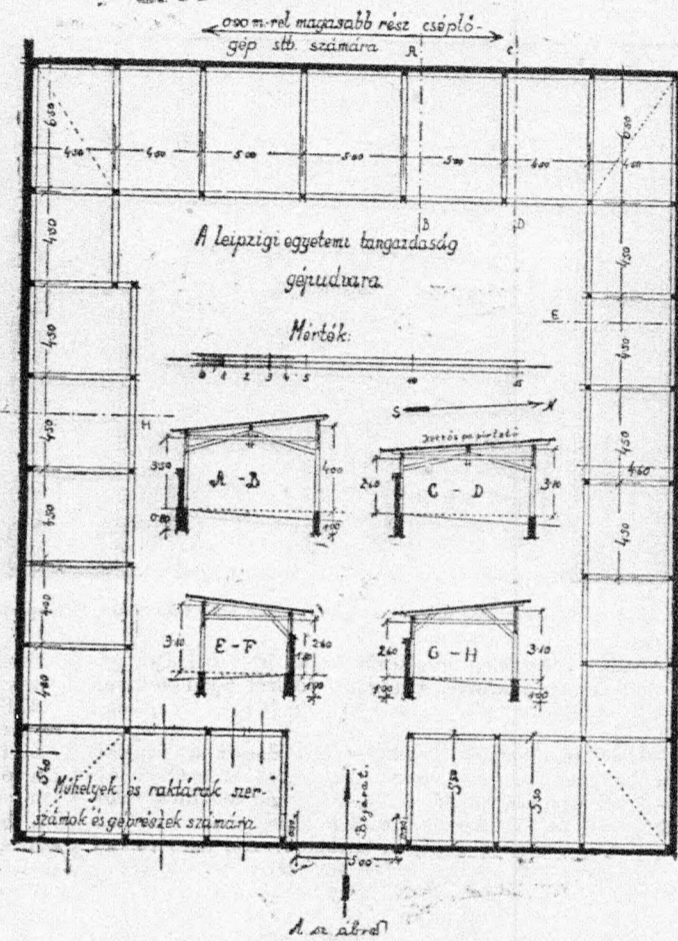
Legelső feltétele a tej veszteségmentes értékesítésének az a körülmény, hogy biztosítva legyen az illető tejmennyiségnek többféle rendeltetésre való felhasználása, amint azt a helyzet éppen megköveteli. Ha tejet állandóan fogyasztásra kell szállítanom, vagy ha abból mást, mint friss fogyasztásra szolgáló vajat készíteni nem tudok, akkor menthetlenül ki vagyok téve a piaci helyzet kedvezőtlen változásainak. Viszont ha sikerül tejet a tejszűke és kereslet idején nyersfogyasztásra felhasználnom, hogy abból a tejbőség beállításával ismét hosszú ideig konzerválható tejterméket, kemény sajtot vagy exportvajot készítsék, szóval, ha sikerül a tejet mindig legkedvezőbbben értékesíteni, akkor bizonyos, hogy meg fognak szünni azok a veszteségek, amelyek a fogyasztói és termelői tejár közötti túlságos arkülönbözetet, ha nem is indokolják, de legalább némileg menteni látszanak.

A kérdés gyakorlati megoldása csak úgy képzelhető, hogy egyes kiváló tejtermelő, fejlett népies tenyésztéssel és lehetőleg nagy tejsűrűséggel bíró vidékek lennének tejipari gécpontok alapítására kizemelve. Ezek a vidékek oly modernül berendezett falusi tejsarnokokat kellene felállítani, amelyek tejszállítás esetén a hűtést és pasztórizálást, vajkészítés esetén a főlözést és pasztórizálást, sajtkészítés esetén pedig a sajt előállítását és préselését végeznék. A további kezelést, tehát: szállítást a hűtést és mélyhűtést, vajkészítés esetén a tejszin érlelését, köpülést és gyurását, sajtkészítés esetén pedig a kiérlelést nagyobb vasuti és közlekedési utak mellett fekvő góctelepeknek kellene végezni. Az illető vidéken fekvő uradalom télen közvetlenül is szállíthatna tejet, nyáron, illetve tejbőség idején pedig tejet központi rendelkezés szerint a hozzá legközelebb fekvő feldolgozótelepnek adná át, legalább is azt a részét, mely a városi szükségletet meghaladja. Ily módon a tejtorlás teljesen elkerülhető volna, viszont a tejeleslegeknek sem kellene rossz, romlandó tejtermékek gyanánt a piacot nyomni és a jómínőségű tejtermékek elhelyezését megnehezíteni. Szóval ez a szervezet mint a városi tejjelátás szabályozója működne és elkerülné azt, hogy a fővárosba felhozott tejek gyakran jelentős részét ott kell tejtermékké feldolgozni, aminél még a mezőgazdaságilag értékes melléktermékek is veszendőbe mennek.

Ezzel röviden és felületesen vázoltam azokat a főbb szempontokat, amelyek a magyar tejgazdaság fejlesztésénél irányadókká kell hogy váljanak. Mindent összefoglalva: úgy a tejtermelés, mint a tejértékesítés terén anyagi és szellemi befektetésekre még bőven kínálkozik alkalom és bár a mai gazdasági helyzet egyelőre szigorúan bünteti azt a gazdát, aki állati termékek előállításával mer foglalkozni, a mi feladatunk mégis csak az lehet, hogy a kétségtelenül elkövetkezendő kiegyenlítődés reményében már most megalapozzuk a jövő fejlődési lehetőségeit. Előadásommal nem is akartam mást elérni, mint arra rámutatni, hogy népies és uradalmi tejgazdaság, tejtermelés és tejipar között nemcsak hogy nincs igazi érdekkonfliktus, hanem ellenkezőleg, a legszorosabb érdekkapcsolat és hogy az egyik javának előmozdítása a másik fejlődésének is új lehetőségeket nyit meg.

Maisa.

Bischitz Sándor.

11. sz. kép. A lipcsei egyetemi tangazdaság gépudvara. (Reichenbach Béla, A munka eredményének fokozata a mezőgazdaságban a most megjelent könyvéből.)

gazda megfelelő gyakorlat után elsajátíthatja, aki a mezőgazdasági munkákat jól megfigyelte és tanulmányozta. Aki tudja, hogy milyen munkát kell elvégezni és hogy az egyes munkák elvégzéséhez átlag mennyi munkásra van szükség, az helyesen tud rendelkezni. Aki jól rendelkezik, az idejében és olcsóbban el tudja végezni a munkát és tekintélye van a munkások előtt. A rossz rendelkezés és munkabeosztás miatt a munkaköltség 50%-kal, sőt még többel is drágulhat, ha a munkák elvégzésének rendes idejét elmulasztottuk. Elég csak az elkésze végzett egyezésekre, kapálásokra, betakarításra munkákra gondolni, hogy megítélhesük, milyen nagy kárral járhat a gazdaságban a helytelen rendelkezés és munkabeosztás. Az legyen a legfőbb törekvésünk, hogy minden munkát a maga idejében végezhessük.

Legnehezebb a helyes rendelkezés az ugynevezett csoportos munkáknál, ahol egy munkát több munkás végez és lehetetlen minden egyes munkás munkáját teljesen kihasználni. Egyesben mindig nagyobb a munkateljesítmény, mint csoportos munkánál. Így például a trágyakupacok szétszórásánál sokkal nagyobb a munkavégezmény, ha minden egyes sor-

*) Reichenbach Béla: A munka eredményének fokozása a mezőgazdaságban című újabb megjelent könyvének egyik fejezete. Kapható a „Patria” R.-T.-nál, IX., Üllői-ut. 25. Ára: 35,000 K.

Kalmán és László

MŰSZAKI ÁRU, MALOM-, MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARÜZEMI ANYAGOK ÜZLETE

Telefonszám: 112-74

Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám (Bejárát a Szondi-utcai oldalon)

**Gépke-
Gőzhenger-
Motor-
Traktor-
Autó-**

olaj

**Benzin, petróleum, gáz-
olaj, uszó kocsikenőcs**

Villamosberendezések

és szerelési anyagok

Akkumulátor-telep

eredeti „Tudor” gyártm.

Akkumulátorok

szakszerű javítása

Malomberendezések

Ganz-hengerszék, valamint minden más malomgép.

KÖJÁRAT. MALOMKŐ.

Eredeti avajtól

„Du four” szítással.

Tömlőanyagok. Gépszij, szerszámok, szerszámgépek

egyik megáll, ez a többi is hátráltatja. A ló- és ökörfogatókat külön csoportban dolgoztassuk, sőt lehetőleg egynemű állatoknál is az egyenlő gyorsaságú fogatókat dolgoztassuk együtt, mert csapatos fogatosmunkáknál a menetsebesség mindig a leglassabban járó fogathoz igazodik.

A munkaerőt lehetőleg összpontosítsuk. Ne forgácsoljuk szét a munkaerőt fölöslegesen több helyre, ezzel a munkánkkal nem leszünk előbbre, sőt hátrább, mert az erők szétforgácsolásával rosszabbodik a felügyelet és általában csak csökken a végzett munkamennyiség.

A munkának Taylor szellemében való szervezése rendet tétel minden vonalon. Főleg fontos a rendes és pontos rendelkezés. A munkákat csak akkor végezhetjük el rendesen, ha a segédtszettek, gazdák, munkafelügyelők, akik a rendelkezésnél jelen vannak, a parancsot jól megértik és meg is jegyzik. Ha nagy időben a napiparancs sok mindenre kiterjed, megessik, hogy a rendelkezést részben elfelejtik és rosszul hajtják végre. Ilyenkor a legszebben kidolgozott rendelkezés is kárba veszik. Ezért leghelyesebb a rendelkezést papíron részletesen kidolgozni és perforált másolatban a munkák beállításával és felügyeletével megbízott személyzetnek írásban átadni. Rendelkezéskor az egyes munkák célját, a végrehajtás módját is jó lesz röviden megmagyarázni, ugyancsak az elvégzendő napi munkamennyiséget is pontosan meg kell szabni. Ha előre elkészítjük a rendelkezést, akkor a rendelkezés jelen levő alkalmazottaknak a rendelkezés nem veszi annyira idejét igénybe, mintha a szokásos szóbeli megbeszélés és kérdésközlés formájában rendelkezünk. Írásbeli rendelkezés esetén az időjárás változása esetére is irányozzuk elő a munkákat.

A rendelkezés jelen volt tisztai és altszti személyzet feladata a munkák pontos végrehajtása. Ezek mindazt továbbadják a munkásoknak, amit a rendelkezésben az egyes munkák végrehajtására vonatkozólag hallottak. Különösen figyelmeztetnünk kell a munkásokat, hogy azok a munkák végrehajtásához megfelelő gépeket, eszközöket, anyagokat magukkal vigyék, nehogy a munka színhelyéről kelljen valamiért a majorba újból visszahozni.

A rendelkezéseket azonban csak úgy lehet megfelelően végrehajtani, ha mindenben és mindenütt rendet tartunk. Nevetséges dolog az olyan gazdaságban Taylor szellemében való eredményes munkára még csak gondolni is, ahol a gépeknek és eszközöknek nincs meg a rendes helyük, ahol azok a munkák befejezése után nem lesznek azonnal megtisztítva, megkenve, olajozva, szükség esetén megjavítva, elraktározva. Ahol ez a kívánatos rend nincs meg, ott kinos dolog egy reggeli munkába indulást végig nézni. Az ekék rozsdásak, kopottak és kenetlenek, ezeket kell előbb rendezni, a fogatok egy része emiatt nem indulhat idejében munkába. A vetést meg kellene kezdeni, azonban hiányoznak a sulyok, ezeket kell előbb megkeresni. A műtrágyaszórógéppel kellene munkára menni, azonban a műtrágyaszórógépben bentmaradt még tavalyról a műtrágya, attól kell előbb a gépet megtisztítani s így üzemképes állapotba hozni. A lucernának géppel való kaszálását meg kellene kezdeni, azonban a kaszálógép egy részén hiba van, ezt kellene előbb kijavítani, de kislül, hogy nincs a gazdaságban a javításhoz szükséges tartalékalkatrész. Akik végignézték néhány reggeli befogást és munkábaállást rendetlen gazda gazdaságában, azok tudják, hogy mennyi munkaidő vesz el nap nap után, hasonló sűrűn megismétlődő hanyagságok miatt. Ilyenkor van nagy lótas-futás, keresgélés, kapkodás, kiabálás, közben a nap már jól fent jár az égen, mire minden munka megkezdődik. Az ilyen gazdaságban nemcsak a munka végzése sem; az ilyen rendetlen gazdaságban demoralizálódnak a

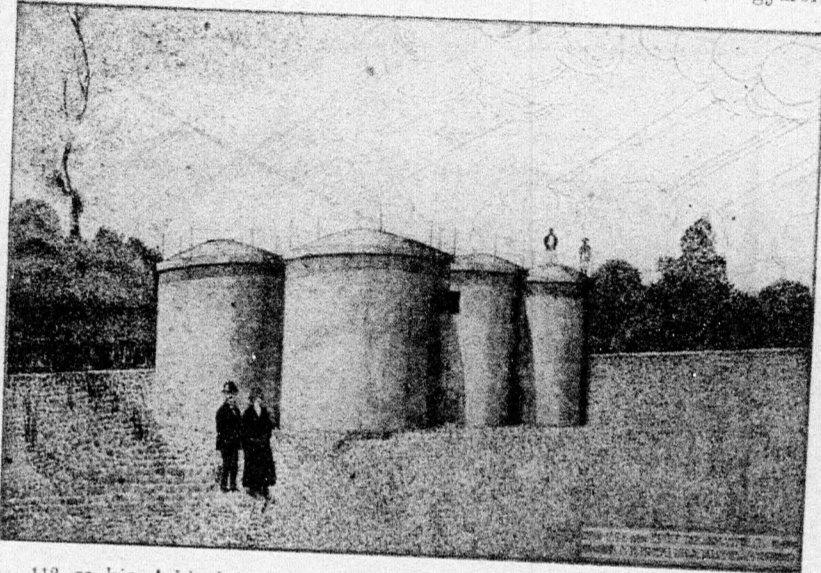
munkások is s a munka eredménye a legrosszabb szokott lenni.

A munkagépek, eszközök és szerszámok rendben tartása végett székérszinnel, gépszinnel és szerszámkamrában kellene lenni minden gazdaságban. A kocsiszin nemcsak az időjárás ellen nyújt védelmet, hanem ha a kocsiszinben kocsialkatrészek számára állványok vannak, akkor az alkatrészek sok felesleges pótlásától, keresgélésétől és ezenfelül sok mérgelődéstől szabadulunk meg.

Mivel az állványok helye az oszlopok között van, ezáltal a kocsiszin megnagyobbítása nem válik szükségessé.

A szerszámár igen gyakran lomtár. A szerszámkamrában a szerszámokat úgy kell elhelyeznünk, hogy kis helyen sok szerszám elférjen, s az elhelyezés rendes és áttekinthető legyen. Így a munkások nem vesztenek időt a keresgéléssel, a gazdaság vezetője pedig könnyen szerezhet a szerszámok mennyiségéről és minőségéről tájékozást.

A gépek megfelelő karbantartása és használható-

112. sz. kép. A kápolnásnyéki uradalom főmajorjában levő takarmánysilócsoport.

sága érdekében megfelelő fedett helyen kell a gépeket elraktározni. A minden oldalról fallal körülvett gépraktár gyakran olyan formájú és beosztású, hogy tiz más gépet kell előbb elmozdítani, míg az éppen szükséges géphez hozzáférhetünk. Hosszúak alapzatu gépraktárnál sok kapu segítségével az ilyen nehézség kiküszöbölhető. A falak mentén felállított rekeszes állványok segítségével a gépalkatrészek és tartalékalkatrészek is rendben tarthatók. Két karó és egy keresztrud segítségével a boronákat úgy elhelyezhetjük a gépraktárban, hogy szükség esetén keresgélés nélkül megtalálhatjuk és kiszállíthatjuk őket. Így van berendezve az említett prommritzi munkakísérleti gazdaság gépraktára. Az 111. számú kép ábrázolja a lipcsei egyetemi tangazdaságnak. Szerintem ez olcsóbb és praktikusabb megoldása a gépraktárnak, mint az előbb leírt téglafalazatu, hosszukas négyzet alakú és több kapuval ellátott pommritzi gépraktár.

A hazánkban gyakran látható, minden oldalról nyitott, úgynevezett gépszinben, az egyes gépek csak úgy lesznek könnyen hozzáférhetőek, ha a szin keskeny, ez esetben azonban az időjárás ellen nem lesznek a gépek kellően védve.

A legdrágább a szabadban való gépraktározás, amikor a gépek az idő viszontagságainak teljesen ki vannak téve. A kár különösen nagy, ha a gépek és gépalkatrészek nemcsak szabadban, hanem szanaszét hevernek, s a keresgélés és alkatrészek elkallódása napirenden van.

A helyes rendelkezés, munkabeosztás és rendtartás is lényegesen befolyásolja a munkaerő gazdaságos kihasználását ezekre is nagy gondunk legyen, ha

Taylor szellemében fokozni kívánjuk a munka eredményét a mezőgazdaságban.

Reichenbach Béla
közgazd. egyetemi tanár.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: Groffits Gabor.

Legrégibb takarmánysilók Magyarországon.

Kápolnásnyéken, Fejér vármegyében, a Déli vasút állomásával gazdasági iparvasúttal összeköttetésben van a Hunyady Károlyné grófnő, született Nádasdy Irma grófnő gazdasága.

Néhai édesatyja, Nádasdy Ferenc gróf, fiatal korában gazdasági tanulmányi uton megjárta Angliát s az ott szerzett tapasztalat felhasználásával építtette fel Magyarországon legöregebb takarmánysilót.

Még pedig a főmajorban 6 darabot egymás mellé sorakoztatva 2 sorban 3-3 darabot, de mégis egy csoportban.

A kisebbik, Ferenc-majorban van 2 drb. egymás mellé építve.

Amikor e silókat építették, még a vasbetonépítkezés minimális méreteivel ismeretlen volt. Ezért a külső falai elsőrendű téglából, cementhabarccsal lettek vakolva és simítva. Belső alapja is hasonlóan van kiépítve s a silózással képződő esetleges fölös nedvesség elvezetésére alapfalazatán egy ráccsal ellátott kis gyűjtomedence van kiképezve, mely medencecsatorna összeköttetéssel a folyadékot egy közös földalatti nagyobb tartányba vezeti le.

Pontos méreteit nem közölhetem. De szemmérték szerint a silók földalatti része körülbelül 2 méter mélységbe halad, földfeletti része lehet 7-8 méter magas. Belső átmérője körülbelül 4 méter. Úgy hogy körülbelül 120 köbméter irtartalom mellett egy-egy silóba legkevesebb 600 métermázsza takarmány szárazanyag betárolható. A silóajtók erős vaskerebe erősen és légmentesen záródnak. A lezárást több és légmentesen végzi. Ezeket át őrítik a silózott takarmányt az etetésekhez.

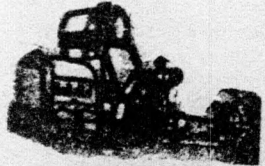
1917-ben láttam megtöltését. Kukoricatörés után fel lett állítva a gőzszecskavágó, mely elevátorral szállította a frissvágású kukoricaszárát a siló tetén lévő vasajton annak belsejébe. Ugyanekkor, a burgonyaszárát is behordották s közé szecskázták. Ha jól emlékszem, minden három szekér kukoricaszarra jutott egy szekér burgonyaszár. A siló belsejében 8-10 orosz fogoly nehéz fabunkókkal csömöszölte az egyenletesen elteregtett szecskázott anyagot.

Még a rekvirálások ideje volt. Takarmány kevés, így a burgonyaszár is jó pótlék volt. Sőt Baly Kálmán, akkori tisztartó szerint a tehenészet kedveltebb takarmánya volt, mint a tiszta silózott kukoricaszár.

S után a gazdaság 60-80 h. burgonyát szokott termelni, nem megvetendő mennyiségű pótlékot szolgáltatott ez a szük időkből.

Mindezeket emlékeimből írom. És azért, mert Weiser dr. mult év november havi s a „Köztelek” megartott előadásában a silók iránt rendkívüli érdeklődést keltett fel. De e silókról tudomása nem volt. S ezek oly praktikus építmények, hogy olyan gazdaságok, amelyek silókat építeni kívánnak, nem végeznek felesleges munkát, ha e silókat megtekintik.

Ha jól emlékszem, Baly Kálmán e silókról a „Köztelek” talán 1897-ik évfolyamában (amellyel nem rendelkezem) egy kimerítő, fotografiai felvételekkel is érzékített, minden méretet megadó s használhatóságukat közlő cikket írt. S ebből ki-

BIZTOSAN és GAZDASÁGOSAN

SZÁNT és CSÉPEL 35-40 HP

EXCELSIOR MOTOREKÉNK

TESSÉK ISMERTETÉST KÉRNI

MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR R.-T. DAIMAGPUCH, BUDAPEST

AUSTRO-DAIMLER-MAG-PUCH

TELEFON: 5-72

Budapesti elnöki központja: BUDAPEST, VI., JÓZSEF-TÉR 8.

MÉSZNITROGÉN

17-19% nitrogéntartalommal, a legjobb és legolcsóbb légenyutrágya. Kalászosok és kapások, valamint szőlő stb. trágyázására kiválóan alkalmas. Gyártja:

NITROGÉN MÜTRÁGYA ÉS VEGYIPAR R.-T.

TELEFON: 108-19, 151-79. BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.

Távirat: NITROGÉN

Világítás és hegesztés céljaira prima KARBID ugyanott kapható. darabos és szemes, pormentes

derül, hogy miután a silók már közel 50 évesek, semmi sem új a nap alatt!

Molnár Lajos.

A kápolnásnyéki gazdaság silói a „Köztelek” 1895. évi számában vannak ismertetve. Ez ismeret és helyszíni felvételeim alapján a cikkirő adatait következőkkel egészítem ki.

A silók 2 m-re vannak a földre süllyesztve s a föld színe fölé 6 m-re emelkednek. Belső magasságuk tehát 8 m. A silók falvastagsága 32 cm. A falak mindkét oldalán cementhabarcsvakolattal vannak ellátva s 15 cm. vastag domboru betontetővel vannak lefedve. A betontető oldalnyomását erős vas-szarufa fogja fel. A tető biztonsági okokból vaskor-lattal van körülvéve. A domboru betontető közepén egy méter átmérőjű kerek vasajtó van, mely nyolc erős csavarral légmentesen zárható. Ezen az ajtón át történik a siló megtöltése. A besavanyított takar-mány kiszédésére a silók 3-3 oldalajtóval bírnak, melyek 75 cm. méretűek s két csavarral zárhatók.

Baly Kálmán közlése szerint egy ízben, midőn a silókat répaszelettel töltötték meg, a megtöltés után negyednapra „oly nagy mérvben indult meg a répa erjedése, hogy egy reggelre a sérthetetlennek tartott silófalat is három kis helyt megrepesztette s jött ki a sok lé”. Ez az érdekes megfigyelés megzavart és különösen azokban az esetekben, midőn nagy nedvesség tartalmú takarmányok besilózásáról van szó, a silófalakat a fellépő nagy oldalnyomás ellen bizo-sítítani kell megfelelő számú és erősségű vasbetétek befalazása által.

A kápolnásnyéki nagyobbik silócsoport képe a tul-oldali képen látható. Hogy melyik évben épültek ezek a kétszintes legújabb magyarországi silók, azt nem sikerült pontosan megállapítanom, Baly Kálmán köz-lése szerint azonban 1892-1893. év telén már hasz-nálatban voltak.

Rovatvezető.

KASZÁLÓ- és LEGELŐJAVÍTÁS.

Rovatvezető: e. Dorner Béla.

Kultivátor a rét egyengetésénél.

Egy most kezelésünkbe jutott nagyon zombékos, igen elhanyagolt rét rendbehozatalán tűnődvén, az az ötletem támadt, nem használhatnánk-e fel a zombékok elegyengetésére egy régi fogatos kultivátorunkat.

A gondolat kitűnően bevált. A vaskeretű, kerek 25 darab *ludtalpu kapával* ellátott, állítható kultivátor talpai a felszíntől 3 cm-re állítva, szinte tökéletes munkát végeznek. Sokkal tökéleesebbet, mint a *rét-gyaltó*), mert az nagy szeleteket vág és nem hatol le a zombékok felszínéig, sokszor egészen átcsuszik a zombékokon, a kultivátor ellenben apró darabokban szaggatja fel a zombékokat keskeny, 7 cm. széles kapáival és kellő alacsonyán állítván, utána a réti boronának a teljes elegyengetésnél már igen könnyű szerepe van.

A boronálás természetesen legsikeresebb tavasszal, a fagy után.

Lehetséges, hogy igen magas, a jószág által nedves időben megüprótt legelőn álló zombékoknál a kultivátort célszerűbb lesz először csak félmagas-ságra eresztetni le.

Az általunk használt kultivátor ábráját a jelenlegi árjegyzékekben nem látom. Mi azt már 30 év előtt vettük. Ugy látszik, már nem készítik, talán azért, mert eredeti rendeltetéséhez a talaj porhanyításához igen nehéz. Megérdemli azonban, hogy leirt célból új életre ébresszessék.

Ennél a munkánál két ökör könnyen vontatja. Lehetséges, hogy a rugós fogu kultivátor is elég erős, ez esetben bizonyára meg is felel.

Más a szerepe ennek és más annak; a kultivátor, melyet szkarifikátornak, rétvésőnek (réttújítónak) hívnak, a célja a talajfelszín meghasogatása *fuggólyos* irányban, a réttújítót pedig a talajnak *vízszintes* irányban való elszetele-tése és a talajfelszín *elsimítása*.

Rovatvezető.

Felhívom az ép oly olcsó mint radikális mód-szerre tisztelt gazdatársaim figyelmét.**) Csákvár.

Paulini Béla.

Új rendeletek.

(A mesterséges halastavak földadója. — Új forgalmi adóren-delet. — Az ideai szesztermelési keret megállapítása. — Erdő-birtokhitel. — A vámhitel kamatlábjának módosítása. — A szesz alapára.)

A mesterséges halastavak földadója.

A f. évi 300,000. számú pénzügyminiszteri rendelet vala-mennyi pénzügyigazgatóságot egységesen utasítja, hogy a mesterséges halastavak után eddig kivetett földadót töröljék.

A halastavakra vonatkozólag a jövedelem és vagyonadó szabályok hivatalos összeállításának 28. §-a úgy rendelkezik, hogy a halgazdaság, mint a mező- és erdőgazdasággal kap-csolatos mellékhaszonvételek bírálható el s az ilyen mellék-haszonvételek pedig a kereseti adóról szóló hivatalos össze-állítás 4. §-ának első pontja szerint mezőgazdasági iparnak minősül s a benne fekvő üzemi tőke, vagyis a mesterséges halastavak, berendezésükkel és halállományukkal együtt, az általános kereseti adó alá tartozik. Természetes, hogy ezen-kivül a tőzsgazdaságok hozadékai jövedelemadó alá is esik.

Új forgalmi adórendelet.

A hivatalos lap október 28-iki számában közzétett 118,550. számú pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy az álta-lános forgalmi adónak és az állatforgalmi adónak 2%-osra leszállított kulcs mellett esedékes összegét mindenkor teljes 1000 K.-ra kell kikerekíteni, oly módon, hogy az 500 koroná-nál kisebb maradványösszegek figyelmen kívül hagyandók, 500 K.-t elérő vagy meghaladó maradványösszegek pedig fel-fel 100 K.-ra kerekítendő ki november hó 1-től kezdve.

Az ideai szesztermelési keret megállapítása.

A hivatalos lap folyó hó 22-iki számában jelent meg a pénzügyminiszter hivatalos hirdetménye, melynek értelmé-ben az 1925/26. termelési időszak szesztermelési kerete, vagyis az az alkoholtartalom, amely f. évi szeptember hó 1-től 1926. évi augusztus hó 31-ig bezárólag a fogyasztási adó alá eső szeszfordékban termelhető, az 1921. évi XXI. t. c. 2. §-ának második bekezdésében foglalt rendelkezések alapján, úgy mint eddig, változatlanul 240,000 hl-ben állapított meg.

Erdőbirtokhitel.

A földművelésügyi miniszter 7288. szám alatt rendeletet adott ki az erdőbirtok-hitelről szóló 1923. évi XXI. t. cikk végrehajtása tárgyában. A rendelet értelmében a szóban-forgó törvényekben biztosított kedvezményt igénybevevni kívánó erdőtulajdonos a földművelésügyi miniszterhez cím-zett beadványában jelentheti ezt be az illetékes m. kir. erdőigazgatóságnál. A beadványban röviden elő kell ter-jeszteni a tényállást, telekkönyvszerűen meg kell jelölni a jelzálogul lekötendő erdőt s annak értékét, ugyintén fel kell tüntetni az igénybevevni kívánt kölcsön összegét, továbbá azt a pénzügyminiszter, melytől az erdőbirtokos a kölcsönt fel akarja venni. Az erdőtulajdonos egyúttal felkéri kérvényé-ben a földművelésügyi minisztert az általa megszervezett nyilatkozat záradékolására, a jelzálogul lekötendő erdők ér-tékelésének felülvizsgálatára s az erdő értékének végleges hivatalos megállapítására, valamint hatósági üzemterv hiányá-ban az erdőhasználatok arányainak hivatalos megszabására. Az íly módon kiállított és kellőképpen felszerelt kérvényt a m. kir. erdőigazgatóság véleményes jelentés kapcsán ter-jeszti fel a földművelésügyi miniszterhez. A miniszter a kérvény alapján dönt a kérelem teljesíthetőségéről s igenlő esetben az erdő értékelésének ellenőrzésével az erdőigaz-gatóságot bizza meg, mely az erdőtalajt s az erdő faálló-mányának értékét külön-külön feltüntetve értékelési bizony-latot állít ki. A földművelésügyi miniszter az erdő értéke-nek megállapítására s a kölcsönvevő nyilatkozatának záradé-kolására vonatkozó határozatát megküldi a kölcsönadó pénzü-gyminiszternek, egyúttal intézkedik, hogy az illetékes erdőigaz-gatóság a jelzálogos kölcsönrel megterhelt erdőüzemtelé-közletben ellenőrizze. Az ellenőrzés a vállalt kölcsönfelté-**) Bizony, nagyon okos, ha egy oly tapasztalt, kitűnő gazdánk emel az *elhanyagolt rétek és legelők feljavítása* érdekében szót, mint az i. t. cikkirő. Örvendetes dolog, hogy kezdünk visszatérni a békebeli állapotokhoz és a mezőgazdaság e speciális kulturmunkái iránt a jobb gazdák most már mindtöbben kezdenek érdeklődni, hiszen nem vagyunk elég gazdagok ahhoz, hogy megelégedjünk fűtermő területeink botrányosan rossz termésével. A „*rétek és legelők javításáról*” szóló szakkönyvet Györgyey Adolf dr. tréfásan „*Rétek és legelők javításának*” nevezte el ugyan, de most már oly rosszak azok a zöld „legelők” hogy — *ujakat* kell helyettük csinálni.

Rovatvezető.

telek megtartására is kiterjed. Ha az erdőtulajdonos a köl-csön törlesztését elmulasztaná, a földművelésügyi miniszte-jogosult a jelzálogul lekötött erdőbirtokot a kölcsön visszar-fizetésének idejéig állami ellátásba venni.

Egyidejűleg jelent meg a 47,553. sz. igazságügyminiszteri rendelet, amely az erdőbirtokhitelről szóló 1923. évi XXI. t.-cikkre megállapított korlátozások telexkönyvi feljegyzését szabályozza.

A vámhitel kamatlábjának módosítása.

A 145,510. sz. pénzügyminiszteri rendelet november hó 1-től kezdve a vámhitel után járó kamatot évi 10%-ban állapítja meg. Egyébként azonban a vámhitelezés eddigi fel-tételeit változatlanul hagyja.

A szesz alapára.

Az 1921. évi XXI. t.-c. alapján létesült Országos Szesz-értékesítő R.-T. közhírré tette, hogy november hó 2-án kezdődő érvénnyel a szesz alapára hektoliterfoknint a következők:

Általános szerrel való megdenaturálás és ipari felhasználás céljára szolgáló adómentes szesz	8,000 K.
Egyégyártáshoz szükséges adómentes szesz és adóköteles ipari szesz	18,000 „
Fogyasztási célokra szolgáló adóköteles szesz	28,000 K.

KÖNYVISMERTETÉS.

Milchleistung und Jungviehaufzucht bei Silo-futter. Irta: Heinrich Ritter dr. von Wahl. Kiadó: Deutsche Tageszeitung, Berlin, S. W. 11. Dessauer-strasse 67. Ára 40,000 K. Beszerezhető a Köztelek kiadóhivatala (Budapest, IX., Üllői-ut 23.) útján.

A könyv szerzője fiatal magyar gazda, ki két évig Németországban végezte tanulmányait és ez idő alatt különösen a zöldtakarmány konzerválásá-nak legújabb módszereit tanulmányozta. Beutazta Szászországot, Sziléziát és Bajorországot számos ismert gazdaságát, melyek állatállományuk ellátását főkép-pen a silóból nyert takarmányra alapítják. Mivel az említett gazdaságok nagy része már a háború elején kezdte a különféle siló-takarmányok etetését, szerző-nek a takarmány kémiai vizsgálata és az állatokon végzett összehasonlító mérése után sok érdekes adatot és tapasztalatot sikerült összegyűjtenie. Külö-nösen a tehének tejelőképességének változásaival és a fiatal borjak fejlődésével foglalkozik alaposan, de figyelme kiterjed a siló-takarmányok a disznó- és juhtenyésztésnél észlelt tapasztalataira is, sőt a vad-nak téli etetésével is foglalkozik. A szerző által készített fényképfelvételek a különböző német, svájci, angol és orosz siló-rendszert és néhány siló-takar-mányon felnevelt állatot mutatnak be. A könyv be-vezetését Ehrenberg tanár, a breslauer egyetem „Mező-gazdasági Kémiai Intézet” igazgatója írta.

Zaitschek.

A gazdaközönség köréből.

Kísérletek a többtermelés érdekében.

Több éven át a legkisebb mértékben folytatott ter-melési kísérletek azt a tanulságot szolgáltatják, hogy a gabonafélék még zsenge korban történő átültetés-nél erőteljes fejlődésnek indulnak, dusan bokrosod-nak, szép kalászokat és vastagra duzzadt szemeket teremnek, amelyek hektolitersúlya is lényegesen nagyobb az átlagosnál. A termés tehát, ha egyenlő is a szemek száma, az átültetésnél okvetlen súlyban nagyobb kell hogy legyen.

De a gabonafélék átültetése következtében azok proteintartalma is lényegesen magasabb arányúvá emelkedik az átlag proteintartalmánál. Így az át-ültetett buza 15-5%, a rozs 14-3% és az órszi árpa 12-4% nyersproteintartalmat mutatott az Országos Központi Kémiai Intézet vizsgálata szerint. Kiválóan fontos ez az eredmény a rozsnál, melynek átültetés utáni proteintartalma a buzaátlag proteintartalmát eléri és meghaladja, vagyis táptartalom és süthetőség tekintetében az átlagbuzával egyenlő értékű ter-ménnyé válik, ami azt eredményezheti, hogy sok gazda buza helyett az edzettebb, korábban érő és rozsdamentes rozst fogja kenyérgabonának termelni

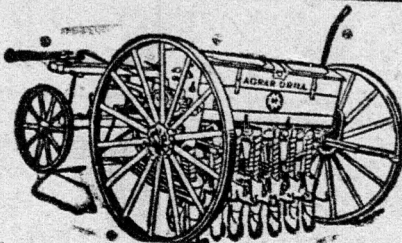
FORDSON-TRAKTOR EKÉVEL

azonnal szállítható

Autorizált képviselő **HAHN**
Budapest, VIII., Üllői-ut 52/b
Telefon: József 1-66

WEISS MANFRED ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.

csepeli gyárában amerikai módszerrel készült tüköracél kormánylemezes **egyetemes acélekéket**, ekealkatrészeket, acéliboronákat, fogatoskapákat, sima- és rögtörhengereket, szabatosan működő **AGRAR-DRILL vetőgépeket**, szécska- és repavágókat, **magasnyomású háti permetezőket**, csépiógarnitúrákat, **gőz- és benzínlokomobilokat**, **gőzmagánjárókat**, legjobb szerkezetű **szívógázmotorokat**, 160 lóerő teljesítményig, ajánl az

AGRARGLOBUS

MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám.

Távírat: AGRARGLOBUS BUDAPEST
TELEFON: József 153-54,
József 153-76.

Megjegyzendő, hogy az átültetett gabonafélék termése csak vetőmag céljára termelendő, nem pedig nagybani termelésre, ahol az elvetett, átültetett mag a rendes szokásos termelési műveletben részesül, vagyis a kikelt növények átültetése nem szükséges, mert az előállított átültetési vetőmag első ivadékból jórésztben még érvényesíti a több és jobb termés iránti tulajdonságát.

Föltételezhető, hogy a vetőmagszükséglet biztosítása céljából a bevetésre szánt terület mintegy 5%-án kell hogy történjék az átültetés útján való termelés, vagyis 1 kat. holdra 80 □-öl, 10 holdra egy fél holdon, 100 holdra 5 holdon és 1000 holdra 50 holdon.

Hogy ez a többletermelési módszer az ország különböző vidékein miként válik be, ennek felderítése széleskörű termelési kísérletek lételetét teszi kívánatossá.

Felkérem tehát gazdatársaimat, hogy minél előbb a most már sok helyen kikelt őszi-buza-, rozs- és árpavetésekkel esetleg a lebutatott tarlókon kikelt növényekből annyit kiszedni és átültetni sziveskedjenek, amennyi a termelési kísérlet területének sorba való beültetéséhez szükséges. Ez a terület legelőszerebben 40 □-öl, esetleg ennek két- vagy ötszöröse legyen, hogy a terméseredménynek egy holdra való átszámítása könnyen történjék.

Az így nyert átültetési vetőmaggal a kísérlet jövő év őszi átültetés nélkül lesz folytatandó.

A termelési eredményeit közzététel és tanulság végett a „Köztelek”-nek lennének beküldendőek.

B. G.

Mezőgazdasági oktatás az Amerikai Egyesült Államok elemi iskoláiban.

A most kezdődött 1925-1926. tanévre a vallás-és közoktatásügyi minisztérium az összes magyar elemi népiskolákban új tantervet léptetett életbe. A tanterv kellőképpen gondoskodik a természeti és gazdasági ismereteknek az oktatásról egy a tanteremben, mint gyakorlatok által. A tantervhez fűzött utasítás pedig arra hívja fel a tanítók figyelmét, hogy az egyes ismeretek összekapcsolása (korreláció) útján vigye közelebb a tanulóhoz a természet életét és a földművelést.

Ez a körülmény különös aktualitást ad hazai szempontból is az Egyesült-Államok egyik legtöbb vitatott problémájának: a mezőgazdaság elemi foku oktatásának. A pedagógiai és a gazdasági élet irányadó tényezőit egyaránt foglalkoztatja a kérdés. A sajátos amerikai viszonyok sok olyan szempont mérlegelését teszik szükségessé, melyek hazánkban kevesebb, vagy éppen semmi jelentőséggel nem bírnak. A lefolyt heves viták nem eredményeztek nem bírnak. A megoldást az egész birodalomra nézve, de eredményeztek néhány megfontolásra érdemes tanulságot.

A vita két főkérdés körül folyt:

1. Indokolt-e az elemi iskolákban a mezőgazdaság oktatása?

2. Ha igen, hogyan lehet a célt leghelyesebben elérni?

Mielőtt ezekre a kérdésekre rátérnénk, rövid jellemzést kell adni az amerikai elemi iskoláról általában.

Az oktatás az egyes államok belügye lévén, az elemi iskolák szervezete is igen nagy eltéréseket mutat fel. Csaknem általános azonban a nyolcéves tanfolyam, csupán néhány déli állam tart fenn hétéves elemi iskolákat. A nyolcéves elemi iskola elvégzése azokra nézve is kötelező, akik középiskolát óhajtanak végezni; ennek megfelelően a középiskola (high-school) időtartama négy év. Az amerikai felfogás szerint az iskola szervezett demokratikus jellege kívánja meg ezt az egységességet. Az iskolaköteles kor az egyes államok szerint változik; nagy átlagban 7-15. életévig terjed. A beiskolázás arányszama egyre javul; a be nem iskolázott növendékek a legutóbbi becslés szerint 13%-ra tehető birodalmi átlagban. Ezt az arányszámot főleg a déli államok nagy néger tömegei emelik; a Kelet és Közép-

Nyugat államaiban a helyzet sokkal kedvezőbb. (Például Jowa államban csak 4% az arányszám.) Az iskolaszervezés és fenntartás legtöbb államban a helyi köztelek feladata; sem a tanrendre, sem a tanítók képzésére nincsenek államilag előírt szabályozások. Csak újabban kezdenek jelentkezni központosító törekvések, melyeknek azonban a közhangulat nem igen kedvez. Az iskolák színvonalának megítélésénél az amerikai szakkörök éles megkülönböztetést szoktak tenni a városi és falusi — helyesebben tanyai — iskola között. Az önkormányzati iskolarendszer természetesen kedvezőbb eredményeket mutat fel az anyagilag erős és nagy tömegekre támaszkodó városokban.

A tanyai iskolának (rural school) legnehezebb problémája a tanítókérdés. A tanyai tanítók túlnyomó többsége fiatal nőkből áll, akik a tanítást nem tekintik élethivatásnak. A szövetséges kormány adatgyűjtése szerint az elemi iskolai tanítók 50%-a 26 évesnél és 20%-a 20 évesnél fiatalabb; 50%-a 5 évnél és 25 százaléka 2 évnél rövidebb szolgálati idővel bír. A tanítói kar képzettségi fokát hátrányosan befolyásolja az oktatás önkormányzati szervezete. A helyi iskolahatóságok előtt gyakran játszik szerepet az a körülmény, hogy az alacsonyabb képzettségű tanító kevesebb fizetésért vállal állást. A tanyai elemi oktatás főtípusa az egy tanítós iskola; a 300,000 tanyai tanító közül 180,000 működik egytanítós iskolánál. A tanyai iskolaépület is sok kívánni valót hagy hátra s nem tarthat lépést a városi elemi iskolák modern, higiénikus palotáival.

Az utóbbi évtizedben a bajok orvoslása céljából nagy lendületet vett az úgynevezett konszolidálási mozgalom, vagyis a tanyai iskolák egyesítése. Három-négy, vagy akár hat iskolát olvasztanak össze a helyi hatóságok egy nagyobb intézette, mely tanítói kar és iskolaépület tekintetében sok előnyt jelent az apró iskolákkal szemben. A tanulók oda- és visszazállítását az automobil nagy elterjedtsége és olcsósága teszi lehetővé.

A tanrend nemcsak az egyes államok, de az egyes iskolák szerint is nagy eltéréseket mutat fel s így értől egységes képet rajzolni nem igen lehet. Birodalmi átlagban az egytanítós iskola tanítója naponta 360 percet tölt szakadatlan tanítási munkában.

Ebben a helyzetben vetődött fel a mezőgazdasági oktatás bevezetésének a gondolata.

1. A gondolat ellenzói azzal érveltek, hogy az elemi iskolának nem kell és nem szabad szaktudást nyújtania. Nem kell, mert a szaktudást keresők részére a középiskola és a szakiskola egész sorozata áll nyitva; nem szabad, mert mindenféle szaktudás a növendékeknek csak egy csoportját elégíti ki s helytelen volna ennek a csoportnak az igényeinek szabni az iskola munkáját. A mezőgazdasági oktatás hívei rámutattak, hogy ez az érv nem áll meg falusi, különösen tanyai iskoláknál. Ezekben az ifjúság teljesen nagy, túlnyomó nagy többségben mezőgazdasági jellegű, melynek érdeklődése a földművelésre van koncentráva. Ha az iskola ezt az érdeklődést ki nem elégíti, elveszti vonzerejét a tanulóknak nézve. Ezért olyan nagy azoknak a növendékeknek a száma, akik a nyolcéves tanfolyam befejezése előtt, a harmadik, negyedik, ötödik évben kimaradnak az iskolából. Az írás, olvasás és számolás technikáján kívül nem várhatnak semmit az oktatástól, aminek a gyakorlati életben hasznát vehetnék.

A másik ellenérv az, hogy a mezőgazdaság oktatása befolyásolja a növendékek a pályaválasztás tekintetében, holott ez a befolyásolás az amerikai gondolkodás szabadságával nem fér össze. A mezőgazdasági oktatás hívei erre azzal felelnek, hogy az utóbbi évtizedekben íjesztő méreteket öltött a falusi ifjúságnak a városokba való özönlése s nemzeti érdek az, hogy az iskola a földművelést, mint hivatást kedveltte és megbecsültte a gazdasági szemében. Ha meg akarjuk kedvelteni a gazdasággal a falut, adjunk nekik jó iskolákat; de jó iskola csak az lehet, mely a növendék életével és otthonával kapcsolatban van. A mezőgazdaság oktatásának főcélja tehát nem a szoros értelemben vett szaktudás nyújtása, hanem ennek a kapcsolatnak a megteremtése.

A gyermeklélekkel a kulturát megkedveltetni csak a saját módján lehet; a földművelő ifjúságot csak a mezőgazdaság útján lehet a kulturának megnyerni.

A vitából az a tanulság szűrődött le, hogy az elemi foku mezőgazdasági oktatás ne legyen szakoktatás, hanem a hivatásra előkészítő (pre vocational) oktatás. Ne képezze ki a növendéket a mezőgazdaságban, csak ismeresse meg vele a mezőgazdaságot mint hivatást, hogy aztán a pályaválasztás idején az iskolában tanultakat értékesíteni tudja.

2. A probléma másik része a módozatok kérdése.

Az első nehézség a gyermeklélek fejlettségében rejlik. Alkalmos-e az elemi iskolai növendék arra, hogy a nehéz mezőgazdasági tudományt befogadja? Az kétségtelen, hogy az okzerű gazdálkodás a tudomány eredményeivel harmonizáló gazdálkodás. Azonban okzerű gazdálkodás a természettudományok ismerete nélkül is folytatható, hiszen különben a mezőgazdasági termelésnek régen el kellett volna sorvadnia. Az alacsonyabbfoku szakoktatásnak a rendeltetése éppen az, hogy a tudományos kutatás eredményeit közvetítse a megelőző tudományos munka egészének közlése nélkül. Ennek az elvnek a fokozása az elemi foku mezőgazdasági oktatás. Rendszert kíván építeni a növendékek gyakorlati, hazuról hozott tapasztalataiba, anélkül, hogy őket a rendszerrel magával megterhelje.

A másik nehézséget a tanterv nyújtja. Miután a tanító már ugyanis túl van terhelve munkával — mondják az ellenérve — egy új és nagyigényű tárgyat nem lehet az elemi oktatásba beilleszteni. Az óraszámot tovább fokozni képtelenség. A megoldás tehát az, hogy a többi tárgy hozzon áldozatot a mezőgazdaság javára. De ez olyan áldozat, amely bőven megtérül. Tulajdonképpen nem a mezőgazdaságot kell beilleszteni az oktatásba, hanem az oktatást a mezőgazdaságba. A tárgyak egymásra vonatkoztatásának, a korrelációnak a lelke a falusi elemi iskolában a mezőgazdaság legyen. Így azután a többi tárgyak oktatásának az intenzívebbé és eredményesebbé válása megengedő az óraszám redukcióját vagy éppen olyan tárgy is lesz, mely az egységes alapon kifejlesztett korreláció folytán egy másik tárgyba olvasható. A mezőgazdaság oktatásának bevezetése tehát a módszer gyökeres módosításán alapszik. A különböző államok iskolái a gyakorlati megoldás sokféle eltérő módját produkáltak.

A harmadik — és talán legkomolyabb — nehézség a tanítói karban rejlik. A mezőgazdaság tanítása nem azt jelenti, hogy egy tankönyvvel többet kell a növendékek emlékeztetnie vérsni. A tanítói munka olyan megváltoztatására van szükség, mely csak a tanítók egyéni értékének az emelésével érhető el. A pedagógiai története igen gazdag azoknak a reformtörekvéseknek a kudarcában, melyek a megfelelő tanítószemélyzet hiányán hiúsultak meg. A gyakorlat tényleg azt mutatja, hogy nem egy tanító a mezőgazdaság bevezetését ellenszenvvel fogadta s egyszerűen a kezébe adott tankönyvet fejezetről-fejezetre „bemagoltatta” a növendékekkel. Így azután a célnak éppen az ellenkezője valósul meg: ellenszenvessé teszi az iskolát, nem teremt kapcsolatot otthon és tanítás között, sőt az otthonról hozott gazdasági tapasztalatokban bővelkedő tanulók előtt a tanító tekintélyét lerontja.

Ez és ehhez hasonló megfontolások meggyőzték az amerikai szakköröket arról, hogy az egész problémának a sarkpontja a tanítóképzés kérdése. Megfelelő tanítói kar nélkül a mezőgazdaság oktatása nem ad életet a többi tárgynak — ami célja volna —, hanem maga is beilleszkedik a holt tárgyak közé. Így aztán egyik állam a másik után lát lazas buzgalommal a tanítóképzés megreformálásához és fejlesztéséhez. Egységes tanítói képesítés, a tanítási feltételek emelése és a mezőgazdaságnak a tanítóképzésben való szerephez juttatása a cél. Miután az amerikai tanítói karnak évente átlag 20-25%-a ujjakkal cserélődik fel, e téren az utóbbi évek meglepően gyors fellendülésnek és haladásnak a jeleit mutatják. Azt ma már minden pártatlan szakember elismeri, hogy egyetlen tényező sem hozott létre oly gyors és jelentős eredményeket a tanítói kar nivó-

Patkány- és egérintást vidéken is jótállással vállal **STANDARD**, Budapest, Kossuth Lajos-u. 14. Telefon: 82-74

FASZÉN, Kőszén és Tűzifa **Weisz és Vidor**
 Budapest, Józsefvárosi p. u. Kőbányai-ut VIII. kapu, Ganz-gyárral szemben
 Telefon: József 11-31 és József 114-27 8413

Legbiztosabb! Legjobb! Legolcsóbb! **Üszöggár ellen csak RESINOL** csávázószer használjon! Fényes eredmény. Már egy próba is meggyőzi: mert a RESINOL a legbiztosabb, legjobb és legolcsóbb csávázószer. **Legbiztosabb! Legjobb! Legolcsóbb!**
 Gyártja: „LABOR” vegyészeti gyár r.-t., Budapest, Szent-István-tér 15.

jának emelése terén, mint a mezőgazdaság elemi oktatására irányuló mozgalom.

Az egész kérdés természetesen szerves összefüggésben van a természeti ismeretekkel (nature-study), mely az amerikai elemi oktatásban már korábban nagy szerepet játszott. A gyakorlati megoldás legtöbb esetben az volt, hogy a természeti és mezőgazdasági oktatást didaktikai kapcsolatba hozták. Így azután az alsóbb osztályok sorrendjében a szoros értelemben vett természeti ismeretek, a felsőbb osztályokban pedig a mezőgazdasági ismeretek szerepelnek. Az előbbi előkészít, bevezeti az utóbbit. Nem egy állam a szoros értelemben vett mezőgazdaságot a 7. és 8. osztályra korlátozta, tehát azokra az évfolyamokra, melyek felette vannak hazai elemi iskoláink legmagasabb osztályainak. Az átlagos megoldás azonban a négyéves tanmenet, mely az 5-8. osztályok tanrendjében szerepel. Az egytanítós iskolákban — hazai tantervünkhöz hasonlóan — a tananyag turnus-rendszerben kerül előadásra. Ez egyrészt jobban elősegíti a növendékek érdeklődésének ébrentartását, másrészt megengedhető a tárgy szempontjából.

Mintaképpen bemutatok egy ilyen négyéves turnusos tanmenetet, amely Missouri állam számos elemi iskolájában van használatban, de amelyhez hasonlótl sok más államban is találhatunk:

Első év: A növények. Gazdasági magvak, szántás, vetés, öntözés, szarítás; tengeri, zab, lucerna, gyom, kert.

Második év: Az állatok. Gazdasági állatok, betegség és védekezés, táplálás; tejvizsgálat, baromfi; hasznos madarak, rovarjárványok.

Harmadik év: Talaj és Otthon. A talaj termékenysége, fajai és megművelésük; nedvesség; — az otthon szépítése és egészségügye; ruházatkódás.

Negyedik év: Műhely, munka. Szerszámállvány, mosóteknő, könyvespolc; csomókötések, kötélfonás; cementmunkálat; gazdasági eszközök és gépek.

Az előadottak részletei minden iskolában az illető község helyi viszonyaihoz alkalmazkodnak s így a mezőgazdasági oktatás már az elemi fokon is bizonyos mértékig specializáló.

A mezőgazdaság kötelező oktatását az összes falusi elemi iskolákban az Unió 48 állama közül eddig 11 iktatta törvénybe, de a többi államban is az iskolák többsége tantervébe iktatta a mezőgazdaságot. Így nincs már messze az az idő, amikor az egész vonalon megvalósulásra kerül az amerikai iskolaügynek az a demokratikusnak mondott alapelve, hogy a szakoktatás az általános oktatási rendszernek szerves alkotórésze, ne pedig attól függetlenül élő, önálló szervezet legyen.

Ithaca.

Siegescu Miklós dr.

VEGYESEK.

A bonyhádi szarvasmarha törzskönyvelése.

Beszámoltunk már arról, hogy a bonyhádi szarvasmarha tenyésztésének fejlesztése és törzskönyvelése érdekében Tolna, Baranya és Somogy megyékben széleskörű mozgalom indult meg, amelynek során felmerült az a kívánság, hogy a három megye tenyésztői, illetve a tenyésztés fejlesztésével foglalkozó szervezetei egy közös szövetségbe tömörüljenek és együttes erővel fogjanak hozzá a munka helyes keresztülviteléhez. A közös munka és a létesítendő szövetség ügyének megbeszélésére az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara már két ízben értekezletre hívta össze az összes érdekelt tényezőket, amelyek a szövetség létesítésében és a közös munka alapelveiben meg is állapodtak, a részletek megvitatását pedig minden érdekelt tényező kiküldötteseiből alakult bizottságra bízták.

Ez a bizottság az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara összehívására október hó 24-én Újdombóváron folytatta le tanácskozását **Fiáth Tibor** bárónak, a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület elnökének vezetésével, az összes tényezők meleg érdeklődése és részvétele mellett.

Wellmann Oszkár dr. tanulságos előadásban részletesen megismertette a gyakorlati munka keresztülvitelének kívánatos módjait. Szükségesnek tartja, hogy a három vármegye egy közös szarvasmarhatenyésztő szövetséget alkosson, amelynek részére ügyvezető igazgatót a földművelésügyi minisztérium fog rendelkezésre bocsátani. De addig is, míg ez a szakember megérkezik, haladéktalanul hozzá kell fogni a munkához. A jelentkezők felhívások kibocsátása és a bejelentések összegyűjtése a gazdasági egyesületek sürgős feladata lenne. A kiszálló bíráló-bizottság tagjai vármegyénként a gazdasági egyesület és a gazdasági felügyelőség megbízottjai, egy állatorvos, néhány gyakorlati gazda és a földművelésügyi kormány részéről kiküldött szövetségi ügyvezető-igazgató volna, aki a három vármegyében a bírálókat egyöntetűségi biztosítaná. A bíráló a külslak és a tejtermelés megvizsgálására terjed ki. Az állományfelvétel alkalmával az állatokat A, B és C csoportba osztályozzák, csupán a külső megítélésével, a legszükségesebb méretek felvétele mellett. Az A csoportba kerülőnek a legkiválóbb törzskönyvezésre is alkalmasnak mutakozó szarvasmarhák, a B-be azok, amelyek ugyan nem egészen felelnek meg, de jó bikák után származó utódai már törzskönyvbe felvehetőek lesznek. A C-csoportba jutnak végül a selejtes, mielőbb ki-mustrálandó állatok. Az állományfelvételt nyomom követi a tejjellenőrzés megindítása. Ezt uradalomban tejjellenőrök, falvakban pedig tejbiztosok végeznék el. A hivatalos tejjellenőrzés havonta kétszer történnék, de átmenetileg a háromheti ellenőrzés is megengedhetné. A bíráló-bizottság minden évben a helyszínen újabb felülvizsgálná az állományt és azokat az A csoportba tartozó teheneiket, amelyek ellenőrzött tejeleése elérte a megállapított évi 2500 liter, a törzskönyvbe felvenné (az évi 2500 l. tejből az első három évben 20% engedmény adható).

A legapróbb részletekig kiterjedő vitában a megjelentek úgyszólván kivétel nélkül résztvettek. Baranya és Somogy vármegye közigazgatásának képviselői kilátásba helyezték, hogy Baranya és Somogy megyék Tolna megye példájára külön vármegyei szabályrendelet alkotásával sietnek a szarvasmarhatenyésztés és törzskönyvezés felkarolására és a lehető leghamarább megindítására. A legfontosabb kiadások fedezésére. Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatója, **Horváth Jenő** megígérte, hogy ez irányban a kamara írásban is megkeresi a két vármegye alispánját és hogy a kiszállásokkal kapcsolatos költségek kiegyenlítését a kamara bizonyos korlátok között vállalja. Ha 6-7 tejkörzet megalakulása után egy központi főellenőr alkalmazása szükségessé válik, annak fizetését a lehetőség határain belül ugyancsak a mezőgazdasági kamara folyósítaná. Végül a törzskönyvezés kérdésében az értekezlet úgy döntött, hogy bár feleslegesnek tartja, hogy minden vármegye külön megyei törzskönyvet vezessen, ennek azonban akadályát nem látja; a szövetségi törzskönyvet a megyék által beküldött adatok alapján a szövetség fogja vezetni, amelynek székhelye legcélravezetőbben a kamara székhelyével közös lenne. Az értekezlet szükségesnek tartja, hogy a földművelésügyi minisztérium kellő számú tejjellenőr kiképzéséről gondoskodjék, nehogy ez legyen a munka kiterjesztésének akadálya.

Mintegy így a közös munka alapelvei teljes egyetértéssel tisztázást nyertek, nincsen többé akadálya

annak, hogy mind a három megye területén meginduljon a rendszeres tevékenység és az értekezleten elhangzott beszédek céltudatos gyakorlati munka kövesse.

Halálozás. **Báró Mannorff Géza** dr. Székesfejervár volt orsz. képviselője, megyebizottsági tag folyó év október hó 26-án 65 éves korában a fejférgyeji Velencén elhunyt.

Cimadományozás. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére **Meskó Kálmán** királyi műszaki tanácsosnak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta.

Áthelyezés. **Biró Gyula** dr. akadémiai tanárt a földművelésügyi miniszter Keszthelyről a magyaróvári gazd. akadémiához helyezte át.

A munka jutalma. **Turóci Mihály** urasági koesist, aki 33 éve áll **Khuen-Héderváry Károly** gróf uradalmanak szolgálatában, a földművelésügyi miniszter pénzjutalommal és elismerő oklevéllel tüntette ki. A jutalmat szép ünnepség keretében adta át Héderváron **Csemez Béla** járási főszolgabíró. Jelen volt **Khuen-Héderváry Károly** gróf is, továbbá **Mestrovics Iván** gazdasági főfelügyelő, **Ormándy János**, a gazdakamara igazgatója, **Ott Jenő** járási szolgabíró, az uradalom tisztikara és a község képviselőtestülete. **Khuen-Héderváry Károly** gróf, mint munkaadó, elismerő szavakkal méltatta **Turóci Mihály** hűség és ragaszkodását és a maga részéről is értékes jutalmat nyújtott át neki.

A Hussertéstenyésztők Országos Egyesületének gyűlése. A Hussertéstenyésztők Országos Egyesülete október hó 23-án tartotta őszi rendes igazgatóválasztmányi gyűlését a választmányi tagok meleg érdeklődése mellett. A választmány napirendjén elsősorban az ügyvezetőigazgatói állás betöltésének ügye szerepelt, ami feltétele a rendszeres gyakorlati munka széleskörű megindításának. Bár ezt a megjelent összes tagok igen sürgették és az állományfelvétel és törzskönyvezés mielőbbi megkezdését kívánatosnak jelezték, a választmány mégis kénytelen volt az ügyvezetés kérdésében a döntést decemberi gyűlésére halasztani, mert eddig — az egyesület által nyújtható szerényebb keretek mellett — megfelelő szakember közreműködését még nem sikerült biztosítani. Ezután az igazgatóválasztmány tudomásul vette, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek a tagdíjak megállapítására vonatkozó határozatát és úgy döntött, hogy ez évben — ügyvezető-igazgató még nem lévén alkalmazva — csak a tenyésztésenként 10 aranykoronában megállapított alapdíjat fogja beszédni, míg a tenyésztésanyag után járó díj fizetése csak a jövő évtől kezdve lesz esedékes. Örömmel vette tudomásul, hogy a jugoszlávok több tenyésztőből hussertéseket vásároltak. Az egyesület egyes tagjai közülék, hogy Németországból yorkshirei tenyésztőanyagot óhajtanak beszerezni és az egyesület közreműködését kérték abban az irányban, hogy a költségek kisebbitése végett egy közös import lebonyolítását tegye lehetővé, aminek érdekében az egyesület felhívást fog intézni tagjaihoz. Elhatározta a választmány, hogy a halliszt, husliszt, sörélesztő és egyéb fehérdús abraktermények vámmentes behozatala érdekében felterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez. Végül **Jeszenszky Andor** bárónak azzal a felvetett javaslatával foglalkozott a választmány, hogy állapítsák meg a fehér magyar hussertés standardja. A választmány úgy döntött, hogy csak az összes tenyésztetek anyagának megvizsgálása és az állományfelvétel lebonyolítása után fog ebben a kérdésben határozni, amidőn a rendelkezésre álló anyagról és a lehetőségekről tiszta képe lesz. Azt azonban már most kimondotta a választmány, hogy a csóka- (fehér) szem és a szőresigák (virblik) jelenlétét nem tartja kívánatosnak.

Tökéletes munka!

Fordson **Traktor** Gazdaságos beruházás!

CSÉPEL, SZÁNT, VONTAT!

Olcso ár! Kedvező fizetési feltételek!

Magyar Talajművelő és Gazdaságberendező R.-T. Kérjen árajánlatot!

A legolcsóbb üzem! Győr, Vilmos császár-ut 45. szám. Telefon: 8-51 A legjobb szántógép!

MOST RENDELJEN ESŐT

JÓVÓ NYÁRARA GAZDASÁGÁBA

a Mezőgazdasági Öntöző R.-T.-nél

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz., II. Telefon: 28-38, 201-34 5827 Távirati cím: ZalaPhoenix

PHOENIX és ZALA öntözőberendezés stb.

A szőlőgazdaság időszerű kérdései. A Magyar Szőlőgazdák Egyesületének választmánya f. hó 23-án a Köztelek tanácstermében Kosinszky Viktor elnöke alatt több nemzetgyűlési képviselő bevonásával értekezletet tartott. Ott voltak többek közt: Széchenyi Viktor gróf, Maillot Nándor báró, Darányi Gyula dr., Marschall Ferenc, Görgey István, Ivády Béla, Nagy János (egri), Szily Tamás, Drucker Jenő, Forster Elek és sokan mások. Kosinszky Viktor megnyitójában a magyar bortermelés válságos helyzetére utalva, annak enyhítése céljából egyöntetű eljárásra hívta fel a szőlőgazdákat. Hasonlóképpen Maillot Nándor báró azt hangsúlyozta, hogy szükségesnek látja a katasztrófa elhárítására egységes terv kidolgozását. Evégett tizenkéttagú bizottság kiküldését javasolta. Baross Endre dr., az egyesület igazgatója ismertette ezután a magyar szőlőgazdák súlyos gazdasági helyzetét. A kereskedelmi szerződések most vannak tárgyalás alatt, éppen azért oda kell hatni, hogy ezek előnyösen fejeződjenek be. Mert idej teremtésünk megközelíti az ötmillió hektoliter bort és tartani lehet attól, hogy ez a nagy terméseredmény kiviteli lehetőségek hiányában, agyon fogja nyomni a belpiacot. Pedig csak belfogyasztásunkra támaszkodhatunk. Ennek fokozására egyedüli és leghathatóbb mód: a fogyasztási adó eltörlése, vagy tetemes leszállítása. A fuvardíjtelek csökkentése is nagy mértékben elősegítené a bor árának olcsóbbá tételét, ami viszont alapfeltétele a nagyobb fogyasztás lehetőségének. A vita során Örfly Imre azt hangsúlyozta, hogy a belfogyasztási adó elengedése ne a kereskedők javára essen, hanem a termelők érdekeit szolgálja. Nagy János azt javasolta, hogy maguk a termelők nyissanak a városokban üzleteket, ahol kicsinybeni eladási áron ellensúlyozhatják azokat az árakat, melyeket a nagykereskedelem és a vendéglősök önkényesen állapítanak meg. Staub Elemér, a Duna-Tiszaközi Gazdasági Kamara alelnöke, megállapította, hogy a fogyasztási adó, amely a községek jövedelmi forrását képezi, leszállítás esetén sem jelent jövedelemcsökkenést nagyobb fogyasztás mellett. Marschall Ferenc a termelés olcsóbbá tételét mellett foglalt állást, Balási Ferenc földművelésügyi miniszteri tanácsos a szőlőhitel kérdésének nagy fontosságát hangsúlyozta. Végül tizenkéttagú bizottságot alakítottak a kormány részére szánt tervezetek kidolgozására.

Új szerv a nyersbőrértékesítés szolgálatában. Ugy értesülünk, hogy a budapesti vásártérek forgalmát lebonyolító Budapesti Takaré- és Várapénztár R.-T. nyersbőr-osztályt létesített, amely egyik feladatánál tűzte ki a gazdaságokban értékesítésre kerülő, kényszervágás, elhullás vagy más uton előállított nyers- és száraz bőrök bizományi értékesítését. Minthogy a gazdaságok sok esetben bőrkészleteik értékesítése terén eddig nem értek el megfelelő eredményeket, érdemes lesz talán kipróbálni, hogy ez az új szerv nem volna-e hasznosítható a gazdaságok részéről is a bőrértékesítés terén (cime: IX. Marhavásártér). Megfelelő árak elérésének azonban az a feltétele, hogy a bőrök minden esetben, még a kényszervágásoknál is, minél jobb állapotban, lyuk és vakmetszés nélkül fejtessenek le az állatokról. Rögtön a lefejtés után a bőröket (a nem szőrös oldalon) sóval erősen be kell hinteni (egy marhabőrre átlag 6-8 kg. iparsó, vagy ha ez nincs kéznél, marhasó szükséges, egy borjubőr beszószásához pedig 2-2½ kg. só kell).

Szarvasmarhadíjazás és vásár Rábacsanakon. A Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséggel karöltve f. évi november hó 14-én Rábacsanak-on (vasútállomás Egyed-Rábacsanak) szarvasmarhadíjazással egybekötött vásárt rendez. A rendezéségtől nyert értesülés szerint a felhajtás mintegy 150 drb lesz, bika, tehén és üsző vegyesen. A vásár iránt a vármegye határain túl menő érdeklődés nyilvánul, mert a rábacsanaki gazdák kezén levő szimentali tenyészet jó hírnévnek örvend és ott jöminőségű tenyészgyegek bevásárlására nyílik alkalom.

A mezőgazdasági hitel ügye az Északamerikai Egyesült Államokban. A magyar közvéleményt ismét élénken foglalkoztatja a hosszú lejáratú mezőgazdasági hitel kérdése. A pénzügyminiszter tudvalevőleg kilátásba helyezte, hogy a már régebben megígért 22 millió aranykoronát kitevő hitelkontingens a közeljövőben a mezőgazdaság körében szétosztásra fog kerülni. Nagyon valószínű, hogy a hitel technikai lebonyolítása a külföldön már bevált módszerek szerint fog történni s így nem érdektelen a hasonló célú külföldi intézkedések ismerete. Ezt a célt kívánja szolgálni Bernát Gyula dr. egyetemi tanársegédnek az a tanulmánya, amely részletesen ismerteti az északamerikai Egyesült Államok törvényhozása által a mezőgazdasági hitelnyújtás lebonyolítására létesített hitelszervezetet és annak működését. A tanulmány megrendelhető a Studium R.-T. könyvesboltjában. (Budapest, IV., Muzeum-körút 21.)

Az Országos Földbirtokrendező Biróság nyilvános tárgyalásai. Az Országos Földbirtokrendező Biróság (Budapest, V., Markó-utca 16.) újabb a

következő ügyekben tűzött ki nyilvános tárgyalást. Sorra kerül: az I. számú tanácsban 1925. évi november hó 3. napján délután 5 órakor, **Alcsút, Ácsut, Vértess-aca és Vértessdóboz** községek földmegváltási ügye; a II. számú tanácsban 1925. évi november hó 3. napján délután 5 órakor, **Kemence, Berence és Baráti** községek földmegváltási ügye, **Tésa** község földmegváltási ügye; a III. számú tanácsban 1925. évi november hó 3. napján délután fél 5 órakor, **Járdánháza** község földmegváltási ügye; a III. számú tanácsban 1925. évi november hó 4. napján délután fél 5 órakor, **Pórládony, Nemesládony és Berektompaháza** községek földmegváltási iratait; a II. számú tanácsban 1925. évi november hó 4. napján délután 5 órakor, **Ipoly-vece** község földmegváltási ügyében a vételár megállapítása tárgyában elsőfokon hozott ítélet felülvizsgálata. **Szécsényhalászi** község földmegváltási ügyében vételár megállapítása tárgyában elsőfokon hozott ítélet felülvizsgálata. A II. számú tanácsban november hó 4. napján délután 5 órakor, **Belbogyiszló** község földmegváltási ügye; november hó 5. napján, **Hernádvéce** község földmegváltási ügyében ármegállapító ítélet elleni fellebbezés; a III. számú tanácsban november hó 3. és 4. napján délután fél 5 órakor, **Olaszfalu és Eplénypuszta** földmegváltási ügye. **Pénzeskut** község földmegváltási ügye. **Lókut** község földmegváltási ügye. **Hárságypuszta** község földmegváltási ügye. **Bakonybél** község földmegváltási ügye. **Somhegypuszta** község földmegváltási ügye. A IV. számú tanácsban november hó 4. napján, délután 5 órakor **Ujfehértó, Hajdúhadház, Hajdúdorog, Téglás és Bököny** községek földmegváltási ügye és **Ujfehértó** község ház helyre rendezési ügye (Degenfeld Pál gróf, Waldek Frigyesné grófnő, sz. Degenfeld Paula, Mezőssy Béla dr., Desseffy Emil gróf és Reviczky József vagyonválságkötelesek); november hó 5. napján, délután 4 órakor **Nyirgöbő** község földmegváltási ügye (kapcsolatos Bemeczky Adámné, sz. hg. Odeschalch Pauline örökösének, gróf Teleki Sándorné és Barcza Károlyné vagyonválsága); november hó 6. napján, délután 4 órakor **Tésenfa** község ház helyre rendezési és földmegváltási ügye. (Benyovszky Mór gróf vagyonválsága.) **Nagybudmér, Kisbudmér és Borjád** községek ház helyre rendezési és földmegváltási ügye. (Montenrovó Nándor herceg vagyonválsága.) **Gyöngyösszentkereszt** község földmegváltási ügye. (Kapcsolatos a nagyecski Cukorgyár t.-t., Festetich Kálmán gróf és Erdődy Nándor vagyonválságával.) **Nyirtass** község földmegváltási ügye.

Magyar sirató címen Móróc Pál régi magyar életünkről, főként a nagy Alföld eredetiségeiről könyvet ad ki. Jó papírossal, szép kiállítással, művészi címképpel kerül közre a minden vonatkozásban tiszta magyar könyv. Hogy pedig lehetőleg sokan hozzájuthassanak, a 16 ives nagy könyvnek az árát előfizetők részére a mai drága könyváraknál tetemesen olcsóbban, csomagolási, posta és egyéb felmerülő költségekkel együtt példányonként 55 ezer koronában állapította meg a szerző-kiadó, míg a bolti ára 75 ezer korona lesz. A „Magyar sirató” még karácsony előtt megjelenik, éppen erre tekintettel az előfizetési íveket és díjakat legkésőbb november 25-ig kell beküldeni Móróc Pál, Rákosszentmihály, Pálya-u. 21., címére. A „Magyar sirató” tartalomjegyzéke: A Józsa Gyuri kastélya. — A rejtelmes Hódmezővásárhely. — Az újvárosi földesuricsalád. — Az Arany János komája. — Az Esterházy Pál herceg özödjé. — A Dávidházné nemzetes asszony diákjai. — Samassa érsek a Hortobágyon. — József főherceg és a hortobágyi pásztorok. — Debreceni fazekasok. — Az Arany Bika-fogadó. — A Tisza István cigányai. — Régi magyar ur a pesti Belvárosból. — Soós Elemér ezredes és jász édesapja. — Szerémi magyar pásztorok. — A magyar ösök pásztorkodása. — A Horthy urak. — Nosziczi Thurzó Kálmán kapitány. — Nyiri homok. — Kállay Andrásról. — Blahanésostói gavallérjai. — Tömörkény Pista. — Döry Etelka, a gyáros-nagyasszony stb.

Csővestengerít értékesít, szemestengerít hízalásra, későbbi szállításra beszerez a Magyar Többtermelési Előmozdító R.-T. Budapest, V., Akadémia-utca 15. Telefon: 136-79.

NYILTTÉR.
(A reválban foglalkoztató nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Eredeti garantált francia (párisi) Pasteur védjegyű **champignon gombacsira** magyarországi kizárólagos képviselője **Dr. Karátsony Géza és Társai cég** BUDATÉNY (Budapest mellett)

Rendelhető 5 kilogrammos csomagoktól felfelé, az ár alacsonyabb, ha a megrendelés ellenében kg.-ként 30.000 K-ért. 1 q.-án felt. engedmény.

TELEFON, délután 2-3 óráig: József 150-84

Patkány-, egérirtó, mezei egérirtó „RATINOL“ baktériumtenyészet. Biztos hatású irtószer, gyökeresen irt. Más állatra, emberre ártalmatlan. Békebeli anyag. Napárban utánvétellel szállítja: **RATINOL LABORATORIUM, Budapest, VII., Murányi-utca 36.** 8008

Kifogástalan üzemképes, használt **20 HP** **Fowler-gőzeke**

összes tartozékaival, rendkívül jutányosan **eladó.** Érdeklődéseket „Használt gőzeke 8488” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja. 8488

40 vagon 9³ kg.-os sín alig használt, kitűnő állapotban és keskenyvágányú vasutak összes alkatrészei, kocsi, váltók stb. **SCHLESINGER ALAJOS** Budapest, V. kerület, Váci-ut 32. sz. 8479

Vegye meg a patkájában az „Agrária“ patkányirtó huszonzervát 8546 Gyártja: Standard, Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 14.

Az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézet **SZÁMTARTÁSI OSZTÁLYA** (Budapest, IX., Köztelek-utca 5. Telefon: J. 13-99) **AJÁNLKOZIK KÖZÉP- ÉS NAGYBIRTOKOKNAK** számadás vezetése, átvizsgálás, évi mérleg, nyereség-vesztékszámok készítése, adóalapok, szolgálati jövedelmi mérleg hitelesítésére és bármely egyéb számtartási vagy számviteli feladatra. Méréselt árak, szakcsere pontos munka, teljes titoktartás!

J. KEMNA, Budapest VI., Vilmos-császár-ut 51. sz. Telefon: 91-21 • Sürgőnyeim: Kemna 912! Budapest **gyárt és szállít KEMNA forrógőzekekészleteket, KEMNA tárcsásboronás kultivátorokat, KEMNA-gőzszecskavágókat** fuvóművel. **Használt, üzemképes egy- és kétvasu KEMNA RIGOLEKÉK raktáron.** Állandóan du-san felszerelt **alkatrészraktár** minden típusú és rendszerű **KEMNA-gyártmányhoz.** **Gőzeke-acélsodronykötelek raktárról**

Országos Magyar Gazdasági Egyesület Ingatlanforgalmi vállalata OFB. engedély 8092/1923. Budapest, IX., Köztelek-utca 8., II. emelet az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézet kezelésében **BERTALAN JÁNOS és MÉREY ERNŐ** vezetésével

Vállal kiadólagos megbízásokat birtokok eladására, haszonbérbeadására, vételére és haszonbérbevitelére. Csak előzetes helyszíni szemle után tesz részletes, szakszórt ajánlatot.

Eladó Biharban 800 k. h., teljes felszereléssel. Egy 300 k. holdas birtokból 60 hold eladó, a többi hosszabb időre bérebe vehető. Budapesttől 22 km.-re 36 m. h. szántó, sok gyümölcsfával, lakóházzal vagy anélkül.

Bérletek. Pest megyében 2500 m. h. sík, fele kőből, fele homokos, azonnali átvételre. keresetnek jó talajú 300-400 hold három részre felosztható birtokot, megfelelő gazdasági épületekkel.

Megvételre Bérletre legalább 4000 katasztrális holdas uradalmat. **Válasszbélyeg.**

Budapest, **Használt** legmagasabb **Biró Adó** Hosszulej **teherment** **sittat** Ja utca 16., **Egy é** **hazai** **keres** **a Nema** **Bu** **társintézte** **Angya** **Os** **M** **ál** **Sz** **I. kötet:** **G** **II. kötet:** **G** **III. kötet:** **Z** **IV. kötet:** **P** „Patria” R.-T. **UJ** 600, 760 lommal, k **Roessen** Budapest, **44. sz.** **47. sz.** **48. sz.** **S** a bérlévl rov **Mind** **állan** **Árjeg** „Patria” **Budapest,**

egérirtó
szet. Biztos-
gyökeresen
anyag. Napi-
ATORIUM,
8008

HP
ke
ladó.
alatt
8488

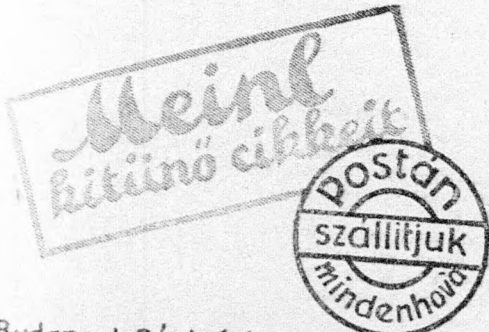
sin
nyu
sb.
JOS
sz. 8479

an az
rtó
8346
s-u. 14.

YA
3-99)
NAK
éreg-
alapot
bár-
latra.

est
sz.
apest
it
kat,
at

asu
pn.
usu
erő

Budapest, Póstaftók 32

Használt juta- és papírzsákokat vesznek

legmagasabb árban, rongyos állapotban is. Szákvitást vállalok. Telefon: 201-80.
Bíró Adolf, szék-kereskedő, Budapest, V., Visegrádi-u. 23.

Hosszulejártu mezőgazdasági hitelek

tehermentes földbirtokra a legrövidebb időn belül folyósítást Jakobovits Gyula és Társa, Budapest, V., Bálvány-utca 16., felelelet. Záloglevelek, állampapírok. 8477

Egy éves oltványok, gyökeres hazai vesszők, sima és gyökeres riparia portalis-alanyok kaphatók

a Nemzetközi Borkereskedelmi R.-T. Budapest, IV., Egyetem-utca 2. társintézetek államilag ellenőrzött telepein. — Árajánlattal díjmentesen szolgálunk. 8450

Most jelent meg!!! Angyal Dezső kertészeti munkái

- Összeállította és sajtó alá rendezte: **Mahács Mátyas** állami kertészeti főintéző Számtalan szövegábrával!
- I. kötet: **Gyümölcsstermesztés** 1. rész 182.000 K
 - II. kötet: **Gyümölcsstermesztés** 2. rész 210.000 K
 - III. kötet: **Zöldségstermesztés** --- --- 126.000 K
 - IV. kötet: **Pomologia** (Sajtó alatt) --- --- K
- „Patria” R.-T. könyvsztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

UJ RÉPAKOCSIK

600, 760 ^{mm}/_m nyomtávbán, 2 és 3 m² ürtartalommal, **készletből igen olcsón** kaphatók **Roessemann és Kühnemann R.-T.** gazdasági kisvasutak és modern szállítóberendezések gyára 8483 Budapest, VI., Váci-ut 113-115. Tel.: 94-19, 27-36

Bérlevél

44. sz. ára darabonként --- 500— K
47. sz. **Elbocsájtó bizonyítvány** ára darabonként --- 180— K
48. sz. **Szegődségi főkönyv**
- a bérlevél rovataival 25 cseléd részére 45.000— K
50 cseléd részére 70.000— ”
100 cseléd részére 100.000— ”
150 cseléd részére 130.000— ”
- Minden egyéb gazdasági nyomtatványból állandóan nagy készlet.
- Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk

„Patria” Irod. Váll. és Nyomdai Részvénytársaság Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Értékesítés, szállítás.

A dunai államok gabonaegyezménye. Akármilyen keserű állapotot teremtett is a trianoni békediktátum, a változott viszonyokra be kell rendezkedni. Sőt: nemhogy akadályozni szabad, hanem egyenesen elő kell segíteni az életszükségleti cikkek kölcsönös forgalmát.

A Magyarország és az utódállamok kialakuló gazdasági viszonylataiban feltökölődik egy rendkívül égető kérdés is, amely eddig nem szerepelt, de amely valamennyi szomszéd országnak is éppen annyira létkérdése, mint jó magunknak. Ez a **gabonaforgalom lebonyolításának a napról-napra súlyosabb kérdése**, amely a legsürgősebb megoldást kívánja.

Régi közmondás, hogy ahány ház, annyi szokás és új átok: hogy ahány utódállam, annyiféle a gabonaforgalmi lebonyolítások szabályzata. Az ideiglenes bizonyította be a legvégzetesebben, hogy mit jelent az, amikor a volt gazdasági egység hatalmas területén minden elkülönül, még a kereskedelmi szokások is. Mert az a helyzet, hogy a gabonánál más és más a szokvány Ausztriában, Csehszlovákiában, Romániában, Jugoszláviában és Magyarországon. Más alapon határoz minden állam tőzsdéje a kifogásolások fölött, más és más a fajsúlyszabály, más és más a kötélevél, más és más a szállítási meg az átvételi feltétel, más és más a fizetési módzat, más és más a gabonapörök eljárási rendszere. Aki például a magyar szokványok szerint a legeslegjobb szállít, ki van téve annak, hogy Prágában, vagy Bécsben a legrosszabbnak minősíthetik. Az igaz, hogy más szempontt érvényesül a bevitelre és más a kivitelre szoruló államokban, de azért mégis tarthatatlan, hogy a pusztán anyagi igazságot itt is, ott is más lehessen. Hiszen a legpontosabban meghatározott feltételeknél is eltérő értelmezések lehetségesek, mert nemcsak a gabonaszállítások szokványai magyaríthatók különféleképpen, hanem igen eltérők maguk a szokványok fogalmazásai is.

Megtörtént például, hogy a budapesti tőzsde szokványai szerint két százalékban hibásnak minősített zab és buza Prágában, meg Pozsonyban hat százalék erejéig találatot hibásnak. Ezer kocsiakománynál több magyar árpa, budapesti minősítés szerint „szokványszerűen” ment ki Ausztriába és Csehszlovákiába, ott azonban háromnegyedrészen súlyos kifogásolás alá vették.

A pesti malmok még júliusban 300.000 dollár értékű lisztet szállítottak Lengyelországba és kifejezetten dollárban való fizetés volt kikötve, tekintettel a lengyelpénz: a zloty rendkívül ingadozó árfolyamára. A szállítmány egyik részét Lembergben és Krakkóban csak azért nem vették át, mert a liszt ára időközben esett és a magyar lisztexportőrök még ma, öt hónap óta sem tudtak jogvédelmet kapni a krakkói és a lengbergi tőzsde bíróságaitól. A másik részét a magyar lisztnek átvették Varsóban és fizetni kellett volna az ellenértéket dollárban, azonban a lengyel átvétők megtagadták a fizetést azzal, hogy nem fizetnek a kikötött dollárvalutában, mert a lengyel kormány betiltotta a dollárnak az országból való kivitelét. Itt is öt hónap múlt el, a lengyelek már régen megették a magyar lisztből sültöt kalácsot, de egy fillért sem fizettek eddig és a követelés egyelőre „megfoghatatlan”.

Van más veszedelem is. Amikor a román gabonát Bécsben nem tudták eladni, állítólag magyar piros buzával és bácskai jugoszláv buzával keverték, aztán „dunai”: magyar-román-jugoszláv keverék-buzaként hozták sikeresen forgalomba, anélkül, hogy ennek az „új szokvány”-nak valami kölcsönösségi alapja lett volna.

A tranzító, vagyis átmenő szállításoknál az idegen állam vasutja nincs tekintettel a leszállítási határidőre, idegen átrakodásoknál egyenlőtlen az elbánás — a fekbékeket önkényesen számítják fel —, ami könnyítést az egyik áru kap, azt a másiknak ez vagy az az idegen vasuti közeg nem adja meg. Van ugy is, hogy ez a gáncsvetés kölcsönös, mert van reál lehetőség mindenütt.

Nem is beszélünk arról, hogy a világ a magyar és szomszédos gabonákat gyakran egy kalap alá vonja, tehát a távolabbi külfölddel szemben megvolnának az egységes érdekek az áralakulás szabályozásában, a fajsúlyszokványok egységesítésében és sok más egyforma érdekű szállítási feltétel azonosításában. De nem akarnak az egymást kölcsönösen károsító ellentétek kiegyenlítődni, sőt még tárgyalások sem kezdődtek meg ebben az irányban. Pedig bekövetkezhetik az a helyzet a világ döntő gabonapiacain, hogy amint egy egész világrésznek, például Ausztráliának vagy Dél-Amerikának a buzáját egyetlen fogalom-egységnek tekintik, akként általában dunai vagy délkelet-európai buzáról beszélnek és szabnak ki rá egyöntetű mértéket és akkor itt állunk a legnagyobb zavarban.

Fel kell ismerni a helyzetet és meg kell teremteni végre a dunai államok gabona-egyezményét. A tőzsdék és gazdaérdekeltségek szaktanácskozására gondolunk, amely ha mást nem, meg tudna egyezni az

egységes dunai gabona- és terménykötlevélben, amely az eladási és szállítási feltételekre egyenlő szokvány-alapokat emelne általános érvényességre. At kell látni, hogy egyazon viharvert gazdasági hajó fedélzetén vagyunk, ha rajta el is osztályozódtunk. Be a tenger hullámai, amelyek fenyegetően nyaldosnak, ugyanazt a veszedelmet jelentik mindre és meg kell végre állapodnunk abban, hogy van közös teendőnk és hogy mi az.

Hogyan lehet a gazda a maga boltosa? A Köztelek legutóbb az agrárkereskedelmi szervezésekről és az országos gabonáról cikkek között, amelyek a legszélesebb körben visszhangot keltettek. Igen érdekes és jellemző egy gazdabaráti kereskedő levele, amelynek vonatkozó részeit az alábbiakban idézzük:

Az agrár Magyarország termésének értékesítése oly kezekben van, amelyeknek érdekei nem azonosak, sőt ellentétesek a gazdák érdekeivel. A Köztelek cikke igen helyesen állapítja meg, hogy a magyar gazda teljesen ki van szolgáltatva a gabonakereskedelem fogásainak és hogy oktató propagandára lenne szükség. Azonban a gabonapörök beállításában nem látom azt, amivel ezt a kérdést meg lehetne oldani. A gabonapörök jó lehet Németországban, de ehhez olyan megszervezett és a gazdasági kultúrában messze előttünk haladó gazdaközönység kell, mint amilyen a német gazdaközönység. Mi ettől a kulturfoktól, fájdalom, igen messze állunk.

A legérdekesebb azonban, hogy a gyakorlati kereskedő is a gazdák bizalmát teljesen bírja és a gazdák-tól irányított szövetkezeti hálózatban látja azt az alapot, amelyre a termés értékesítését a gazdaközön-ség javára kiépíthetjük. A gazda a szövetkezeti útján lehet a „maga boltosa” és éppen a szövetkezeteket kell azokká az agrárkereskedelmi szervezettek beállítani, amelyekben a magyar gazda biztosan és gyakorlatiasan sajátíthatja el a hasznára való üzleti ismeretek minden célszerűségét.

Teljesen tudatában vagyunk annak, hogy az agrárkereskedelmi propaganda és a gabonapörök csakis úgy szervezhető meg hazánkban, hogy nem szolgálja a bevált külföldi tapasztalatokat ráalkalmazva a magyar viszonyokra. Már kezdeményező cikkünkben is hangsúlyoztuk, hogy „szövetkezeti hálózatunknak az értékesítés feladatkörébe való teljes bekapcsolása, ily irányú fokozatos kiépítése” az abban tömörült gazdák-nak állandó kereskedelmi oktatását és irányítását a legelső sorban biztosíthatja. A szövetkezetek sín-hálózatok, amelyeken a gazdaérdekek ellátása és továbbfejlesztése immár simán gördül előre.

Mi, hivatásunkból következően napirendre tűztük a termésértékesítés újszerű módjainak a kérdését és legelsőbb azt célozzuk, hogy az összes lehetőségeket tisztázzuk. Minden hozzászólást szívesen látunk, sőt egyenesen kérjük a gazdákat és az arra hivatottakat, hogy tapasztalataikkal és gondolataikkal a célszerű megoldásokat előmozdítani szíveskedjenek. Abban nem lehet vita, hogy a termés értékesítésében a gazdák tovább is egyoldali érdekeknek nem lehetnek kiszolgáltatva. Meg vagyunk győződve, hogy akciónk további folyamán nemcsak az érdeklődést sikerül ébrentartanunk, hanem a sikeres megvalósítás felé is lendítjük azt a törekvést, hogy a gazda a termelvényeinek a hasznából ne a morzsákat, hanem az igazi javát láthassa.

A kifogásolási költségek. A gazdák részéről sok a panasz, hogy a gabonájuk vagy terményeik eladásával megbízott közvetítők — a megállapított értékesítésükön kívül — igen sokat számlálnak fel a kifogásolási eljárás költségei címén. A budapesti áru- és értéktőzsde, amelynek szakértőbizottsági elnöke a kifogásolások elbírálójának, október 19-étől kezdődően új kifogásolási illetékszabályzatot léptetett életbe. Eszerint a szakértői, kifogásolási eljárás költségeit előre be kell fizetni, de, ha a felek közben kiegyeznek, az előlegezett illetékeket visszatérítik. A bejelentés költsége — tekintet nélkül az áru mennyiségére — 12.000 korona. A kifogásolási eljárás szakértői díja vagononként a következő:

- 50.000 korona: burgonya, morzsol és csövestengeri;
 - 60.000 korona: árpa, bab, buza, búkköny, cirokmag, csillag-fürt, gomborkamag, hajdina (tatárka), kendermag, kétszeres, köles, korpa, lóbab, muhar, mustármag, napraforgó, nyul-szapuka, olajpogácsa, tengeri (cinquantin);
 - 80.000 korona: baltacimmag, biborheremag, borsó, coriander-mag, lenmag, lenese, malatacsira, takarmányliszt;
 - 100.000 korona: dió, fűmag, kamillavirág, löheremag, lucernamag, liszt, repce, répamag, szöszösbúkköny;
 - 150.000 korona: mák;
 - 200.000 korona: gyapju és olaj.
- Uszályban fekvő árunál mintánként 250.000korona. Cirok-szakállnál 50 mázsánként 80.000 korona.

Az itt felsorolt illetékeknek több, semmiféle címen fel nem számítható.

Mikban nagy szilárdságot várnak. Az ideig, jó máktermésből mintegy 400 vagon részben a belföldi fogyasztás, részben a kivitel fölött már és jelentékeny készletek alig volnának az országban. Csúpan Budapesten 4 vagon kell naponta és ez a szükséglet karácsony felé fokozódik. A máknak az idén szép árat jósolnak. Azt tartják, hogy karácsony felé eléri a 20—22 ezer koronát, míg most 17 ezer korona Budapestre szállítva. A viszonyok alapos ismerői szerint februárra már nem lesz hazai mák a belföldi piacon és behozatalra fogunk szorulni. Bolgár és török kereskedők már ajánlják is mákjaikat 23—25 ezer koronájával, de eddig magyar vevő nem jelentkezett/erre az igen drága keleti mákára.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Rovatvezető: Rege Károly dr.

Heti tőzsdei krónika.

Az elmúlt héten az európai gabonapiacok esendek voltak, az amerikai tőzsdéken átmeneti lanyhulás után élénkség volt tapasztalható. Chicagóban október 22-ike óta a buza decemberre 30-9 centtel, májusra pedig 23-9 centtel, júliusra 19-3 centtel drágult mázsánként. Az amerikai drágulást az európai élénkség kereslet okozta. Az európai piacok most már lemondottak az orosz gabonaszállításokról, mert dacára M. Fumkin orosz szovjetkiküldött nyilatkozatának, a külföldi lapokban az orosz gabonaszállítványok mindeideig nem érkeztek meg az európai piacokra, úgy hogy az előre megrendelt gabonaszállító-hajókat is visszaküldötték. Az európai gabonabehozatali államok tehát kénytelenek amerikai gabonával fedezni szükségleteiket, mert a szovjet a szeptember havi gabonaszállítási szerződéseinek is csak 85%-ig tudott eddig eleget tenni. Ennek következtében az Amerikából Európába szállított gabonamennyiség hétről-hétre emelkedik. A múlt héten búzából és lisztből 352,350 tonna, azelőtti héten pedig 300,150 tonna szállított Európába. Tavaly ugyanezen időben hetenként 366,485 tonna buza és liszt lett Amerikából Európába irányítva. Árpában, rozsbán és tengeriben az amerikai behozatal szintén emelkedett múlt hét óta. Az európai piacok vásárlása azt mutatja, hogy további áresést gabonában nem várnak. Csehország is az orosz gabona elmaradása miatt a beviteli vámok életbeléptetését december 1-ig elhalasztotta. Gabonában kereslet mutatkozik Ausztria részéről Grác, Marburg és Klagenfurt határállomáson. A budapesti tőzsdén az irányzat szintén szilárd-ságra hajlik, mert élénk kereslet van decemberi és márciusi szállítási búzában, melyekért a mai napi árakat fizetik. Ezek a kötések jegyezve nincsenek, minthogy a határidőútlelet a budapesti tőzsdén bevezetve nincsen. Nálunk tőzsdékörökben azzal gondolták lauyhitani a gabonapiacot, hogy rövidesen megérkezik Triesztbe az első amerikai Manitoba-buzaszállítvány, mely majd a magyar búzának jelentős versenytársa lesz. Ez a jelenség, úgy látszik, elmaradt, mert a Manitoba-buza ára jóval fölülte áll a magyar búzára. Belföldi piacon állandóan élénk üzlet van tengeriben. Különösen tavaszi szállításra keresik. Legutóbb braillai tengerit vásároltak a budapesti tőzsdén májusi behajózásra 127 shillingért. Csehországban a spekuláció erősen rávetette magát a tengerire. Idei szarított szemes-tengeriért cseh határállomáson 118 cseh koronát fizetnek. Hosszu szünet után szemes cintantino-tengeriben e héten kötöttek először üzletet a budapesti tőzsdén.

Sőrárpából kivételünk egyelőre szünetel, mert több tétel kifogás alá esett és így ezeket a kifogásolásokat kell előbb rendezni. Olajosmagvak iránt nagy az érdeklődés német, cseh és angol részről. E cikkben a közeljövőben német, cseh és angol részről. E cikkben a világarparitás alatt vannak és kedvező terméseinél következőben körülbelül 12,000 vagon áru áll rendelkezésre, melyből a hazai olajgyárak legfeljebb 3000 vagon tudnak feldolgozni, így a többi kivitelre kerül. Ezek az adatok élénkséget mutatják mezőgazdasági olajiparunk fejletlenségét. A gyapjupiacon a külföldi irányzat szilárd. A múlt heti Ausztráliában, Brisbane-ban tartott aukción 45,000 bála gyapju kelt el emelkedő árak mellett. A jövő héten Sidneyben lesz aukció, ahol 35,000 bála kerül eladásra. A francia vevők részéről a gyapjupiacon élénk érdeklődés mutatkozik.

Budapesti gabonapiac. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Gabonaszállítási jelentése.) 1925. október 29. A gabonapiac a kereslet megcsappanása miatt az irányzat ellanyhult. A buza 2500 K-val olcsóbbodott. A terménycikknek piacán a forgalom jelentéktelen volt. A tengeripiacon a kínálat megélénkült. A zabpiacon az irányzat szintén ellanyhult. 1925. október 29-én, budapesti paritásban, kg.-kint a következő árakat jegyezték: Buza 76 kg.-os: uszavidéki 3600-3625, felsőtiszai 3575-3600, fejmegyei 3550-3575, pestvidéki 3525-3550. Buza 79 kg.-os: uszavidéki 3700-3725, felsőtiszai 3675-3700, fejmegyei 3650-3675, pestvidéki 3625-3650, rozs 2375-2425, takarmányrps, új 2600-2700, sörárpa 3200-3600, zab 2450-2550, tengeri 2750-2800, repce 6200-6300, köles 2000-2100, korpa 1600-1625 K.

Budapesti liszt- és őrlémenyiac. (Avena Mezőgazdasági Termény- és Állattérkező R-T. jelentése.) 1925. október 30. Lanyha irányzat mellett a tegnapi tőzsdén a következő lisztárak fordultak elő: dupla 0-ás 5900, 0-ás 5700-5800, 2-es 5400-5500, 6-os 4000, takarmányliszt 2000, korpa 1600, 1-es rozsliszt 4000, 75%-os egységes rozsliszt 3400 K. volt kg.-kint budapesti paritásban, zsákkal együtt. Malonárak: Ögg 6450, Ög 6300, 2-es 5800, 6-os 4350, 7-es 3250, rozs 0-ás 5500, egységes rozsliszt 4100 K. kg.-kint.

Budapesti takarmányvásár. Okt. 30. (A székesfővárosi vásárgazdaság hivatalos jelentése.) Rétiszéna I. rendű ó 120,000-135,000, II. rendű ó 85,000-115,000, III. rendű ó 50,000-80,000, muharszéna 106,000-140,000, lucernaszéna 155,000-185,000, zabosbükönyszéna 120,000-190,000, takarmányrépa 38,000-40,000, alomszalma 60,000-70,000, zsupszalma 85,000-96,000, zsupszalma I kéve 3500-5000 K.

Vetőmagvak. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Vetőmagosztályának jelentése.) Lőheremag. A kínálat erősen megcsappant, minthogy az árutulajdonosok alacsonyabb árakon nem hajlandók eladásokra s arra számítanak, hogy a legelső kedvező fordulat, mely akár Német-, Svéd-, Angolszág vagy Amerikából beérkezik, úgy az árfolyamok ismét előrik majd a múlt heti árnívót. Lucerna. A Francia- és Olaszországban beállott kisebb javulás hatása alatt a forgalom meglehetősen élénk volt. Érdeklődés azonban csak prompt szállítható áru iránt jelentkezett. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a kontremin tulzott bianco-eladásait még távolról sem bonyolította le, ennélfogva biztosra vehető, hogy a fedezési vásárlások tartalmáig az árkerpződési prognózis szilárd-ságot fog mutatni. Fehérhere. A kereslet az elmúlt héten is távol maradt a piacról s az áralakulásnak minden pozitív ósztónés híján inkább csak tapogató jele volt. Nyul-szapuka. Az alaphangulat szilárd volt, a névleges árak azonban többnyire változatlanok maradtak. Baltacim igen szilárd. Prága és Bécs 500-1000 korona emelkedést mutat. A kereslet továbbra is élénk. Csehország részéről a kínálat kicsiny és az árak is paritáson felül állnak. Tavaszi búkkönyben némileg csökkent a kínálat, azonban az érdeklődés is csekély, az árak inkább lanyhultak, mint emelkedtek. Napraforgó szilárd, szívesen vásárolják a piacra kerülő tetteket. Köles teljesen elhanyagolt, vevők csak a spekuláció sorából kerültek ki. Tatarka. Az ezen cikkben őszel beállani szokott áremelkedés ezúttal elmaradt, hanem ellenkezőleg jelentékeny árcsökkenés állott be. Ennek okát az idei túltermeléssel magyarázzák. Muhar, Viktória-borsó és c. rók-magban az üzlet csendes. Mustár jó kereslet mellett továbbra is tartja az árát. Kendermag. Kisebb árvesztéséget szenvedett. Mák. Az elmúlt héten is emelkedő irányzatú volt. Az üzlet, mely hosszú idő óta egészséges alapon nyugszik, természetesen azonnal reagált a szilárd helyzetre, amennyiben tette meg eladások jöttek létre. Bab. Az üzlet nyugodt, az árak alig változtak. Lenese. A kínálat korlátozott volt és a vásárlásokban élénk részt vett egy helyi fogyasztás, mint a külföld. Az árak minőség szerint 300-500 K.-val emelkedtek. Árak nyersáruért 100 kg.-kint ezer K.-ban, budapesti paritás-ban, minőség szerint, 1925. október 30-án: Bab, fehér 280-300, bab tarka 200-220, borsó, Viktória 320-350, borsó, express 450-500, baltacim 700-750, búkköny, tavaszi 250-270, eirokmag 160-180, korjandermag 320-350, csillagfűrt 210-230 ezer K.-ban értendő. Fehérhere 2500-3500 millió K.-ban értendő. Kendermag 380-400, köles 230-250, lenmag 620-650, lenese, prima 550-750 ezer K.-ban értendő. Lőhere nyers, magyarankás, nem tisztítható 1900-2000, lőhere, nyers, magyarankás, tisztítható 2100-2200, lőhere, magyarankamentes 2300-2500, lőhere, vörös, olomzárólt 2800-2900, lőhere fehér, olomzárólt 2900-3000, lucernamag nyers, magyarankás, nem tisztítható 2000-2100, lucernamag nyers, magyarankamentes 2400-2600, lucernamag vörös, olomzárólt 2800-2900, lucernamag fehér olomzárólt 3100-3200, mák 1700-1750 millió K.-ban értendő. Muharnag 150-170, mustár 850-950, napraforgó, fehér 280-300 ezer K.-ban értendő. Nyul-szapuka 1500-1800 millió K. é., tatarka 280-300, tökmag 560-580 ezer K.-ban értendő.

Londoni cukortőzsde. „A” típusú fehércukor jegyzése a londoni szabadraktárból shillingben per cwt. január-március hónapokra: (Tőzsdézárlat.)

	P é n z		Á r u	
	nyitás	zárlat	nyitás	zárlat
okt. 23-án...	12/9 3/4	12/9 3/4	13/-	12/11 1/4
„ 24-én...	12/9	12/9	12/11 1/4	13/-
„ 25-én...	—	—	—	—
„ 26-án...	12/9	12/8 3/4	13/-	12/10 3/4
„ 27-én...	12/9	12/9 3/4	12/11 1/4	13/-
„ 28-án...	12/9 3/4	12/8 1/4	13	12/10 3/4
„ 29-én...	—	—	—	—

Külföldi tőzsdék. Ujvidék, október 28. (Terménytőzsde.) A bácskai buza 250, bánati 250, szerémségi zab 162-50, bácskai utjengeri 120, dupianullás bácskai liszt 410 dinár volt mázsánként. — Pozsony, október 29. (Terménytőzsde.) A 78-80 kilós újbuza 180-184, a 76-77 kilós 176-178, a 70-72 kilós újroz 134-137, az elsőrendű árpa 190-195, az újzab 128-131, a prompt esővestengeri 50-55, köles 135-145 cseh korona volt mázsánként. — Wien, október 28. (Terménytőzsde.) A belföldi buza 38-39, magyar 39-41, 79-80 kilós tiszavidéki 42-44, belföldi rozs 27-25-29-25, magyar 27-25-28-75, szerb tengeri 29-30, zab 29-31, belföldi nullásliszt 70-73 shilling volt mázsánként. — Chicago, október 28. (Terménytőzsde.) Az irányzat tartott. Buza decemberre 549'3 (550'2), májusra 537'8 (537'8), júliusra 471'2 (470'3), tengeri decemberre 291'3 (291'3), májusra 309'5 (310), júliusra 313'9 (313'9), rozs decemberre 268'6 (270'3), májusra 299'7 (301'4), rozs decemberre 327'3 (327'3), májusra 348'9 (347'4) cent volt mázsánként. — Newyork, október 28. (Terménytőzsde.) Az irányzat szilárd. Őszi vörös buza 631'5 (617'3), kemény 638'5 (627'4), tengeri 377'9 (377'9), liszt 869 (869) cent volt mázsánként.

Budapesti vágómarhavásár. 1925. október 29. Felhajtás 1087 darab nagy vágómarha. A nagy felhajtás és gyenge kereslet miatt a vásár rendkívül lanyha volt, az árak prima

minőségűeknél kg.-kint 500 K.-val, közép- és gyenge minőségűeknél 1000-1500 koronával olcsóbbodtak. Eladatlanul visszamaradt 183 drb, közte 4 rugott. Következő árakat jegyezték kg.-kint élőszuliban: Bika, jobb minőségű 11,000-15,000, kivételesen 15,500-16,000, bika, silányabb minőségű 5500-10,500, tarka hizott ökr, jobb minőségű 12,000-16,500, kivételesen 17,000-17,500, középminőségű 7500-11,500, alárendelt minőségű 5500-7000, magyar tehén 5000-13,500, tarka tehén 5500-14,000, kivételesen 14,500-15,000, bivaly 8000-9500, növendék 4000-11,000, kicsontozni való 3000-4500 K.

Budapesti szarvmarhavásár. 1925. október 27. Felhajtás 207 darab élő belföldi szopósborjú. A vásár irányzata vontatott volt, az árak kg.-kint 500-1000 K.-val estek. Eladatlanul visszamaradt 11 drb. Jegyzett árak: Élő borjúk: Belföldi szopós: I. rendű 18,500-20,000, kivételesen 21,000, II. rendű 17,000-18,000 K.

Budapesti juhvasár. 1925. október 27. Felhajtás: 187 darab feljavított juh. Eladatlanul visszamaradt 152 darab. Jegyzett árak kg.-kint élőszuliban: feljavított juh 4600 K.-ig. **Tenyészállatok és jarmosökrök. (Magyar Mezőgazdák Állattérkező Részvénytársasága jelentése.)** 1925. okt. 30. I. rendű belföldi jarmosökrök 13,000-14,500, I. rendű tarka jarmosökrök 12,000-13,000, friss fejőstehén 12,500-16,000, 1 1/2 éves üszök 13,000-16,000, 1 1/2 éves tinók 12,000-14,000 K.

Budapesti sertésvásár. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Sertéstelepekének jelentése.) A esütörtöki sertésvásáron a felhajtás 3469 darab volt, amelyből eladatlanul visszamaradt 1395 darab. A hétfői 5200 darab felhajtás egész héten kihátással volt, az abnormisan nagy felhajtás miatt az árak az egész héten estek. Árak hétfőtől számítva a prima minőségűnél 1000-1500 K.-val, egyéb 1500-2500 K.-val estek. Prima urasági 20,200-20,600, kivételesen 21,000, prima szedett 18,000-19,000, közép 17,000-17,500, könnyű jobb 14,000-15,000, könnyű silány 13,000-14,000, öreg urasági 18,000-18,500, öreg szedett 17,000-17,500, angol sonkamalac 17,000-19,000, szalonna 23,000-23,500, zsr 25,000-26,000, lus 20,000-20,500, hizott felsértés 22,000-23,000, beállítani való sovány sertés 18,000 K. A pénteki vásáron a felhajtás 1700 darab volt. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének Sertéstelepe bizományi hízására sertéseket elfogad és olcsó előleget folyósít.

Budapesti lóvásár. Október hó 29-én tartott heti lóvásáron a vásári forgalom lanyha. Felhajtott I. oszt. ló 1100 darab. Eladatott 324 darab. Eladatlán maradt 776 darab. Árak: Jobb minőségű lovak: háta, csikó 400,000-3,000,000, igás kocsi, nehéz 3,750,000-10,000,000, könnyű 3,100,000-7,500,000, számar 700,000-1,300,000, öszvér 2,250,000-3,300,000, alárendelt minőségű lovak 250,000-4,000,000, vágólovak 250,000-1,800,000 K. Vidéki vágóra vásároltak 55 darabot.

Wieni vágómarhavásár. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkező Részvénytársasága jelentése.) A folyó hó 26-iki hétfői fővásár felhajtása 2837 darab volt. Lanyha irányzat mellett árak 1000 K.-val csökkentek. A folyó hó 29-iki esütörtöki pótvásár felhajtása 679 darab volt. Irányzat nagyon lanyha, árak további 1000 K.-val csökkentek.

Wieni sertésvásár. (Magyar Mezőgazdák Állattérkező R-T. jelentése.) A folyó hó 27-iki keddi fővásár felhajtása 14,130 drb volt. Hussertésben az irányzat élénksé, zsirsertésben vontatott. Jegyzések: Prima zsirsertés 2'25-2'35, közép zsirsertés 2'20-2'25, öreg zsirsertés 2'-2'10, kivételesen 2'40, szedett zsirsertés 2'-2'30, hussertés 1'85-2'25, kivételesen 2'30. A folyó hó 29-iki esütörtöki pótvásár felhajtása 2929 darab volt, ebből 1235 zsirsertés. Lanyha irányzat mellett árak változatlanok.

Csehországi allatarak. (Magyar Mezőgazdák Állattérkező R-T. jelentése.) Marhafelhajtás 1494 darab, sertésfelhajtás 4975 darab. Marhavásár irányzata némileg megjavult, prima minőség tartott. Zsirsertés nagyon lanyha, 1 koronával olcsóbb. Hussertés elhanyagolt. Jegyzések: Ökör I. 9'50-10'75, II. 8'25-9'25, III. 6'50-8'75, bika I. 7-8, II. 5'80-6'90, III. 4'75-5'60, tehén I. 6-7, II. 5-5'90, III. 3'50-4'80, zsirsertés 11'50-12'75, hussertés 9-10'25.

Gyapju. A gyapjupiac élénksé, az árak 30-35,000 K. között mozognak kg.-kint minőség szerint.

Nyersbőr. A nyersbőrpiacon a legutóbbi árak: marhabőr 17-18,000, borjubőr 28,000 K. kg.-kint.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaság hivatalos árjegyzése.) Árak a budapesti piacon: Tejes tej literje 4500-5000, tejszínhab literje 40,000-55,000, tejfel literje 20,000-30,000, vaj kg.-ja 60,000-74,000, nagyban 46,000-50,000, tehénturó kg.-ja 10,000-18,000, juhturó kg.-ja 35,000-40,000, hazai ementáli sajt kg.-ja kicsinyben 60,000-80,000, nagyban 40,000-45,000, hazai grói sajt kg.-ja kicsinyben 60,000-70,000, hazai trappista sajt kg.-ja kicsinyben 36,000-50,000, nagyban 28,000-34,000 K.

Baromfi és tojás. Árak a budapesti piacon kicsinyben: Csirke kg.-ja 15,000-45,000, tyúk kg.-ja 35,000-70,000, hizott ruca kg.-ja 26,000-30,000, hizott pulyka darabja 90,000-105,000, libamáj kg.-ja 50,000-100,000, ludzsír kg.-ja 35,000-55,000, tojás darabja 1800-2400 K.

Budapesti halpiac. Árak kg.-kint ezer K.-ban: Ponty kicsinyben la. 40-50, nagyban 28-32, IIa. 23-33, nagyban 22-25 K.

Budapesti vadpiac. Árak: Nyul bőrben drb.-ja 50,000-80,000, fácán drb.-ja 60,000-80,000, fogoly drb.-ja 25,000-35,000 K.

Zöldeség és gyümölcs. Árak kg.-kint a budapesti piacon: Sárgarépa 2000-6000, petrezselyem 2000-6000, zeller 2000-8000, kalarabé 1500-2500, vöröshagyma 1000-2500, fokhagyma 12,000-28,000, cékla 1500-5000, fejeskáposzta 800-2000, kelkáposzta 1000-4000, fejjessaláta 700-2000, rozsburgonya kicsinyben 1100-1500, nagyban 100,000-110,000, fehérburgonya kicsinyben 1200, nagyban 65,000-

FORDSON-TRAKTOROK, OLIVER-ÉKÉK, FORD-AUTÓK
ANTAL-JANOS és TÁRSA a „FORD”-gyárak autorizált képviselője
 Kaposvár, Fő-utca 22. szám

Kerj
 köm
 "PÁTE"

Táb
 meleg
 ugj raktárról

Uj
 Veszünk
 VITAMI
 Budapes

Lósz
 Állati
 Géps
 Munk
 SZEG
 Pes
 Városi iroda és
 mintaraktár:
 Bud

és gyenge mino-
dátak. Eladatlanul
ezek árakat jegyez-
11,000-15,000,
minőségű 5500-
12,000-16,500,
7500-11,500, alá-
13,500-15,000, bivaly
tozni való 3000-

ber 27. Felhajtás
vásár irányzata
000 K.-val estek.
rak: B15 borjúk:
ívtelesen 21,000,

Felhajtás: 197
aradi 152 darab,
juh 4600 K.-ig,
var Mezőgazdák
1925. okt. 30.
I. rendű tarka
12,500-16,000,
tinók 12,000-

ddk Szövetkezte
svásáron a fel-
visszamaradt
egész héten ki-
miatt az árak
a prima mino-
000 K.-val estek.
21,000, prima
2, könnnyű jobb
D, öreg urasági
angol sonka-
0, zsir 25,000-
22,000-23,000,
benteki vásáron
gazdák Szövet-
sertéseketel-

tt heti lóvásá-
oszt. 16 1100
dt 776 darab,
000-3,000,000,
yd 3,100,000-
r 2,250,000-
00-4,000,000,
óra vásároltak

gazdák Állat-
26-iki hétfői
ányzat mellett
ki csütörtöki
nyagon lanya,
Állatértékelés
sár felhajtása
bb, zsirterítés-
2-35, közep
k, kivételesen
85-225, ki-
tvásár felhaj-
anyha irány-

ik Állatér-
arab, sertés-
eg megjavult,
a, 1 koroná-
kor I. 950-
8, H. 580-
III. 350-
225,
-35,000 K.

marhabőr
vásárigaz-
esti piacon:
je 40,000-
ja 60,000-
ja 10,000-
li sajt kg.-ja
0, hazai grói
ta sajt kg.-ja
000 K.

kesnyben:
000-70,000,
ka darabja
dzsir kg.-ja

an: Ponty
a. 25-35,
ja 50,000-
ja 25,000-

esti piacon:
000, zeller
000-2500,
eskáposzta
700-2000,
100,000-
a 65,000-

TÖK
nnali
1975
ám

70,000, retek kg.-kint 2000-6000, zöldpaprika 5000-14,000,
tök 2000-4000, 1 cső tengeri 300-800, karfiol 12,000-24,000,
zöldborsó 16,000-18,000, torma 8000-30,000, sóska
3000-6000, spenót 2000-6000, champiognomba 40,000-
120,000, alma 4000-18,000, birsalma 4000-10,000, körte
4000-24,000, szőlő 4000-16,000, dió 6000-16,000, gesz-
tenye 5000-10,000 K.

Borpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Borostudya-
nak jelentése.) Október 30. Általában a helyzet változatlan.
Homoki újborokért 350-400 K., besűritett musttal feljavi-
tott újborokért pedig 450 koronát fizettek Hektoliter-
Malligand-fokonként seprővel együtt ad termelő állomás. Új-
borlás azonban eddig kevés volt.

Szeszpiac. Az Országos Szeszértékesítő R.-T. f. hó 27-én
megtartott végrehajtó-bizottsága a finomított szesz árát
változtatlanul 28,000 K.-val, az ecetgyártási szeszt november
hó 2-ától 1000 K.-val olcsóbban (18,000 K.), a denaturált
és ipari célokra szolgáló szesz árát 2000 K.-val olcsóbban,
(8000 K.) nov. 2-től állapította meg. Gyümölcspálinkafélék-
ben a forgalom kielégítő és 6-törköly 63-65,000 K.-ig, új
törköly 56 K.-ig, szilvium, vörösbáru 63,000, kékáru 65,000
K.-ig kelt el ad termelő állomás 10,000 literfokonként + for-
galmi adó. A detailforgalomban a finomított szesz ára 10
hektoliter vételénél 34,000, 700 liter vételénél 34,500, 1/2 hordó
vételénél 35,000 K. + adó Budapesten + városi adó ab-
vasut Budapest 3-tól.

Egy aranykorona ma a dollár hivatalos jegyzésének pénz-
árfolyamán számítva 14,396 15 papirkoronával egyenlő.
Zürich, okt. 29. (Devisárról) Budapest 0007265, Berlin
112355, Newyork 519, Bécs 7315, Prága 1537 1/2, London
2515, Párizs 2180, Milánó 2052, Belgrád 920, Bukarest 247 1/2.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. P. Jászpáti. A „Peroxyd“ használhatóságának meg-
állapítására küldjön egy mintát a Biochemiai Kísérleti
Állomásnak (Budapest, II., Debrői-ut 17. sz.), ahol a mintát
meg fogják vizsgálni. Az azonban kétségtelen, hogy akár
növényvédelmi, akár stimuláló anyag gyanánt használták
e szert, az emberre és állatra mérgező hatása. W. I. dr.

V. J. Tatányi. Angol sertések felnevelésénél és hizla-
lásánál kellő mennyiségű fehérje etetése elengedhetetlenül
szükséges, mert a tengerben, árpadban, korpában stb. nincs
elég fehérje. Minthogy továbbá e takarmányok kevés meszet
tartalmaznak, szénsavas takarmányszegény adagolása által kell
a meszhiány fedezéséről gondoskodni, napenként és fejen-
ként az állat sulya szerint 20-30 gr.-ot adagolva. A fehérje-
szükséglet kielégítésére sok fehérjés zöld takarmány
alkalmas. Így a balaton haliszt (Balaton Halászati Részvény-
társaság, Siófok), a hazai husliszt (Natura R.-T., Budapest,
V., Árpád-utca 8. sz.), a szárított vériszt (Zweber Jacques
mezőgazdasági irodája, Budapest, VIII., József-körút 31/a.), a
szárított sörészto (Fővárosi Serfőző R.-T., Budapest, X.,
Maglódi-ut 47). Tessék a megjelölt takarmányokra az egyes
égekől összetélt szavatolása mellett árajánlatot kérni.

A közönség etetésének különösebb jelentősége nincs, hatása
talán abban áll, hogy izgatja az emésztőcsatorna falát,
mialatt ennek elválasztóképesége fokozódhatik. A baromfi
szemes takarmányt eszik, melyet a zuzógyomrában a kavi-
csokkal felaprít, de a sertés főképpen darát fogyaszt s így
a szénnek nem lehet az a szerepe a sertésben, mint a
kavicsnak a baromfiában. W. I. dr.

**Kérjen árjegyzéket a gazdasági
könyvvelti nyomtatványokból**

„PÁTRIA” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T.
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Táblaüveg BIELEK KÁROLY
táblaüvegyárműves
az Üvegipar R.-T. meklotéi
táblaüvegyárműves
képviselete 7947
Budapest, VIII., Mátyás-tér 14.
Telefon: József 25-04
(lakás) 32-04

Uj tejüzem!
Veszünk tejet, tejtermékeket (évi kötésre is)
VITAMIN Tejipari Vállalat
Budapest, VIII., Kálvária-utca 23. szám.
Telefon: József 23-40 8488

Lószerszám igaz páronként 1.400.000 K-tól
paradás páronként 3.300.000 K-tól
Állati bőroket kikészít felesbe, bér munkában, vagy
blankbört esetleg megvesz készpénzért.
Gépszij minden méretben. 8303
Munkásbakancsok legolcsóbban.
SZEGO VILMOS bőrgyára,
Pesterzsébet, Határ-ut 61. Telefon: 151
Városi iroda és
mintaraktár: **„SATUS” R.-T.-nál**
Budapest, Csengery-utca 86. Telefon: 173-46

Legelsőrendű kivitelben és
legprimább anyagból készült
**kocsisöltönyök,
inas-, vadász- és
soffórruhák, eső-
köpenyek, szűrők.**
Óriási választék mindennemű
munkás-, gépész-, cséplő-,
méhész- stb. öltönyökben.
Előnyös árak!
Kérje képes árjegyzékén-
ket, ingyen és bérmentve
küldjük meg!
Pontos és előzékeny
kiszámlálás.
Még nem felelt árút bármikor
kiszámlálunk.

**Gulmann
ÉSTÁRSA**
RÁKÓCZI ÚT 16

CIPŐK ÉS BAKANCSOK
legolcsóbb gyári árban.
Férfi munkásbakancs, szíves bőrányag-
ból, 40-48 sz. K 145.000
Férfi I. sárga szíves tehénbőr bakancs,
egyen szabott, kipróbált tartós, 40-48 sz.
7946 K 175.000
Férfi sárga strapacipő, amerikai forma,
40-48 sz. K 155.000
Férfi prima box 24-34 sz., szép
forma K 250-275.000
Férfi sárga vagy fekete puhaszőrű
strapacsizma, ljj. társ K 295.000
Sárga halimacsizma K 395.000
Postai rendeléseket pontosan teljesít.
KISS H. CIPŐNYÁGKERESKEDŐ
Budapest, VII., Miksa-utca 13. (Dohány-u. sarok, New-York palotánál)

„RATIMORS”
legújabb és legmegbízhatóbb
patkányirtószer
A gazdaságosság köréből beérkezett kérelmeknek és meg-
nyilatkozott kívánásoknak megfelelőleg, hosszú időn át
kísérleteztünk olyan patkányirtószer előállításával, amely
rendeltetésének megfelel, a patkányokat tehát kipusztítja
és az anyag egyéb állatra nem mérgező hatása. Célunk el-
értett, a befejezett kísérletek abszolút eredményeknek bizo-
nyosak és dacára, hogy rövid ideje hoztak forgalomba a
„RATIMORS” patkányirtószert, minden oldalról a leg-
nagyobb elismerés nyilvánul meg.
A „RATIMORS” folyadék, amely a használati utasítás
szerint használható fel, Ára fűggenként 80.000 korona.
Megrendelhető:
a Veterinária Vegyszertári Részvénytársaságnál
Budapest, IX., Lónyay-utca 12. szám.
Telefon: József 104-64, József 20-14. 7922

8 1/2 %-OS annuitásos gazdakölcsön
folyósítását és régi kölcsön konvertálását 3 nap alatt
kiszámlázva befolyásos előkelő bank volt igazgatója-
Azonkívül elindásra ajánl nagyon olcsón 1450 K. hold
előrendű birtokot, vasutállomásonál, kastélynál, tiszti
lakásokkal, felzereléssel, nagy istállókkal. Kérésre
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 15. Található
reggel 8-9-ig. 8407

Veszünk és eladunk
**szénát,
szalmát**
és egyéb szálstakarmányt
bármily mennyiségben.
Préselést saját présgéppel
végeztetjük.
Fischer József takarmány-
kereskedelmi R.-T., Budapest
VIII., Pál-utca 5. sz.
Telefon: József 41-72
Helység: Bélaudvar Budapest 8347

**Megvételre keresünk
uradalmi malacokat**
páronként 20-50 kg. sulyban. Ajánlatokat darabszám,
kor, páronkénti suly és ár megjelölésével kér: **Pusztá-
mizsei gazdaság**, posta: **Jásztelek**. 8329

Gyapjút
közvetlen bel- és külföldi gyári megbízásból
legmagasabb áron vásárol
Zeisler Artur
Budapest, V., Szabadság-tér 17.
Tözsdepalota (főbejárat) Telefon: 76-99
Közvetítők szokásos jutalékban részesülnek

**A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE**
BUDAPEST, V. VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 32.
A GYŐRI WAGGONGYÁR
SZEKÉRKÉK GYÁRTMÁNYAINAK
VEZÉRKÉPVISELETE.

Paba SZEKÉR-
KÉREK
hajlított talppal
vasalva.
Tökéletesen száraz faanyag! Sokkalta tartósabb minden
más keréknel! Készül minden járatos méretben!

Világszabadalom!
Forró nyárban sem kell jég,
ha húst, tejet, tojást, sört stb.
önműködő **A-S** géppel hűt
mely ily bámulatosan egyszerű:
Nincs
kezelés!
Nincs
utántöltés!
Egyedárúsítása:
Gellert Ignác és Társa R.-T.
Budapest, V., Koháry-u. 4.
Telefon: 12-91
Wien, III., Kegelgasse 27

Földbirtokosok! Földbérlok! Baromfi tenyésztők!
Gróf Jankovich-Bésán Endre Öreglaci Ipartelepei,
Öreglak, Somogy megye, megszerezte
a **Gergely-féle „Kolumbus”** védjegyű, szabadalmazott,
lámpanékiült, melegvízfűtésű
keltetőgép gyártását és
egyedárúsítását.
Ezen keltetőgép a gyakorlatban fényesen bevált, számtalan elismerő
oklevél tanuszkodik nagy gyakorlati jelentősége mellett. Előnyei a lehető
legpontosabb működés, egyszerű kezelés, önműködő hőszabályozás,
semmibe nem kerülő üzemeltetés és a legmagasabb százaléku kelési
eredmény. — A forgalomban levő keltetőgépek között a legolcsóbb és leg-
megbízhatóbb. Árjegyzékét kívánatra válaszlelőleg csatolásával küldünk.
Megrendelhető a feltalálónál: Gergely Béla, Kisberény, Somogy m., az
Öreglaci Ipartelepeknél, Öreglak, Öreglaci Ipartelepek központi irodájá-
ban, Budapest, IV., Molnár-utca 5., II. em. 8.
Az Öreglaci Ipartelepek mindennemű épület- és butorasztalos-
munkát vállal. Nagy raktár: kész ajtóknak és ablakoknak, nehéz
és könnyű szekerekben és kocsikban, mindennemű kocsiakfat-
és tartálékészben. Kész kerekek, köris- és ákácűllők kidolgozva, buk-
és köris-talpak nyersen és kidolgozva. Lakberendezések, díjtá-
lan költségeteték. Hóni és külföldi épületek, deszka és léc,
cement és cementárak, kutgyűrők, jászlak stb. 8428

Mielőtt lucerna-, lóhere-, baltacim-, Viktoria- és Express-borsó-, mustár- és egyéb gazdasági magtermését értékesíti, tegyen mintázott ajánlatot:

FÖLDES GYÖZŐ Mag- és Terménykereskedelmi R.-T.

Budapest V., Zrinyi-utca 14. szám.

Telefon: 141-10 Sürgőnyeim: Földesur Budapest

Szállít azonnal szénkéneget prima kül földi árut.

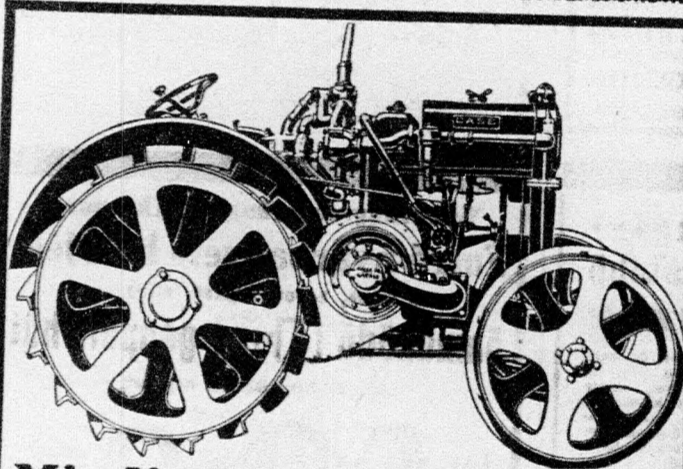
CEMENTIPARI GÉPEK

ÉS FORMÁK
SZÁNTÓ és BECK
MÉRNÖK GÉPGYÁRÁBAN
BUDAPEST, X., GYÖMRŐI-UT 76-78. SZ.

Telefon: József 50-88, József 90-34 8400

Kérjen árajánlatot

Legújabb gazdasági szakkönyvek jegyzékét ingyen küldi a "Patria" R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Mindig csak a legjobbat szállítani

több mint 40 év óta cégünknek ez a tradíciója és ez vezetett, midőn a **CASE** amerikai traktorgyár kizárólagos képviselőjét elvállaltuk.

Mindenki, aki traktor iránt érdeklődik, várja be a **CASE** traktorok nyilvános bemutatását, mert

- a **CASE** traktor szerkezetében kúpos fogaskerék vagy végtelen csavar egyáltalán alkalmazva nincs, melyek más traktornál az erő nagyrészt megemészthetik;
- a **CASE** traktor szíjtárcsája közvetlenül a forgattyus tengelyen ül, csépléskor az egész fogaskerékszerkezet áll;
- a **CASE** traktor-nál csépléskor nem kell a szíjat keresztelni;
- a **CASE** traktor forgattyus tengelye három csapágiban jár;
- a **CASE** traktor-nál a forgattyus tengelynek és a hajtórudaknak csapágait olajszivattyú látja el nyomás alatt kenőanyaggal;
- a **CASE** traktor összes tengelyei nagy és erős hengeres csapágákban járnak;
- a **CASE** traktor gépje kicserélhető hengerekkel bír;
- a **CASE** traktor beépített hatásos gyors szabályozóval van ellátva;
- a **CASE** traktor a hűtővíz mozgatására külön szivattyúval bír;
- a **CASE** traktor-nál a ventilátor hajtásához nem kell szíj, amely gyakran megnyulik vagy elszakad;
- a **CASE** traktor-nál a gyújtáshoz magas feszültségű Bosch-mágnes van alkalmazva;
- a **CASE** traktor valódi Sack-féle ekével szánt. 8306

Rövidebb felvilágosítással készségesen szolgál:

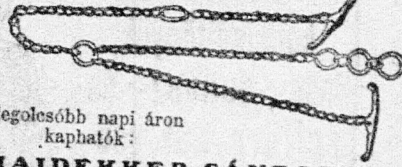
PROPPER SAMU R.-T., Budapest, V., Vilmos császár-ut 52.

Olajpogácsa

a legjobb és leggazdaságosabb erőtakarmány. Nagygyári, hajtalanított, kapható közvetlen a gyártól. Felvilágosítások nyelvből: **"Bóni" Gyártelep és Mezőgazdasági R.-T.** Budapest, V., Vörösmarty-tér 4. 8430

Telefon: 53-87 és 202-55

Gazdasági láncok

legelősebb napi áron kaphatók:

HAIDEKHER SÁNDOR R.-T. sodronyfonat-, kerítés-, vasbutor- és láncgyár Budapest, VIII., Üllői-ut 48/5. Fiók: Budán, II., Fő-utca 59. szám. 7553

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

VI. LAZAR U. 32
BUTOR MODERN ÉS ANTIK

Mezei vasuti sinek:

keskenyvágyú vasutak összes alkatrészei, kocsi, váltók etc.

Transzmissziógyár:

az összes közelműalkatrészek legprácticsebb kivitelben, minden méretben.

Csónagykereskedés:

minden fajta csövek és az összes csővezetési alkatrészek. 8209

SCHLESINGER ALAJOS

Budapest, V., Váci-ut 32. sz.

KWIZDA
Ferenc János
KORNEUBURG

Védjegy

Restitutionsfluidja

Marha és sertés tápporai

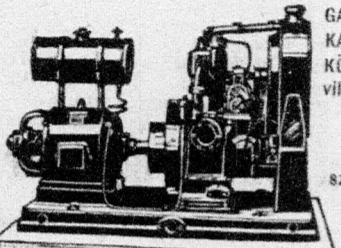
minden gyógyszerárban

A szatmári püspökségi uradalomban (Pusztahídveg, Heves m.) számfelletti magyarlajta

tehenek és üszők

és 6 drb. 3 éves nagy Nonius méncsikó van eladó. 8497

VILÁGÍTÁSI KÖZPONT

GAZDASÁGOK KASTÉLYOK KÖZSÉGEK világítására 30-600 lámpára. Azonnal szállítható. 7503

Ajánlattal szolgál:

RÁCZ F. mérnök, Budapest, V., Falk M.-u. 8.

Eredeti francia „Filtz“-gyártmányu traktorok, csepeli gyártmányu ekék, boronak és „Agrar-Drill“ vetőgépek, permetezők, borsajtók, tejgazdasági felszerelések igen olcsón kaphatók. 7908

SATURNUS Műszaki és Gépkereskedelmi Részvénytársaság, Budapest, V., Rudolf-tér 8. sz.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

PALA

CSAK AZ „Eternit“ VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI. ETERNIT-MŰVEK HÁTSCHNEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 33. GYÁR, NYERGES-ÚJFALU

Tejüzemek részére

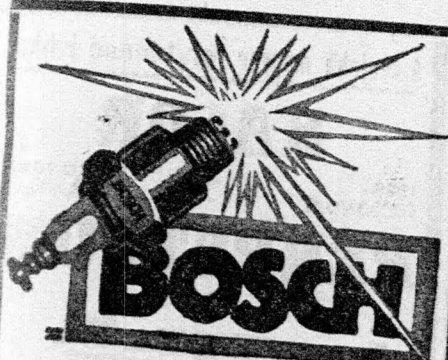
a Magyar Királyi Földmívelésügyi Miniszterium 19.000/1925. számú rendelete értelmében f. év november 1-től szükséges és 98.279/25. sz. jóváhagyása alapján készült

Tejüzemi naplót

25 lapos terjedelemben kemény papírkötésben, darabonként... 30.000 koronáért ugyanazt jobb papírból, 1/2 vászonkötésben, darabonként... 75.000 koronáért + csomagolás, forgalmazó és portó, szállítja a

„PATRIA“ Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. nyomtatványosztálya Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Tejszövetkezeti nyomtatványok állandóan készletben!

BOSCH

GYERTYÁK
az összes európai és amerikai motorokhoz.

Special BOSCH-gyertyák
FORD és FORDSON
motorokhoz

BOSCH ROBERT k. f. t.
Budapest, VIII., Vas-utca 16.
Telefon: József 113-30

MEGÉRKEZTEK
WESTFÁLIAI
RENI-EKÉINK

Tisztelettel meghívjuk a t. Gazdaközönseget az ekék megtekintésére. Készséggel szolgálunk részletes ajánlattal.

Teljes tisztelettel
MOLNÁR J. ÉS TÁRSA
A RENI-EKÉK VEZÉRKÉPVISELETE
Budapest, VIII., Baross-tér 4.
TELEFON: JÓZSEF 21-55

Ügyeljen
bevásárlásainál

védjegyünkre!

Ami a valuták között
A svájci frank,
Az a kávék között
A valódi FRANCK.

D. 177 O. 25 I. - Ve. 2.

SIRIUS darálók
a legjobb önálló motorok-
kel, golyósosapágyakkal.
Oriási teljesítmény! Kis erőszükséglet!
Csakély beszerzési ár! 7798

Farkas J. és Társa
BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 61/K

HASZONBÉRBEADÁSI HIRDETMÉNY.

A herceg Batthyány-Strattmann-féle hitbizomány állagához tartozó körmendi birtok, melynek kiterjedése körülbelül 1200 kat. hold, vasútállomása: Körmend (Vas vármegye), továbbá a hidashollósi gazdaság, melynek kiterjedése körülbelül 645 kat. hold, vasútállomása: Rábamolnári (Vas vármegye), 1928. évi október hó 1-től kezdődőleg 12 évre haszonbérbeadó.

A haszonbérleti ajánlatok, melyek közül bérbeadó ur szabadon választ legkésőbb folyó évi december hó 31-ig herceg Batthyány-Strattmann László Igazgatói Igazgatóságához (Szombathely, Király-utca 3. szám) adandók be. Ugyanott, vagy a körmendi uradalmi erdőshivatalnál tudhatók meg a haszonbérbeadandó birtokok ismeretéhez szükséges adatok és a haszonbérlet általános feltételei. Közvetítők nem díjaztatnak.

8466

SCHILLINGER MIKSA
Zsák és ponyva
kereskedés és kölcsönzés
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

LÓPOKRÓCOK, TAKARÓK
nagy választékban kaphatók
Pártos Zsigmond
gyári raktárában
Budapest, V., Bálvány-u. 10.

GŐZEKE - részleteket mindenféle gyártmányú gőzekekhez készít és szállít precíz kivitelben, acél fogaskerekeket, fémcsapágyakat, tűzszekrényeket, ekevasakat stb.
SODRONYKÖTELEKET

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, MISKOLCON,
Hofherr-Schranz - Clayton-Shuttleworth gépgyár r.-t. Ford-autók,
Fordson-traktorok képviselője.

Elektromos világítási és erőátviteli berendezéseket
uradalmak, malmok, kastélyok stb. részére, meglévő telepek átalakítását, hővitését, szivattyúk, gazdasági és hűtőberendezések beépítését vállalja:
Székely és Társa mérnökök
Budapest, VI., Liszt-Ferenc-tér 4. sz.
Telefon: 96-60. 7719 (Alapított 1905-ben)

20-25 LÓERŐS

5 vassal tarlót buktat.

Kultivál, vontat, csépel, arat.

Drótkötéssel 3000 kg. vonóerőt fejt ki.

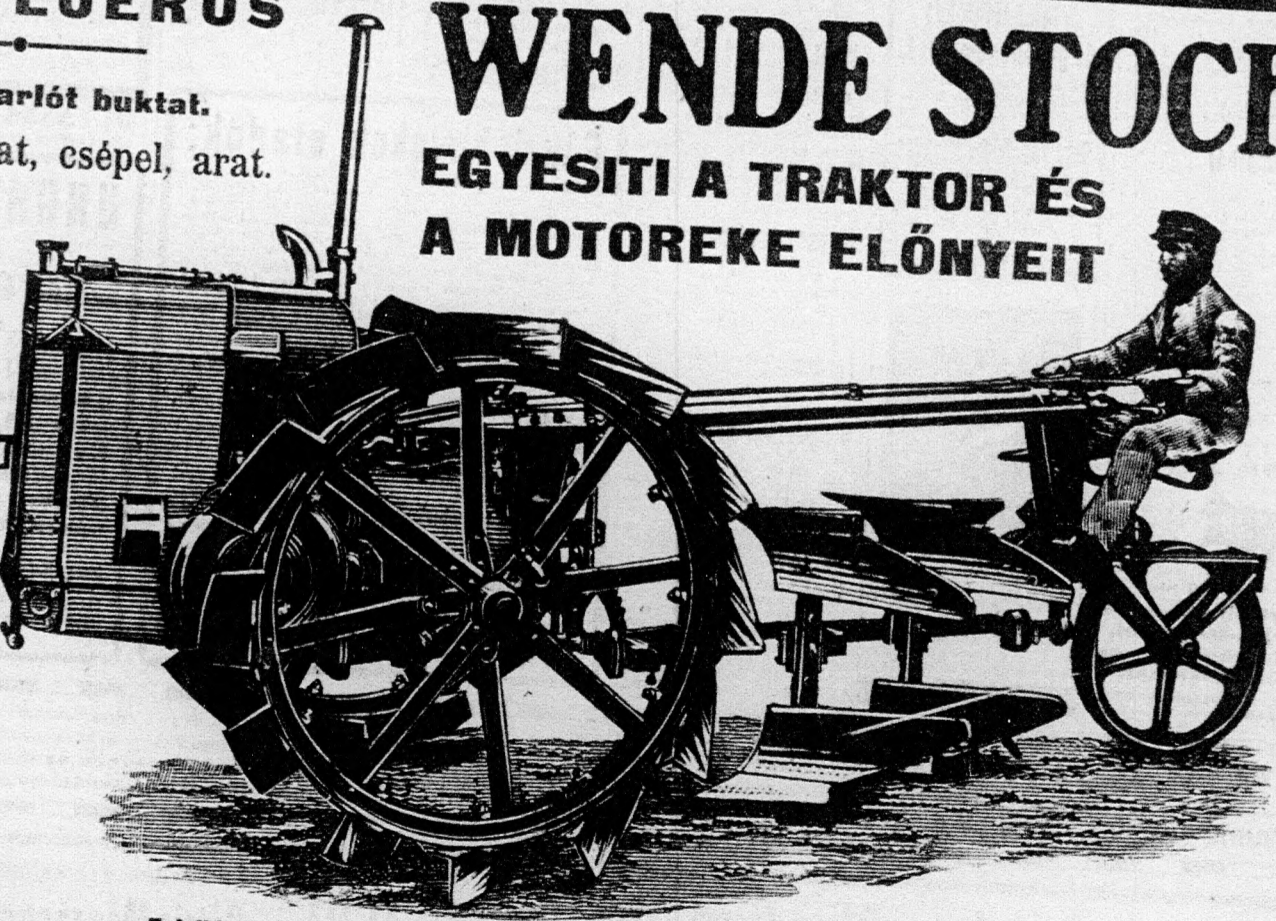
Kétvasú váltvaforgató (brabanti) ekével 8-12" mély szántást végez. Nincsen üresjárás a forgókon és nincsen összeszántott barázda.

Dombos és hegyes terepen pótolhatlan.

Szabálytalan alaku és kis-méretű táblák megmunkálására is alkalmas.

A legrégebbi és legnagyobb európai motorekegyár biztosíték arra, hogy a gazda könnyen javítható és ezáltal sok évig tartó: tehát olcsó géphez jut.

Kedvező részletfizetés!

WENDE STOCK

EGYESITI A TRAKTOR ÉS A MOTOREKE ELŐNYEIT

Felvilágosítással és ajánlattal szolgál a vezérképviselő!

Gazdaságberendező és Motoreke Részvénytársaság
Budapest, VI., Országbíró-utca 33. szám

Telefon: 76-94, 133-86

Sürgönyeim: Diplings

Legjobb gyártmányu egyetemes acélekék, talajmivelőeszközök, egyszerű és műtrágyaszórával kombinált sorvetőgépek, rosták, trieurök, morzsolók, daralók, szecs kavágók, répavágók, borgazdasági eszközök, szénaprések, továbbá az összes Massey-Harris gyártmányokhoz való alkatrészek

raktáron vannak és azonnal szállíthatók:

A MAGYAR KIRÁLYI ALLAMVASUTAK GÉPGYÁRANAK VEZERÜGYNÖKSÉGE

Nyugati főök: VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 63. BUDAPEST, VILMOS CSÁSZÁR-UT 32. Keleti főök: VIII., BAROSS-TÉR 9.

RENAULT
kerekes és láncos traktorok megérkeztek
REIMAN BUDAPEST, V., Vörösmarty-tér 3.
TELEFON: 141-03, 148-77 8099

8201 **Másfélves mangalica tenyészkánok és tenyészokák**
átvészelték, többszörösen díjazott tenyészetem-ből eladók. **Csobaji Gyula gazdasága, Tarcal, Zemplén m. Posta, vasut, távirda helyt.**

Szénát és szalmát
közvetlenül uradalmaktól minden mennyiségben vásárol
AVENA MEZŐGAZDASÁGI TERMÉNY-ÉS ALLATERTÉKESÍTŐ R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 38. SZ.
TELEFON: 63-43 és 63-44 8480

Gazdák figyelmébe!
Férfi és női angol lovaglósizmák, vízhatlan gazdasági csizmák, vadászcipők a legjobb kivitelben, a legolcsóbb árban megrendelhetők
Stefanits János
cégnel 8272
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 85. sz.

ERDÉLYI MÁRK
gőz- és motoreke-alkatrészgyár és gőzeke-bérszántó vállalat
Budapest, VI., Lehel-utca 10.
Telefon: 191-17, 194-33
Sürgönyom: „Gőzeke“ Budapest

Vállal BÉRSZÁNTÁST
legmodernebb, teljeskörű, majdnem teljesen új gőzekkel, vállalja továbbá:
gőzekészletek, billenőkék teljes gyári javítását, új tüzszerények építését, mindenmő kazánmunkákat.
GŐZEKEALKATRÉSZEKET
szállít minden rendszerű gőzekész raktárról, vagy készíti és javít rendeltés után.
Modellek után acélöntést, szürke vagy bronzöntvényt.
Mint a Deitchel-gyár budapesti képviselője. Állandóan raktáron tart és azonnal szállít új
gőzkesodronyköteleket
minden méretben, eredeti gyári áron. 8331

Lópokróc
Hétnegyedes nagyságban, kb. 3 kg. súlyban... 200.000 K
Nyolcnegyedes nagyságban, kb. 3 3/4 kg. súlyban... 240.000 K
A legfinomabb, legnehezebb montankivitelben hétnegyedes nagyságban, kb. 3 1/2 kg. súlyban 240.000 K
Nyolcnegyedes nagyságban, kb. 4 1/2 kg. súlyban 280.000 K
GÁL MIHÁLY és TÁRSA börgyáros és szijgyártó
Városi iroda és Kézbörgyártó: Budapest, VI., Lázár-utca 16. (Operaház mögött) 7932
Telefon interurbán: 130-87

Villamos
világítási, erőátviteli és akkumulátor-telepeket terveznek, építenek, javítanak és karbantartanak. **RÁDIO-berendezéseket**, szerelést anyagot, tiszteletdíj raktárról szállítanak. Költővel díjmentesen szolgálunk.
HOFFER és SZOMMER műszaki és ciklo-technikai vállalat,
Budapest, VI., Eötvös-u. 29. 7996 Telefon: 49-03

„Krüger-gyöngye“ és „Wolthmann“ elsőrendű válogatott
vetőburgonya
kisebb tételekben is kapható a Felsőháromi Gazdaságban. Vasut és posta Vecsés. 8475

Kétegéprendszerű gőzekékekkel bérszántást vállal
Hajdu László okl. gépészmérnök, törvényszéki szakértő
Budapest, VIII., József-körut 49.
Telefon: József 22-55. 8151 Sürgönycim: „Hajmér Budapest“

ZUPKA ANTAL
autókarosszéria- és kocsiágyár, Budapest, VIII., Illés-utca 17. sz.
Telefon: J. 48-06.
Állandó raktár-uj és használt kocsi-karosszériák, Kocsik javítását, fényezését, újra való kárpitozását juttatjuk el-vállalat. 8366

Szállít: Fehér és tarka jármosökröket, teheneket, tinókat.
Vesz: Hízalt és javított marhát, sertést, juhot.
Bizományi eladásra elfogad mindenféle vágóállatot.
Marhák, borjúk, juhok küldeménye cimszók: Ferencváros, Marhavásártér. Sertések: Ferencváros, Sertésvásártér. 8441
LUTTER BÉLA és Társa állatbizományi és kereskedő cég.
Iroda: Budapest, IX., Marhavásártér
Irodatelefon: József 34-35 Sertésvásári telefon: József 18-16

KNUTH K.
MÉRŐK ÉS GYÁROS
Budapest, VII., Garay-utca 10.
Telefon: József 10-75 3861

Vizvezetékek Központi fűtések Száritóberendezések
KNUTH-K

„Westfalia“ tejseparatorok
mindennemű tejjgazdasági eszközök, tej-, vaj- és sajtkészítő telepek berendezése legelőnyösebben
STANGA JOZSEF tejjgazdasági, gépkereskedelmi és műszaki vállalatánál vásárolhatók. Iroda és raktár: Budapest, IX., Ráday-u. 26/K. Telefon: J. 25-73 7891

Mezőgazdák „Zuhatag“ kutja
(serleges rendszer)
Sok ezer darab üzemben!!
Kizárólag szállítja:
Magyar MEZŐGAZDÁK Szövethete
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM 8281

Szab. BROWN-féle kéménytoldók és konyhafel-szerelési cikkek
LAROS LAJOS
Takarékthűzhelygár R.-T.
BUDAPEST 7925

Központi iroda és gyár: VIII., Bezeredy-utca 8. sz. Telefon: József 21-34
Városi üzlet és raktár: IV., Váci-utca 40. szám (Irányi-utca sarok) Telefon: József 153-52

Világszerte elismerten a leggazdaságosabb és legtartósabb szántógép a kétegéprendszerű, forrógőzű
HEUCKE-féle gőzeke
12-16 és 20 HP nagyságban.
!!! A gyárban teljes garnitúrák raktárról azonnal szállíthatók! !!!

KÉPVISELŐ: SZÉKELY és TÁRSA
Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 4. szám.
Telefon: 96-60

Teljes gőzekészletek, hántoló-kultivátorok, billenőkék, boronák, répakiemelők és az összes tartalék- és pótalkatrészek. 8191

Elismerő nyilatkozat:
Tek. Heucke gőzekegyárnak, Gatersleben.
Kétségesen igazoljuk, hogy az 1913-ban, tehát 11 év előtt nekünk szállított 20 PS gőzekészlettel teljesen meg vagyunk elégedve.
Ezenről állag 1900-2000 kat. holdat szántottunk vele és 11-12 hűvelék mélyre g. m. naponta 25-27 kat. holdat műveltünk meg. A szénfogyasztás kedanként 75-85 kg., a vízszükséglet 250 liter volt. A szántást 1 gépész, 2 férfi és 2 ekvezető ember végezte. Az évi karbantartás nem volt költségesebb, mint bármely más rendszerű gőzeké.
Mosonménfőcsanak, 1924. február 20. Teljes tisztelettel: **Graf Wenckheim Pál** mosonménfőcsanak uradalmá

XX

Földbi
10k és

Hésvér
vállal
1 q busz
Kgyéb t

Külföldi
Többterm
Ne rakjuk
Az aranka
Somogy va
(Pécs)
Uj rendle
Dohányter
Yegyes kö
Tájsde, ke
Szerkesztő

AZ

az ország
Széchenyi
kezdetének
november
Országhá
Ferenc J
országos u
kegyeletét

Széchenyi
gazdaság f
tenyésztés,
tése az ő
dalmi szer
létesült a
„Állatteny
Gazdasági
volt az, aki
elnevezést j

A százev
munk, de
sorába lép,
megkoszoru
tehat az OM
ünnepek alká
Köztelek-en
minél nagyo
A Köztelek-
színhelyére te
Budapest

az Ország
közgazd
és a Ma
együttesen fo
az OMGE sz
Közt

g

MAGY
Telefon: i
FŐKÖK: i
Sopron
Wien: i
Burgony
: : Gai
! : Hízalá
Meghívár

Mai szám